

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters

Oversigt
over
Selskabets Virksomhed

1987-1988

Annual Report

With an English Summary

Kommissionær: Munksgaard · København 1988

Publikationsrækker · *Series of Publications*

The Academy issues the following series of publications:

Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°) (<i>Annual Report. With an English Summary</i>)	<i>Biographical Abbreviation:</i> Overs. Dan. Vid. Selsk.
Historisk-filosofiske Meddelelser (8°) Historisk-filosofiske Skrifter (4°) (<i>History, Philology, Philosophy, Archaeology, Art History</i>)	Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Matematisk-fysiske Meddelelser (8°) (<i>Mathematics, Physics, Chemistry, Astronomy, Geology</i>)	Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Biologiske Skrifter (4°) (<i>Botany, Zoology, General Biology</i>)	Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

The majority of the monographs are in English. Those published in Danish contain a summary in either English, German or French.

Adresse/*The address is:*

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab/
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters
H. C. Andersens Boulevard 35
DK-1553 Copenhagen V
Denmark*

Selskabets kommissionær/*The publications are sold by the agent of the Academy:*

**MUNKSGAARD BOOK EKSPORT- OG TIDSSKRIFTSERVICE/
MUNKSGAARD EXPORT AND SUBSCRIPTION SERVICE**
*Nørre Søgade 35
DK-1370 Copenhagen K
Denmark*

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters

Oversigt
over
Selskabets Virksomhed

1987-1988

Annual Report

With an English Summary

Kommissionær: Munksgaard · København 1988

Redaktionen sluttet den 17. juni 1988
Færdig fra trykkeriet den 5. oktober 1988

INDHOLDSFORTEGNELSE

<i>Selskabets medlemmer</i>	6
<i>Tillidshverv</i>	37
<i>Medlemsmøder · 245. sæson</i>	60
<i>Behandlede sager. Personalia</i>	
P. S. Krøyer: »Et Møde i Videnskabernes Selskab«. Af P. J. Riis	70
Niels Bohr Stipendierne 1982-1987. Af styringsgruppen og disciplene	78
Legater	82
Møder i Selskabets lokaler	85
International repræsentation	86
Udgivne og optagne publikationer 1987-88	87
Personalia	88
<i>Regnskaber</i>	
Selskabet 89	Mag.art. Marcus Lorenzens
Selskabets Bidragsfond 92	Legat 104
Selskabets Legatkonto 93	Grosserer A. Collstrops Hjem for
Niels Bohr Legatet 94	en dansk Videnskabsmand,
Lillian og Dan Finks Fond 96	Lundehave 105
Grundforskningsfonden 98	Julie von Müllens Fond 108
Emil Herborgs Legat 99	Lægen, Knud Sands Legat
Aksel Tovborg Jensens Legat 101	Suhrs Legat 108
Inge Lehmann's Legat af 1983 . . . 103	Arne og Doris Truelsens Legat 110
<i>Beretninger</i>	
Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark	111
European Science Foundation, ESF	112
Udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie	113
Forskningsarealer: Stavns Fjord, Draved, Løvenholm	116
Udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold	118
Acta Zoologica	118
Registrering af litterære kilder til dansk historie	119
Undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie	120
Corpus Lexicographorum Graecorum, CLG	120
Etymologicum Genuinum	120
Thesaurus Linguae Latinae, TLL	121
Kommissionen for Carlsbergfondets syriske ekspeditioner	121

<i>UAI</i>	<i>Union Académique Internationale</i>	122
I.	Corpus Vasorum Antiquorum, CVA	123
V.	Novum Glossarium Mediae Latinitatis, NGML	123
XII.	Monumenta Musicae Byzantinae, MMB	123
XVIII.	A Critical Páli Dictionary, CPD	124
XX.	Corpus Antiquitatum Americanensium, CAA	125
XXII.	Fontes Historiae Africanae, FHA	125
XXVI.	Sylloge Nummorum Graecorum, SNG	125
XXVIII.	Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, LIMC	126
XXXI.	Atlas Linguarum Europae, ALE	126
XXXV.	Jewish Art Index, JAI	127
<i>ICSU</i>	<i>International Council of Scientific Unions</i>	127
COSPAR	Committee on Space Research samt SCOSTEP	128
IAU	International Astronomical Union	129
ICL	Inter-Union Committee on the Litosphere	129
IGU	International Geographical Union	129
IMU	International Mathematical Union	130
IUB	International Union of Biochemistry	130
IUBS	International Union of Biological Sciences	131
IUCr	International Union of Crystallography	131
IUGG	International Union of Geodesy and Geophysics	132
IUGS	International Union of Geological Sciences	133
IAEG	International Association of Engineering Geology	134
IMA	International Mineralogical Association	134
INQUA	International Association of Quaternary Research	135
IUHPS	International Union of History and Philosophy of Science	135
IUIS	International Union of Immunological Sciences	136
IUMS	International Union of Microbiological Societies	136
IUNS	International Union of Nutritional Sciences	136
IUPAB	International Union of Pure and Applied Biophysics	137
IUPAC	International Union of Pure and Applied Chemistry	137
IUPAP	International Union of Pure and Applied Physics	138
IUPS	International Union of Physiological Sciences	138
IUPSyS	International Union of Psychological Sciences	139
IUTAM	International Union of Theoretical and Applied Mechanics	139
SCOR	Scientific Committee on Oceanographic Research	139
SCOSTEP	Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics, se COSPAR	128
URSI	Union Radio Scientifique Internationale	140
WCRP	World Climate Research Programme	141
<i>CIOMS</i>	<i>Council for International Organizations of Medical Sciences</i>	141
Vedtægter for den danske nationalkomité for farmakologi og toksikologi (IUPHAR/IUTOX)		142
<i>Mindeord</i>		
	Bengt Strömberg. Af Mogens Rudkjøbing og Anders Reiz	144
<i>Summary of the Yearbook 1987-88</i>		167
<i>Henvisninger</i>		182

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Protector: HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

PRÆSIDIUM

Præsident: Professor Jens Lindhard,

fra 21.4. administrator, dr. phil. Erik Dal

Vicepræsident og formand for den humanistiske klasse:

Rigsantikvar, professor, dr. phil. Olaf Olsen

Vicepræsident og formand for den naturvidenskabelige klasse:

Professor, dr. phil. Gert Kjærgård Pedersen

Sekretær: Professor, dr. phil. Thor A. Bak

Redaktør og arkivar: Erik Dal,

fra 5.5. professor, dr. phil. Poul Lindegård Hjorth

Kasserer: Professor, dr. phil. Aage Winther

Formand for kassekommissionen:

Professor, dr. phil. H. Spang-Hanssen

Formand for Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark:

Professor, dr. phil. Mogens Blegvad,

fra 19.5. overlæge, dr. phil. Jes Forchhammer

Fhv. præsident: Professor, dr. phil. P.J. Riis, fra 21.4. Jens Lindhard

INDENLANDSKE MEDLEMMER
HUMANISTISKE KLASSE

- Andersen, Ellen (f. 1.3.1937), dr. polit., professor i økonomi ved Kbh.s Universitet. Buddingevej 26A, 2800 Lyngby (1984)
- Asmussen, Jes Peter (f. 2.11.1928), dr. phil. & theol., professor i iransk filologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. – Selskabets bibliotekar, og revisor-suppleant. – Bredgade 77, 1260 Kbh. K (1973)
- Bage, Povl (f. 30.11.1902), dr. phil., fhv. professor i historie ved Kbh.s Universitet. Sortedam Dossering 69, 2100 Kbh. Ø (1962)
- Becker, Carl Johan (f. 3.9.1915), dr. phil., fhv. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Egernevej 23, 2000 Frederiksberg (1961)
- Bergsagel, John Dagfinn (f. 19.4.1928), dr., professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. Strandvejen 63, 2100 Kbh. Ø (udenl. medl. 1978, indenl. medl. 1985)
- Blegvad, Mogens (f. 25.6.1917), dr. phil., fhv. professor i filosofi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Soldalen 7, 2100 Kbh. Ø (1973)
- Bredsdorff, Elias Lunn (f. 15.1.1912), dr. phil., fhv. Reader in Scandinavian Studies ved universitetet i Cambridge, England. Kronprinsesse Sofies Vej 28, 2000 Frederiksberg (udenl. medl. 1975, indenl. medl. 1980)
- Brøndsted, Mogens Holger (f. 12.11.1918), dr. phil., professor i nordisk litteratur ved Odense Universitet. Åløggen 50, 5250 Odense SV (1978)
- Bukdahl, Else Marie (f. 12.6.1937), dr. phil., rektor ved Det kongelige danske Kunstakademis billedkunstskoler. Puggaardsgade 10, 1573 Kbh. V (1985)
- Christensen, Bent (f. 20.11.1921), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. Soldalen 3, 2100 Kbh. Ø (1982)
- Christensen, Johnny Carl (f. 5.3.1930), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. Kristianiagade 6, 2100 Kbh. Ø (1979)
- Christiansen, Sofus Emil (f. 23.6.1930), dr. phil., professor i geografi (med særligt henblik på landbrugsgeografi og økologisk kulturgeografi) ved Kbh.s Universitet. Hummeltoften 16, 2830 Virum (1979)
- Dahlerup, Troels (f. 3.12.1925), dr. theol., professor i nyere historie ved Aarhus Universitet. R. Bøgebjergvej 10, 8270 Højbjerg (1983)
- Dal, Per Johan Erik (f. 20.12.1922), dr. phil., administrator ved Det danske Sprog- og Litteraturselskab. *R^l*. – Selskabets præsident. – Forchhammersvej 1, 1920 Frederiksberg C (1971)

- Dalgård, Sune Bysted (f. 9.5.1922), dr.phil., fhv. landsarkivar ved Landsarkivet for Sjælland. *R.* Italiensvej 56, 2300 Kbh. S (1974)
- Danø, Sven (f. 22.2.1922), dr.polit., professor i driftsøkonomi ved Kbh.s Universitet. Helsingevej 41, 2830 Virum (1983)
- Egerod, Søren Christian (f. 8.7.1923), dr.phil., professor i østasiatiske sprog (med særligt henblik på kinesisk) ved Kbh.s Universitet. K. Rågevej 10, 2900 Hellerup (1971)
- Ejskjær, Inger Jensen (f. 20.5.1926), dr.phil., professor i dansk dialektologi ved Kbh.s Universitet. *R.* C. F. Richsvej 101A, 2000 Frederiksberg (1981)
- †Ellehøj, Svend Aage Jensen (f. 8.9.1924, d. 28.1.1988), dr.phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. *R*^l. Otto Mønstedts Gade 1, 1571 Kbh. V (1970)
- Eller, Povl Henrik (f. 8.11.1925), dr.phil., museumsdirektør ved Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg. *R*^l. Frederiksborg Slot 4, 3400 Hillerød (1982)
- Estrup, Hector (f. 16.1.1934), dr.polit., professor i nationaløkonomi ved Kbh.s Universitet. – Selskabets revisor. – Skaføgård, 8544 Mørke (1980)
- Favrholdt, David Cornaby (f. 24.4.1931), dr.phil., professor i filosofi ved Odense Universitet. Oehlenschlægersvej 57, 5230 Odense M (1976)
- Feldbæk, Ole (f. 22.7.1936), dr.phil., professor i økonomisk historie ved Kbh.s Universitet. Efterårsvej 15, 2920 Charlottenlund (1987)
- Fenger, Ole (f. 22.1.1931), dr.jur., professor i retshistorie ved Aarhus Universitet. *R.* Kildegården 15, 8000 Århus C (1986)
- Fink, Troels Marstrand Trier (f. 18.4.1912), dr.phil., fhv. professor i historie ved Aarhus Universitet. *K.* Vægterpladsen 1, 6200 Åbenrå (udenl. medl. 1974, indenl. medl. 1977)
- Fischer, Erik (f. 8.10.1920), mag.art., overinspektør, lektor i kunsthistorie ved Kbh.s Universitet. *R.* Den kgl. Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst, Sølvgade 48-50, 1307 Kbh. K (1977)
- Fischer-Jørgensen, Eli (f. 11.2.1911), dr.phil., fhv. professor i fonetik ved Kbh.s Universitet. Kongestien 45, 2830 Virum (1968)
- From, Franz Gustav (f. 14.2.1914), dr.phil., fhv. professor i psykologi ved Kbh.s Universitet. *R*^l. Azaleavej 28, 2000 Frederiksberg (1974)
- Gelting, Jørgen Henrik (f. 19.12.1912), dr.polit., fhv. professor i nationaløkonomi ved Aarhus Universitet. Krathusvej 6, 8240 Risskov (1975)

- Gjødesen, Mogens (f. 15.7.1915), mag. art., fhv. direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Store Kongensgade 77, 1264 Kbh. K (1978)
- Glahn, Henrik (f. 29.5.1919), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Asgårdsvvej 13, 1811 Frederiksberg C (1972)
- Glamann, Kristof (f. 26.8.1923), dr. phil., fil. dr., fhv. professor i historie ved Kbh.s Universitet, formand for Carlsbergfondets direktion og for De forenede Bryggeriers bestyrelse. *R^l*. Bjerregårdsvej 6, 2500 Valby (1968)
- Gomard, Bernhard (f. 9.1.1926), dr. jur., jur. dr., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. *K*. Hyldegårds Tværvej 10A, 2920 Charlottenlund (1975)
- Grane, Leif Henning (f. 11.1.1928), dr. theol., professor i teologi (kirke- og dogmehistorie, særligt Nordens Kirkehistorie) ved Kbh.s Universitet. Store Kannikestræde 2, 1169 Kbh. K (1981)
- Hammershaimb, Erling (f. 3.3.1904), dr. theol. & phil., fhv. professor i semitisk filologi ved Aarhus Universitet. *K*. Jens Munks Vej 25, 8200 Århus N (1966)
- Hansen, Mogens Herman (f. 20.8.1940), dr. phil., lektor i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. Wilhelm Marstrandsgade 15, 2100 København Ø (1987)
- Hansen, Svend Aage (f. 4.4.1919), dr. polit., professor i dansk samfundsbeskrivelse og dansk økonomisk historie. *R^l*. Byvej 42, 5892 Gudbjerg (1981)
- Hendriksen, Hans (f. 6.6.1913), dr. phil., fhv. professor i indisk-østerlandsk filologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Søllerød Park 9/1, 2840 Holte (1977)
- Hjorth, Poul Valdemar Lindegård (f. 24.7.1927), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Kbh.s Universitet. *R*. – Selskabets redaktør. – Anemonevej 25, 2970 Hørsholm (1974)
- Hvidtfeldt, Anton Poul Arild Peter (f. 26.6.1915), dr. phil., fhv. professor i religionssociologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Dommergården, 4243 Rude (1975)
- Jacobsen, Eric August (f. 5.4.1923), dr. phil., professor i engelsk sprog og litteratur ved Kbh.s Universitet. Schweizerdalstien 51, 2610 Rødovre (1971)
- Jansen, Frederik Julius Billeskov (f. 30.9.1907), dr. phil., fhv. professor i dansk litteratur ved Kbh.s Universitet. *K*. Frydendalsvej 20, 1809 Frederiksberg C (1957)

- Johansen, Hans Christian (f. 27.6.1935), dr.oecon., professor i økonomisk historie ved Odense Universitet. Anne Maries Allé 4A, 5250 Odense SV (1984)
- Johansen, Holger Friis (f. 29.4.1927), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Aarhus Universitet. *R^l*. Fortebakken 38, 8240 Risskov (1977)
- Johansen, Karsten Friis (f. 5.12.1930), dr. phil., professor i antik og middelalderlig filosofi ved Kbh.s Universitet. *R*. Hjortekærvej 177B, 2800 Lyngby (1978)
- Jørgensen, Sven-Aage (f. 22.7.1929), professor i tysk filologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Nyvej 20, 1851 Frederiksberg C (1986)
- Kaarsted, Tage Holst (f. 27.5.1928), dr. phil., professor i moderne historie ved Odense Universitet, de kongelige ordeners historiograf. *K*. Rosenvænget 7A, 5250 Odense SV (1986)
- †Larsen, Jens Peter (f. 14.6.1902, d. 22.8.1988), dr. phil., fhv. professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Bernstorffsvej 244, 2920 Charlottenlund (1960)
- Lidin, Olof Gustav (f. 3.2.1926), dr. phil., professor i japansk ved Kbh.s Universitet. *R*. Øverødvej 67B, 2840 Holte (1980)
- Læssøe, Jørgen (f. 2.6.1924), dr. phil., fhv. (1957-87) ekstraordinær professor i assyriologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Bredgade 77, 1260 Kbh. K (1970)
- Maegaard, Jan Carl Christian (f. 14.4.1926), dr. phil., professor i musik ved Kbh.s Universitet. *R*. Duevej 14, 2000 Frederiksberg (1986)
- Matthiessen, Poul Chr. (f. 1.2.1933), dr. polit., professor i demografi ved Kbh.s Universitet. Prs. Alexandrines Allé 14, 2920 Charlottenlund (1982)
- Monberg, Torben (f. 25.7.1929), dr. phil., fhv. professor i kultursociologi ved Kbh.s Universitet. Veksebo, 3480 Fredensborg (1975)
- Moustgaard, Ib Kristian (f. 10.1.1926), dr. phil., professor i psykologi ved Kbh.s Universitet. *R*. Høyrups Allé 23, 2900 Hellerup (1979)
- Nielsen, Eduard Mikael Vandborg (f. 8.5.1923), dr. theol., professor i teologi ved Kbh.s Universitet. Vasehøjvej 4, 2920 Charlottenlund (1981)
- Nøjgaard, Morten (f. 28.7.1934), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Odense Universitet. Åløkken 48, 5250 Odense SV (1982)
- Olsen, Birger Munk (f. 26.6.1935), dr. litt., professor i romansk sprog og litteratur ved Kbh.s Universitet. Godthåbsvej 127, 2.th., 2000 Frederiksberg (1985)

- Olsen, Olaf Heymann (f. 7.6.1928), dr. phil., rigsantikvar, fhv. professor i middelalder-arkæologi ved Aarhus Universitet. – Vicepræsident og formand for den humanistiske klasse. – Nationalmuseet, Frederiksholms Kanal 12, 1220 Kbh. K (1979)
- Petersen, Erling Ladewig (f. 1.4.1929), dr. phil., professor i historie ved Odense Universitet. Løkkevej 82, 5250 Odense SV (1978)
- Rasmussen, Holger (f. 8.4.1915), dr. phil., fhv. overinspektør ved Nationalmuseet, Brede. R. Fuglsangvej 30, 2830 Virum (1978)
- Rasmussen, Poul Nørregaard (f. 9.5.1922), dr. polit., fhv. professor i nationaløkonomi ved Kbh.s Universitet. – Medlem af kassekommissionen. – Strandboulevard 32, 2100 Kbh. Ø (1974)
- Riis, Poul Jørgen (f. 26.5.1910), dr. phil., fhv. professor i klassisk arkæologi ved Kbh.s Universitet. – Selskabets præsident 1975-1981. – Roskildevej 102, 2000 Frederiksberg (1953)
- Rischel, Jørgen (f. 10.8.1934), dr. phil., professor i lingvistik ved Kbh.s Universitet. Stenhøjgårdsvej 57, 3460 Birkerød (1978)
- Raasted, Jørgen Juul (f. 19.3.1927), dr. phil., docent i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. Svanevej 12, 4000 Roskilde (1980)
- †Sass, Else Kai (f. 6.1.1912, d. 16.12.1987), mag. art., fhv. professor i kunsthistorie ved Kbh.s Universitet. Brolæggerstræde 5, 1211 Kbh. K (1975)
- Schiørring, Nils (f. 8.4.1910), dr. phil., fhv. professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. R'. Forchhammersvej 2, 1920 Frederiksberg C (1962)
- †Skrubbeltrang, Fridlev Sørensen (f. 5.8.1900, d. 12.2.1988), dr. phil., fhv. lektor i landbohistorie ved Kbh.s Universitet. Hulsøvang 18, 2960 Rungsted Kyst (1965)
- Skydsgaard, Jens Erik (f. 16.4.1932), dr. phil., professor i antikkens historie ved Kbh.s Universitet. Kastelsevej 1, 2100 Kbh. Ø (1984)
- Spang-Hanssen, Ebbe Cato (f. 14.9.1928), professor i romansk filologi ved Kbh.s Universitet. Lindevej 29, Hareskov, 3500 Værløse (1982)
- Spang-Hanssen, Henning (f. 22.1.1920), dr. phil., professor i anvendt og matematisk lingvistik ved Kbh.s Universitet. – Formand for kassekommissionen. – Moltkesvej 40, 2000 Frederiksberg (1977)
- Steensberg, Axel (f. 1.6.1906), dr. phil., fhv. professor i materiel folkekultur (med særligt henblik på Norden) ved Kbh.s Universitet. R'. Cæcilievej 30, 2500 Valby (1954)
- Steensgaard, Niels (f. 7.3.1932), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. Lemnosvej 19, 2300 Kbh. S (1982)

- Stief, Carl (f. 11.8.1914), dr. phil., fhv. professor i slavisk filologi ved Kbh.s Universitet. R^l. Vespervej 34, 2900 Hellerup (1971)
- Svane, Gunnar (f. 25.9.1927), dr. phil., professor i slavisk filologi ved Aarhus Universitet. Enebakken 4, 8520 Lystrup (1979)
- Sørensen, Bengt Algot (f. 24.11.1927), dr. phil., professor i germansk filologi ved Odense Universitet, Campusvej 55, 5230 Odense M (1978)
- Sørensen, John Kousgård (f. 6.12.1925), dr. phil., professor i dansk sprog ved Kbh.s Universitet. Nivåvænge 12, 2990 Nivå (1980)
- Sørensen, Knud Oscar (f. 2.2.1928), dr. phil., professor i engelsk filologi ved Aarhus Universitet. Råhøj Allé 12, 8270 Højbjerg (1986)
- Sørensen, Søren (f. 29.9.1920), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Aarhus Universitet. K. Lindevangsvej 4, 8240 Risskov (1977)
- Tamm, Ditlev (f. 7.3.1946), dr. jur. & phil., professor i retshistorie ved Kbh.s Universitet. Svanemøllevej 13, 2100 København Ø (1987)
- Thodberg, Christian (f. 7.2.1929), dr. phil., professor i teologi ved Aarhus Universitet, kgl. konfessionarius, K. Thunøgade 16, 8000 Århus C (1987)
- Thomsen, Niels Jørgen (f. 21.4.1930), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. Christianholms Parallelvej 1, 2930 Klampenborg (1976)
- Thomsen, Rudi (f. 21.7.1918), dr. phil., fhv. professor i oldtidens historie ved Aarhus Universitet. Funch Thomsens Gade 4, 8200 Århus N (1967)
- Thyssen, Anders Pontoppidan (f. 17.7.1921), dr. theol., professor i kirkehistorie ved Aarhus Universitet. Æblehegnet 7, 8320 Mårslet (1984)
- Waaben, Knud (f. 6.6.1921), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. Åmosebakken 8, 2830 Virum (1977)
- Ørsnes, Mogens (f. 7.3.1925), dr. phil., fhv. overinspektør ved Nationalmuseet. Kampstrupvej 101A, 2610 Rødovre (1985)

INDENLANDSKE MEDLEMMER NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol den biologiske gruppe

- Als-Nielsen, Jens Aage (f. 21.1.1939), dr. phil., leder af sektionen for faststoffysik, Fysikafdelingen, Forsøgsanlæg Risø. Fuglebakkevej 57, 2000 Frederiksberg (1981 – fys)
- Andersen, Erik Albrecht Sparre (f. 29.12.1919), dr. phil., fhv. professor i

- matematik ved Kbh.s Universitet. Høeghsmindeparken 15, 2900 Hellerup (1962 – fys)
- Andersen, Jens Ulrik (f. 2.9.1941), professor i eksperimentalfysik ved Aarhus Universitet. Saralystvej 29, 8270 Højbjerg (1982 – fys)
- Andersen, Svend Olav (f. 9.10.1929), dr. phil., professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. Platanvej 24, 1810 Frederiksberg C (1977 – biol)
- Andersen, Svend Thorkild (f. 12.9.1926), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse. Nordvangsparken 35, 3460 Birkerød (1974 – biol)
- Andersen, Torkild (f. 19.6.1934), dr. phil., professor i fysik ved Aarhus Universitet. Klokkerbakken 37, 8210 Århus V (1979 – fys)
- Asmussen, Erling (f. 6.8.1907), dr. phil., fhv. professor i gymnastikteori ved Kbh.s Universitet. Kollegievej 17, 2920 Charlottenlund (1962 – biol)
- Bak, Børge Nielsen (f. 31.12.1912), dr. phil., fhv. professor i molekylspektroskopi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Søager 18, 2820 Gentofte (1958 – fys)
- Bak, Thor Anders (f. 28.4.1929), dr. phil., professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *R*. – Selskabets sekretær. – Gruts Allé 8, 2900 Hellerup (1965 – fys)
- Ballhausen, Carl Johan (f. 4.4.1926), dr. phil., professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. – Medlem af kassekommissionen. – Holmegårdvej 31, 2920 Charlottenlund (1965 – fys)
- Bang, Thøger Sophus Vilhelm (f. 27.6.1917), dr. phil., fhv. professor i matematik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Vagtelvej 8, 2000 Frederiksberg (1955 – fys)
- Barndorff-Nielsen, Ole Eiler (f. 18.3.1935), dr. phil., professor i matematik (med særligt henblik på matematisk statistik) ved Aarhus Universitet. *R*. Dalvangen 48, 8270 Højbjerg (1980 – fys)
- Bechgaard, Klaus (f. 5.3.1945), lic. scient., forskningsprofessor i kemi ved Kbh.s Universitet. Åbovænge 4, 2610 Rødovre. (1984 – fys)
- Behnke, Olav (f. 3.5.1929), dr. med., professor i cytologi ved Kbh.s Universitet. Frederikkevej 19, 2900 Hellerup (1974 – biol)
- Berg, Christian (2.6.1944), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. – Selskabets revisor. – Kaningårdsvej 23. 2830 Virum (1982 – fys)
- Berthelsen, Asger (f. 30.4.1928), dr. phil., professor i geologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. St. Regnegade 19A, 1110 Kbh. K (1977 – fys)
- Berthelsen, Ole (f. 24.3.1919), dr. phil., fhv. direktør for Danmarks geolo-

- giske Undersøgelse. *R^l*. Granhøjvej 18, 2800 Lyngby (1979 – biol)
- Bjerrum, Jannik (f. 5.4.1909), dr. phil., fhv. professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *K. Reersøgade 2, 2100 Kbh. Ø* (1948 – fys)
- Bjørnholm, Sven (f. 8.9.1927), dr. phil., docent i fysik ved Kbh.s Universitet. Frederiksberg Allé 45, 1820 Frederiksberg C (1977 – fys)
- Bohr, Aage Niels (f. 19.6.1922), dr. phil. & scient., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. *K. Strandgade 34, 1401 Kbh. K* (1955 – fys)
- Bræstrup, Claus Tycho (f. 18.1.1945), dr. med., forskningsdirektør i Novo Industri A/S, adjungeret professor i neurovidenskab ved Kbh.s Universitet. Frederiksborgvej 78, 4000 Roskilde (1984 – biol)
- Buchwald, Vagn Fabritius (f. 23.6.1929), dr. scient., lektor i metallære ved Danmarks tekniske Højskole. Ingeborgvej 4, 2920 Charlottenlund (1979 – fys)
- Christensen, Bent (f. 22.8.1930), dr. phil., professor i systematisk zoologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Rypevej 19, 2970 Hørsholm (1971 – biol)
- Christiansen, Freddy Villiom Bugge (f. 22.1.1946), lic. scient., lektor i genetik ved Aarhus Universitet. Geysergade 3A, 8200 Århus (1988 – biol)
- Cotterill, Rodney Michael John (f. 27.9.1933), dr. phil. & scient., professor i fysisk materiallære ved Danmarks tekniske Højskole. *R. Vibevangen 9, 3520 Farum* (1984 – fys)
- Crone, Ulrik Christian (f. 1.2.1926), dr. med., professor i fysiologi ved Kbh.s Universitet. Toldbodgade 79, 1253 Kbh. K (1968 – biol)
- Dahl, Jens Peder (f. 30.7.1934), dr. phil., professor i kemisk fysik ved Danmarks tekniske Højskole. *R. Digevænget 5, 2730 Herlev* (1978 – fys)
- Dansgaard, Willi (f. 30.8.1922), dr. phil., professor i massespektrometri ved Kbh.s Universitet. *Trørødvej 55, 2950 Vedbæk* (1977 – fys)
- Eliassen, Erik (f. 8.9.1922), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Dronningengen 5, 2950 Vedbæk (1981 – fys)
- Ellitsgaard-Rasmussen, Knud (f. 23.6.1923), D.Sc.h.c., fhv. direktør for Grønlands geologiske Undersøgelse. *R^l*. *FM. 2**. Dammegade 22, Damme, 4792 Askeby (1974 – fys)
- Engberg, Ingemar (f. 1.3.1935), med. dr., professor i fysiologi ved Aarhus Universitet. Stokrosevej 93, 8330 Beder (1977 – biol)
- †Fenchel, Moritz Werner (f. 3.5.1905, d. 24.1.1988), dr. phil., fhv. professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Sønderengen 110, 2860 Søborg (udenl. medl. 1946, indenl. medl. 1948 – fys)
- Fenchel, Tom Michael (f. 19.3.1940), dr. phil., professor i marinbiologi

- ved Københavns Universitet. Skt. Annagade 27², 3000 Helsingør (1977 – biol)
- Fiil, Niels Peter (f. 8.2.1941), lic. scient., fhv. lektor ved Mikrobiologisk Institut, Kbh.s Universitet, forskningsdirektør i Novo Industri A/S. Fuglebakkevej 5, 2000 Frederiksberg (1982 – biol)
- Forchhammer, Jes (f. 5.4.1934), dr. phil., overlæge ved Fibiger-Institutet. – Formand for Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark. – Krogmosevej 25, 2880 Bagsværd (1980 – biol)
- Fuglede, Bent (f. 8.10.1925), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. – Medlem af kassekommissionen. – Trongårdsparken 67, 2800 Lyngby (1968 – fys)
- Hald, Anders Hjorth (f. 3.6.1913), dr. phil., fhv. professor i matematisk statistik ved Kbh.s Universitet. Furesøvej 87 A, 2830 Virum (1961 – fys)
- Hammer, Claus Uffe (f. 3.11.1945), lic. scient. i geofysik, cand. scient. i fysik, lektor i geofysik ved Kbh.s Universitet. Mynstersvej 15, 1827 Frederiksberg C (1988 – fys)
- Hansen, Hans Jørgen Steen (f. 6.8.1939), dr. phil., docent i geologi ved Kbh.s Universitet. Mølleåparken 28, 2800 Lyngby (1978 – biol)
- Hansen, Peder Gregers (f. 11.1.1933), dr. phil., professor i fysik ved Aarhus Universitet. *R*. Det fysiske Inst., Ny Munkegade, 8000 Århus C (1986 – fys)
- Hoffmann, Else Kay (f. 10.3.1942), dr. scient., lektor i biokemi ved Kbh.s Universitet. Holmevej 6, 2950 Vedbæk (1988 – biol)
- Holmsgaard, Erik (f. 21.6.1921), dr. agro., forstander ved Statens forstlige Forsøgsvæsen. *R^l*. Springforbi, 2930 Klampenborg (1977 – biol)
- Holstener-Jørgensen, Helge (f. 10.12.1924), dr. agro., afdelingsleder ved Statens forstlige Forsøgsvæsen. *R*. Solbjerget 44, 3460 Birkerød (1980 – biol)
- Holter, Heinz Alois Alfred Friedrich (f. 5.6.1904), dr. med. & phil., fhv. professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske afdeling. *R^l*. Farendløse Enghave 37, 4100 Ringsted (1944 – biol)
- Huus, Torben (f. 5.12.1919), dr. phil., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Vordingborggade 5, 2100 Kbh. Ø (1961 – fys)
- Haagerup, Uffe Valentin (f. 19.12.1949), professor i matematik ved Odense Universitet. Vestervangen 8, 5260 Odense S (1986 – fys)
- Jensen, Henning Højgaard (f. 21.11.1918), dr. techn., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. Rødtjørnevej 18 A, 2720 Vanløse (1974 – fys)
- Jensen, Kai Arne (f. 27.3.1908), dr. phil., fhv. professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Bøgehøj 64, 2900 Hellerup (1948 – fys)

- Jessen, Børge Christian (f. 19.6.1907), dr. phil., fhv. professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Dantes Plads 3, 1556 Kbh. V (1939 – fys)
- Johansen, Peter (f. 29.1.1938), dr. phil., professor i datalogi ved Kbh.s Universitet. Ørnebakken 72, 2840 Holte (1984 – fys)
- Jónasson, Pétur Mikkel (f. 18.6.1920), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Kbh.s Universitet. R. Ferskvandsbiologisk Laboratorium, Helsingørgade 51, 3400 Hillerød (1980 – biol)
- Jørgensen, Bo Barker (f. 22.9.1946), dr. scient., forskningsprofessor i mikrobiel økologi ved Aarhus Universitet. Tranebærkæret 3, 8220 Brand (1984 – biol)
- Jørgensen, Carl Christian Barker (f. 11.8.1915), dr. phil., fhv. professor i zoofysiologi (med særligt henblik på sammenlignende fysiologi) ved Kbh.s Universitet. Slettevej 8, 2860 Søborg (1965 – biol)
- Kjeldgaard, Niels Ole (f. 2.6.1926), dr. phil., professor i molekylær biologi ved Aarhus Universitet. Høegh Guldbergsgade 57, 8000 Århus C (1971 – biol)
- Kjær, Anders Clausen (f. 10.8.1919), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. R^l. Opnæsgård 45, 2970 Hørsholm (1962 – fys)
- Klenow, Hans (f. 7.2.1923), dr. phil., professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. R^l. Skovmindevej 21, 2840 Holte (1975 – biol)
- Kofoed-Hansen, Otto Mogens (f. 25.4.1921), dr. phil., professor i reaktorfysik ved Forsøgsanlæg Risø. Forelvej 12, 3450 Allerød (1965 – fys)
- Kristensen, Leif (f. 4.1.1934), dr. phil., professor i matematik ved Aarhus Universitet. Vesttoften 2, 8250 Egå (1971 – fys)
- Kristensen, Niels Peder (f. 2.3.1943), dr. scient., lektor i entomologi ved Kbh.s Universitet. Æblehaven 7, 3450 Allerød (1988 – biol)
- Krogsgaard-Larsen, Povl (f. 17.5.1941), dr. pharm., forskningsprofessor ved Danmarks farmaceutiske Højskole. Elmevej 25, Blovstrød, 3450 Allerød (1986 – fys)
- Kruhøffer, Poul Weber (f. 15.11.1914), dr. med., fhv. professor i fysiologi ved Kbh.s Universitet. Livjærggade 12, 2100 Kbh. Ø (1971 – biol)
- Kullenberg, Gunnar Erik Börje (f. 1.7.1938), dr. phil., professor i fysisk oceanografi ved Kbh.s Universitet. Institut for fysisk Oceanografi, Haraldsgade 6, 2200 Kbh. N (1980 – fys)
- Larsen, Kai (f. 15.11.1926), professor i botanik ved Aarhus Universitet. R^l. Gråstenvej 6, Søften, 8382 Hinnerup (1979 – biol)
- Larsen, Peder Olesen (f. 7.9.1934), dr. phil., direktør for Forskningsdirektoratet. R^l. Marievej 10 A, 2900 Hellerup (1976 – biol)
- Lassen, Niels Alexander (f. 7.12.1926), med. dr., dr. med. h. c., professor i

- neurovidenskab ved Bispebjerg Hospitals klinisk-fysiologiske laboratorium. *R.* Ole Olsens Allé 9, 2900 Hellerup (1978 – biol)
- Lassen, Niels Ove (f. 18.5.1914), dr. phil., fhv. professor i eksperimental-fysik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Søndervej 43, 2830 Virum (1958 – fys)
- Lassen, Ulrik Vilhelm (f. 17.4.1930), dr. med., fhv. professor i zoofysiologi ved Kbh.s Universitet. Forskningsdirektør i Novo Industri A/S. Skovmindevej 26, 2840 Holte (1974 – biol)
- Linderberg, Jan Erik (f. 27.10.1934), fil. dr., professor i teoretisk kemi ved Aarhus Universitet. Janus La Cours Gade 20, 8000 Århus C (1982 – fys)
- Lindhard, Jens (f. 26.2.1922), professor i teoretisk fysik ved Aarhus Universitet. – Selskabets præsident 1981-1988. – J. F. Willumsens Vej 4, 8270 Højbjerg (1962 – fys)
- Lund, Bodil Jerslev (f. 30.4.1919), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole. *R^l*. Heslegårdsvej 39, 2900 Hellerup (1971 – fys)
- Lund, Ebba (f. 22.9.1923), dr. scient., professor i veterinær virologi og immunologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. *R^l*. Dronningensgade 9, 1420 Kbh. K (1978 – biol)
- Lund, Henning (f. 15.9.1929), dr. phil., lektor i kemi ved Aarhus Universitet. Vinkelvej 8A, 8240 Risskov (1979 – fys)
- Lundquist, Frank (f. 31.5.1916), dr. phil., fhv. professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. Kastanievej 46, 2840 Holte (1977 – biol)
- Mackintosh, Allan Roy (f. 22.1.1936), dr. phil., fil. dr., professor i eksperimentel faststoffysik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Henrik Thomsens Vej 4, 3460 Birkerød (1977 – fys)
- Madsen, Ib Henning (f. 12.4.1942), Ph. D., professor i matematik ved Aarhus Universitet. Vestervang 2, 8000 Århus C (1978 – fys)
- Marcker, Kjeld Adrian (f. 27.12.1932), professor i biologisk kemi ved Aarhus Universitet. Toftevej 1, 8250 Egå (1976 – biol)
- Maunsbach, Arvid B. (f. 9.5.1937), med. dr., professor i anatomi ved Aarhus Universitet. *R.* Agrivej 1, 8240 Risskov (1977 – biol)
- Michelsen, Axel Albert (f. 1.3.1940), dr. phil., professor i biologi ved Odense Universitet. *R.* Læssøegade 204, 5230 Odense M (1979 – biol)
- Mohr, Jan Gunnar Faye (f. 10.1.1921), dr. med., professor i medicinsk genetik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Skodsborgparken 62, 2942 Skodsborg (1968 – biol)
- Molin, Søren (f. 29.11.1947), professor i mikrobiologi ved Danmarks tekniske Højskole. Mothsvej 70, 2840 Holte (1986 – biol)

- Mottelson, Ben Roy (f. 9.7.1926), dr., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik. Abildgaardsgade 32, 2100 Kbh. Ø (udenl. medl. 1958, indenl. medl. 1974 – fys)
- Munch-Petersen, Inger Agnete (f. 8.9.1917), dr. phil., fhv. professor i biologisk kemi ved Kbh.s Universitet. Prins Valdemarsvej 26, 2820 Gentofte (1978 – biol)
- Møller, Christian Knakkegård (f. 4.7.1920), dr. phil., fhv. professor i kemi ved Odense Universitet. Bødtchersvej 8, 5230 Odense M (1968 – fys)
- Møller, Hans Bjerrum (f. 11.5.1932), dr. phil., adm. direktør ved Forskningscenter Risø. R. Kirsebærhaven 12, 4000 Roskilde (1978 – fys)
- †Maaløe, Ole Urban (f. 15.8.1914, d. 21.5.1988), dr. med., fhv. professor i mikrobiologi ved Kbh.s Universitet. Ahlmanns Allé 38, 2900 Hellerup (1960 – biol)
- Nansen, Peter (f. 8.6.1938), dr. med. vet., forskningsprofessor i veterinær mikrobiologi og hygiejne ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Elmekrogen 2, 3500 Værløse (1988 – biol)
- Nathan, Ove Heymann Wandall (f. 12.1.1926), dr. phil., professor i fysik. Rektor ved Kbh.s Universitet. Svanevænget 4, 2100 Kbh. Ø (1976 – fys)
- Nielsen, Aksel Christopher Wiin (f. 17.12.1924), fil. dr., meteorolog, Solbakken 6, 3230 Græsted (1986 – fys)
- Nielsen, Christian Overgaard (f. 16.1.1918), dr. phil., fhv. professor i zoologi (med særligt henblik på almen zoologi) ved Kbh.s Universitet. Ravnsnæsvej 72, 3460 Birkerød (1961 – biol)
- Nielsen, Halfdan Einer Steemann (f. 13.6.1907), dr. phil., fhv. professor i ferskvandsbiologi ved Kbh.s Universitet. *R¹*, *FM. 2**. Vejlesøparken 9, 2840 Holte (1958 – biol)
- Nielsen, Holger Frits Bech (25.8.1941), forskningsprofessor i fysik ved Kbh.s Universitet. Falkonervænget 13, 1952 Frederiksberg C (1988 – fys)
- Nilsson, Jytte Reichstein (f. 27.4.1932), dr. phil., lektor i protozoologi ved Kbh.s Universitet. Gåsebæksvej 9, 2500 Valby (1984 – biol)
- Nissen, Poul Erik (f. 2.9.1939), lic. scient., lektor i astronomi ved Aarhus Universitet. Januarvej 39, 8210 Århus V (1979 – fys)
- Noe-Nygaard, Arne (f. 30.7.1908), dr. phil., fhv. professor i geologi, (med særligt henblik på dynamisk geologi) ved Kbh.s Universitet. *K.*, *FM. 2**. Lundehave, Nordre Strandvej 26 C, 3000 Helsingør (1954 – fys)

- Olesen, Poul (f. 28.4.1939), mag. scient., lektor i teoretisk fysik ved Kbh.s Universitet. Malmlosevej 1, 2840 Holte (1980 – fys)
- Olsson, Lennart (f. 18.9.1949), dr. med., ekstraord. professor i cellebiologi ved Rigshospitalet. Ibstrupvej 20 A, 2820 Gentofte (1982 – biol)
- Ottesen, Martin (f. 14.12.1920), dr. phil., fhv. professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Anfangervej 6, Fensmark, 4700 Næstved (1960 – biol)
- Pedersen, Gert Kjærgård (f. 13.4.1940), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. – Vicepræsident og formand for den naturvidenskabelige klasse. – Grants Allé 11, 2900 Hellerup (1977 – fys)
- Pedersen, Olaf (f. 8.4.1920), dr. phil., professor i de eksakte videnskabers historie ved Aarhus Universitet. Elbækvej 16, 8240 Risskov (1978 – fys)
- Peters, Bernard (f. 22.12.1910), dr. phil., fhv. professor og bestyrer af Dansk Rumforskningsinstitut. Lundtoftevej 155 A, 2800 Lyngby (udenl. medl. 1961, indennl. medl. 1968 – fys)
- Poulsen, Valdemar Jules (f. 28.11.1929), dr. phil., professor i geologi (med særligt henblik på biostratigrafi), ved Kbh.s Universitet. R. Solsiden 7, 3540 Lyngby (1981 – biol)
- Rasmussen, Svend Erik (f. 19.11.1925), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved Aarhus Universitet. Højkolvej 39, 8210 Århus V (1981 – fys)
- Rehberg, Poul Kristian Brandt (f. 29.3.1895), dr. med., phil. & med. vet., fhv. professor i zoofysiologi ved Kbh.s Universitet. Bernstorffsvej 144, 2900 Hellerup (1944 – biol)
- Rehfeld, Jens Frederik (f. 11.10.1941), dr. med., professor i klinisk kemi ved Kbh.s Universitet. J. A. Schwartzgade 37, 2100 Kbh. Ø (1981 – biol)
- Reiz, Sven Anders Torsten (f. 7.6.1915), fil. dr., fhv. professor i astronomi ved Kbh.s Universitet. Løvspringsvej 3 B, 2920 Charlottenlund (1959 – fys)
- Rudkjøbing, Mogens Hegelund (f. 6.9.1915), dr. phil., fhv. professor i astronomi ved Aarhus Universitet. Hejrebakken 22, 8220 Brabrand (1961 – fys)
- Schäffer, Claus Erik (f. 31.1.1930), professor i uorganisk kemi ved Kbh.s Universitet. Rønnebærvej 136 B, 2840 Holte (1977 – fys)
- Seidenfaden, Gunnar (f. 24.2.1908), dr. phil. & scient., botaniker, ambassadør og udenrigsråd. *K¹. FM. 2**. Borsholmgård, 3100 Hornbæk (1974 – biol)

- Sigmund, Peter (f. 5.4.1936), dr. rer. nat., professor i fysik ved Odense Universitet. Frølichsvej 9, 5230 Odense M (1988 – fys)
- Siim, Jørgen Christian (f. 1.10.1915), dr. med., fhv. direktør for Statens Seruminstitut. Rosenørns Allé 10, 1634 Kbh. V (1974 – biol)
- Simonsen, Morten (f. 31.3.1921), dr. med., professor i transplantations- og immunbiologi ved Kbh.s Universitet. St. Kannikestræde 11, 1169 Kbh. K (udenl. medl. 1965, indennl. medl. 1968 – biol)
- Skou, Jens Christian (f. 8.10.1918), dr. med., professor i biofysik ved Aarhus Universitet. Rislundvej 9, 8240 Risskov (1965 – biol)
- Sten-Knudsen, Ove (f. 14.3.1919), dr. med., professor i biofysik ved Kbh.s Universitet. Smakkegårdsvej 8, 2820 Gentofte (1968 – biol)
- Strid, Arne Krister (f. 7.3.1943), fil. dr., professor i systematisk botanik ved Kbh.s Universitet. R. Tulipanvej 4, 3450 Allerød (1976 – biol)
- Surlyk, Finn Christian (f. 17.3.1943), dr. scient., forskningsprofessor ved Grønlands geologiske Undersøgelse. Islandsvej 11, 2800 Lyngby (1986 – biol)
- Svejgaard, Arne (f. 13.3.1937), dr. med., overlæge ved Vævstypelaboratoriet, Rigshospitalet. Skovvang 67, 3450 Allerød (1980 – biol)
- Sørensen, Henning (f. 20.4.1926), dr. phil., professor i petrologi ved Kbh.s Universitet. Fuglsangvej 64 B, 2830 Virum (1978 – fys)
- Thaysen, Jørn Hess (f. 19.10.1921), dr. med., professor i intern medicin ved Kbh.s Universitet. R¹. Frederik V's Vej 21, 2100 Kbh. Ø (1977 – biol)
- Thorn, Niels Anker (f. 1.8.1924), dr. med., professor i fysiologi ved Kbh.s Universitet. Tonysvej 17, 2920 Charlottenlund (1982 – biol)
- Tornerhave, Hans Marius Nielsen (f. 24.4.1915), dr. phil., fhv. professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Tornebakken 45, 2830 Virum (1960 – fys)
- Troels-Smith, Jørgen Andreas (f. 7.6.1916), dr. phil., fhv. overinspektør ved Nationalmuseet, fhv. lektor i mosegeologi ved Kbh.s Universitet. Grønnemose Allé 103, 2860 Søborg (1961 – biol)
- Tygstrup, Niels (f. 26.5.1926), dr. med., professor i intern medicin ved Kbh.s Universitet. Wiedeweltsgade 6, 2100 Kbh. Ø (1981 – biol)
- Ussing, Hans Henriksen (f. 30.12.1911), dr. med., phil. & scient., fhv. professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. K. Carl Blochs Allé 17, 2860 Søborg (1955 – biol)
- Wettstein Ritter von Westersheim, Diter Holger (f. 20.9.1929), fil. dr., dr. rer. nat., professor ved Carlsberglaboratoriet og forstander for dets fysiologiske afd. R. Åsevej 13, 3500 Værløse (1965 – biol)

- Wingstrand, Karl Georg (f. 2.3.1919), fil. dr., fhv. professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Dyssegårdsvej 55, 2860 Søborg (1959 – biol)
- Winther, Aage (f. 8.5.1926), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved Kbh.s Universitet. – Selskabets kasserer. – Dyssegårdsvej 39, 2860 Søborg (1968 – fys)

UDENLANDSKE MEDLEMMER HUMANISTISKE KLASSE

- Akurgal, Ekrem (f. 30.3.1911), dr., professor i klassisk arkæologi ved universitetet i Ankara (1977)
- Alpers, Klaus (f. 27.9.1935), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamborg (1985)
- Andersson, Karl Thorsten Gunnar (f. 23.2.1929), fil. dr., professor i nordisk stednavneforskning ved Uppsala Universitetet (1986)
- †Attman, Artur (f. 31.10.1910, d. 25.2.1988), professor i økonomisk historie ved universitetet i Göteborg (1977)
- Ayer, Sir Alfred Jules (f. 29.10.1910), professor i logik ved universitetet i Oxford, England (London) (1976)
- Bailey, Sir Harold Walter (f. 16.12.1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England (1946)
- Balassa, Iván (f. 5.10.1917), dr., direktør for det ungarske landbrugsmuseum i Budapest (1975)
- Baldwin, John Wesley (f. 13.7.1929), professor i historie ved The Johns Hopkins University, Baltimore, Md. (1978)
- Barth, Thomas Fredrik Weybye (f. 22.12.1928), professor i socialantropologi og etnografi ved universitetet i Oslo (1976)
- Benediktsson, Sigurður Jakob (f. 20.7.1907), dr., hovedredaktør af Den Islandske Ordbog, Reykjavik (1961)
- Bengtsson, Lars Ingmar Olof (f. 2.3.1920), professor i musikvidenskab ved Institutionen för Musikvetenskap i Uppsala (1978)
- Berg, Gösta (f. 31.7.1903), fil. dr., professor, fhv. direktør for Nordiska Museet och Skansen i Stockholm. *K.* (1980)
- Bergsland, Knut (f. 7.3.1914), dr., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo (1964)
- Bischoff, Bernhard (f. 20.12.1906), dr., professor i latinsk middelalderfilologi ved universitetet i München (1969)

- Bjørl, Erling (f. 11.12.1918), dr. scient., pol., fhv. professor i statskundskab ved Aarhus Universitet. Saint-Germain-en-Laye, Frankrig (indenl. medl. 1974, udenl. medl. 1984)
- Boardman, John (f. 20.8.1927), Lincoln professor i klassisk kunst og arkæologi ved universitetet i Oxford, England (1979)
- Bottéro, Jean (f. 30.8.1914), professor i assyriologi ved l'Ecole Pratique des Hautes Etudes, la Sorbonne, Paris (1978)
- Boyce, Norah Elizabeth Mary (f. 2.8.1920), professor i iranske studier ved universitetet i London (1978)
- Brems, Hans Julius (f. 16.10.1915), professor i økonomi ved University of Illinois at Urbana-Champaign, Urbana, Ill. (1979)
- Carlsson, Sten Carl Oscar (f. 14.12.1917), fil. dr., professor i historie ved Uppsala Universitet (1986)
- Chéhab, Emir Maurice (f. 27.12.1904), fhv. generaldirektør for antikvitetsvæsenet ved Nationalmuseet i Beirut, Paris (1980)
- Clark, John Grahame Douglas (f. 28.7.1907), dr., professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, England. K. (1964)
- Duschesne-Guillemain, Jacques-Alfred-Maurice (f. 21.4.1910), professor i iransk sprog og kultur ved universitetet i Liège (1975)
- Erdmann, Karl Dietrich (f. 29.4.1910), dr., professor i historie ved universitetet i Kiel (1968)
- Fehrman, Carl Abraham Daniel (f. 3.2.1915), dr., professor i litteraturhistorie ved universitetet i Lund (1969)
- Fellows-Jensen, Gillian (f. 5.7.1936), lektor i navneforskning ved Kbh.s Universitet (1982)
- Fenton, Alexander (f. 26.6.1929), dr., research director, National Museums of Scotland, Edinburgh (1979)
- Firth, Sir Raymond William (f. 25.3.1901), dr., professor i antropologi ved universitetet i London (1966)
- Føllesdal, Dagfinn Kåre (f. 22.6.1932), professor i filosofi ved Oslo Universitet (1986)
- Gershevitch, Ilya (f. 24.10.1914), dr. i iransk filologi ved universitetet i Cambridge, England (1982)
- Giorgi, Amadeo Peter (f. 9.7.1931), Ph.D., professor i almen psykologi ved Duquesne University, Pittsburgh, Penna. (1985)
- †Gjerstad, Erik Paul Einar (f. 30.10.1897, d. 8.1.1988), dr., professor i klassisk arkæologi og antikkens historie ved universitetet i Lund (1953)
- Górski, Karol (f. 30.4.1903), professor i middelalderhistorie ved Nicholas Copernicus universitetet i Toruń, Polen (1979)

- Grabar, André (f. 26.7.1896), dr., professor i byzantinsk arkæologi ved Collège de France, Paris (1951)
- Grøtvedt, Per Nyquist (f. 24.3.1891), dr. philos, fhv. lektor, Oslo (1977)
- Gurney, Oliver Robert (f. 28.1.1911), professor i assyriologi ved universitetet i Oxford, England (1976)
- Haugen, Einar Ingvald (f. 19.4.1906), dr., professor i nordisk og almen sprogvidenskab ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1970)
- Henne, Henry (f. 21.10.1918), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Bergen (1979)
- Hoffmann, Erich (f. 16.7.1926), dr., professor i Slesvig-Holstens historie ved universitetet i Kiel (1982)
- Hunger, Herbert (f. 9.12.1914), dr. phil., professor i byzantinistik ved universitetet i Wien (1981)
- Haavelmo, Trygve Magnus (f. 13.12.1911), dr., professor i nationaløkonomi ved universitetet i Oslo (1975)
- Jacobsen, Thorkild Peter Rudolph (f. 7.6.1904), dr., professor i assyriologi ved Harvard University (Bradford, N.H.) (1952)
- Jansson, Erik Valter (f. 22.5.1907), dr., professor i svensk sprog ved universitetet i Uppsala (1969)
- Jeannin, Pierre (f. 8.12.1924), studievejleder ved Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Paris (1979)
- Kellenbenz, Hermann (f. 27.8.1913), dr., professor i historie ved universitetet i Nürnberg (1972)
- Kuhn, Johann (Hans) Christoph Bernhard Theodor (f. 13.7.1899), dr., professor i germansk og nordisk filologi ved universitetet i Kiel (1974)
- Kuiper, Franciscus Bernardus Jacobus (f. 7.7.1907), dr., professor i sanskrit og indisk oldtidskundskab ved universitetet i Leiden (1968)
- Kunze, Emil (f. 18.12.1901), dr., professor, førstedirektør ved Deutsches Archäologisches Institut i Athen (München) (1963)
- Leclant, Jean (f. 8.8.1920), dr., professor i ægyptologi ved Collège de France, Secrétaire perpétuel i Académie des Inscriptions et Belles Lettres, Paris (1986)
- Lehmann, Winfred Philipp (f. 23.6.1916), professor i lingvistik og tysk sprog ved University of Texas, Austin (1975)
- Lienhard, Siegfried (f. 29.8.1924), dr. phil., professor i indologi ved Stockholms Universitet (1986)
- Lindbeck, Assar Carl Eugen (f. 26.1.1930), dr., professor ved Institut for International Økonomi, Stockholm (1977)
- Lombard, Alf (f. 8.7.1902), dr., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund (1951)

- Lönnroth, Nils Erik Magnus (f. 1.8.1910), dr., professor i historie ved universitetet i Göteborg (1966)
- Maćzak, Antoni (f. 30.3.1928), professor i historie ved Warszawa Universitet (1987)
- Malmberg, Bertil (f. 22.4.1913), dr., professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Lund (1974)
- Malmqvist, Nils Göran David (f. 6.6.1924), fil.dr., professor i sinologi ved Stockholms Universitet (1976)
- Martinet, André (f. 12.4.1908), dr., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Paris (1954)
- Masson, Vadim Michailovitch (f. 3.5.1929), professor i arkæologi, Leningrad (1987)
- Mathias, Peter (f. 10.1.1928), CBE, FBA, D.Litt., The Master, Downing College, Cambridge, England (1982)
- Maybury-Lewis, David H. P. (f. 9.5.1929), professor i antropologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1978)
- Mayrhofer, Manfred (f. 26.9.1926), dr., ordinær professor i almen og indogermansk sprogvidenskab ved universitetet i Wien (1980)
- McFarlane, James Walter (f. 12.12.1920), professorial fellow, University of East Anglia, Norwich, England (1983)
- Meier, Harri Ernst Hinrich Friedrich (f. 8.1.1905), dr., professor i romansk filologi ved universitetet i Bonn (1968)
- Mitchell, Philip Marshall (f. 23.9.1916), dr., professor i germanske sprog ved University of Illinois, Urbana, Ill. (1971)
- Monfrin, Jacques (f. 26.4.1931), direktør for École des Chartes, Paris (1987)
- Needham, Joseph (f. 9.12.1900), dr., sinolog, Reader i biokemi ved universitetet i Cambridge, England (1975)
- Nielsen, Thøger Harald (f. 30.10.1919), dr.jur., fhv. professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. Valsolda, Italien. *R^l*. (indenl. medl. 1980, udenl. medl. 1984)
- Norberg, Dag Ludvig (f. 31.7.1909), professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm (1964)
- Nordenfalk, Carl Adam Johan (f. 13.12.1907), fil. dr., professor i kunsthistorie, fhv. dir. for Stockholms Nationalmuseum (1977)
- Norman, Kenneth Roy (f. 21.7.1925), Reader i indisk filologi ved universitetet i Cambridge, England (1983)
- Nykrog, Per (f. 1.11.1925), dr.phil., professor i romansk filologi ved Harvard University. Cambridge, Mass. *R*. (indenl. medl. 1975, udenl. medl. 1982)

- Odén, Agnes Birgitta (f. 11.8.1921), professor i historie ved universitetet i Lund (1977)
- Passmore, John Arthur (f. 9.9.1914), professor i filosofi ved Australian National University, Canberra (1979)
- Polotsky, Hans Jakob (f. 13.9.1905), dr., professor i ægyptologi ved universitetet i Jerusalem (1967)
- Romilly, Jacqueline de (f. 26.3.1913), dr., professor i græsk ved universitetet i Paris (1961)
- Rudolph, Kurt (f. 3.4.1929), professor i religionshistorie ved University of California, Santa Barbara, Cal. (1976)
- Schaar, Claes Göran Gustav Viktor (f. 18.5.1920), professor i engelsk ved Lund Universitet (1987)
- Schmitt, Rüdiger (f. 1.6.1939), dr.phil., professor i sammenlignende indogermansk sprogvidenskab og indoiranistik ved Saarlands Universitet, Saarbrücken (1985)
- Seip, Jens Laurits Arup (f. 11.10.1905), dr., professor i politisk idéhistorie ved universitetet i Oslo (1974)
- Sjöblom, Bengt Gunnar Olof (f. 28.10.1933), fil.dr., professor i statskundskab ved Kbh.s Universitet (1984)
- Stenström, Thure Oscar (f. 12.4.1927), professor i litteraturvidenskab ved universitetet i Uppsala (1982)
- Svensden, Paulus (f. 17.4.1904), dr., professor i europæisk litteratur og idéhistorie ved universitetet i Oslo (1978)
- Syme, Sir Ronald (f. 11.3.1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford, England (1951)
- Säflund, Lars Gösta (f. 1.3.1903), dr., professor i klassisk sprogvidenskab og kulturforskning ved universitetet i Stockholm (1969)
- Säve-Söderbergh, Torgny (f. 29.6.1914), dr., professor i ægyptologi ved universitetet i Uppsala (1975)
- Thesleff, Berndt Holger (f. 4.12.1924), dr. fil., professor ved Institutum Classicum, Helsingfors Universitet (1987)
- Thompson, Homer Armstrong (f. 7.9.1906), dr., professor i klassisk arkæologi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N.J. (1971)
- Waszink, Jan Hendrik (f. 27.10.1908), professor i klassisk arkæologi og filologi ved universitetet i Leiden (1976)
- Weibull, Curt Hugo Johannes (f. 19.8.1886), dr., professor i historie ved universitetet i Göteborg (1957)
- Wilson, Charles Henry (f. 16.4.1914), professor i moderne historie ved Istituto Universitario Europeo, Firenze (1970)

- Winner, Matthias (f. 11.3.1931), dr., direktør ved Max-Planck-Institut, Biblioteca Herziana, Rom (1987)
- Wistrand, Erik Karl Hilding (f. 24.1.1907), dr., professor i klassiske sprog ved universitetet i Göteborg (1971)
- von Wright, Georg Henrik (f. 14.6.1916), dr. i filosofi, forskerprofessor ved Finlands Akademi, Helsingfors (1974)
- Wyller, Egil Anders (f. 24.4.1925), dr., professor i antik åndshistorie ved universitetet i Oslo (1972)
- Zilliacus, Johan Henrik (f. 23.1.1908), dr., professor i græsk litteratur ved universitetet i Helsingfors (1972)
- Aarsleff, Hans Christian (f. 19.7.1925), Ph.D., professor i engelsk ved Princeton University, N.J. (1984)

UDENLANDSKE MEDLEMMER NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol den biologiske gruppe

- Adams, John Frank (f. 5.11.1930), professor i matematik ved universitetet i Cambridge, England (1988 – fys)
- Ahlfors, Lars Valerian (f. 18.4.1907), dr., professor i matematik ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1977 – fys)
- Ahrland, Sten Harald (f. 4.8.1921), dr., professor i uorganisk opløsningskemi ved universitetet i Lund (1975 – fys)
- Alfsen, Erik Magnus (f. 13.5.1930), dr., professor i matematik ved universitetet i Oslo (1978 – fys)
- Alfvén, Hannes Olof Gösta (f. 30.5.1908), professor i plasmafysik ved Stockholms tekniska Högskola (1968 – fys)
- Ambartsumian, Viktor Amazaspovich (f. 18.9.1908), professor og direktør for Astrophysical Observatory i Erevan, Armenien, USSR (1971 – fys)
- Andersen, Ole Krogh (f. 11.5.1942), direktør, professor ved Max Planck Institut for faststofforskning i Stuttgart (1982 – fys)
- Andersson, Bengt Erik (f. 12.1.1923), vet.med.dr., professor i fysiologi ved veterinæruniversitetet i Uppsala (1977 – biol)
- Anfinsen, Christian Boehmer (f. 26.3.1916), dr., professor i biologi ved The Johns Hopkins University, Bethesda, Maryland (1965 – biol)

- Auerbach, Charlotte (f. 14.5.1899), dr., professor i genetik ved universitetet i Edinburg (1968 – biol)
- Avery, John Scales (f. 26.5.1933), Ph.D., lektor i kemi ved Kbh.s Universitet (1986 – fys)
- Barton, Sir Derek Harold Richard (f. 8.9.1918), dr., professor i organisk kemi ved C.N.R.S., Gif-sur-Yvette (1972 – fys)
- Bass, Ludvik (f. 9.3.1931), professor i matematik ved Queensland University, Brisbane, Australien (1988 – fys)
- Bastiansen, Otto Christian Astrup (f. 5.9.1918), dr., professor i teoretisk kemi ved universitetet i Oslo (1967 – fys)
- Bauer, Heinz (f. 31.1.1928), dr., professor i matematik ved Erlangen-Nürnberg Universitet (1982 – fys)
- Beadle, George Wells (f. 22.10.1903), dr., professor i biologi ved og præsident for University of Chicago, Ill. (1952 – biol)
- Bell, Ronald Percy (f. 24.11.1907), professor i kemi ved universitetet i Stirling, Skotland (1962 – fys)
- Bénard, Jacques (f. 21.12.1912), dr., professor i fysisk kemi ved universitetet i Paris (Bourg-la-Reine) (1968 – fys)
- Bergsten, Karl Erik (f. 27.7.1909), dr., professor i geografi ved universitetet i Lund (1968 – fys)
- Bergström, Lars Ingmar Valeson (f. 6.9.1921), professor, bestyrer for Forskningsinstitutet för Atomfysik, Stockholm (1974 – fys)
- Bernhard, Carl Gustav (f. 28.4. 1910), dr., professor i fysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1975 – biol)
- Berry, R. Stephen (f. 9.4.1931), Ph.D., professor i kemi ved University of Chicago, Ill. (1980 – fys)
- Blaauw, Adriaan (f. 12.4.1914), professor ved Det astronomiske Institut, universitetet i Groningen (1982 – fys)
- Blackburn, Thomas Henry (f. 8.8.1933), professor i mikrobiel økologi ved Aarhus Universitet (1983 – biol)
- Blasi, Francesco (f. 19.10.1937), professor i molekylærbiologi ved Kbh.s Universitet (1988 – biol)
- Bogorad, Lawrence (f. 29.8.1921), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1977 – biol)
- Boström, Kurt Georg Verner (f. 25.3.1932), professor i mineralogi, petrologi og geokemi ved universitetet i Stockholm (1983 – fys)
- Brachet, Jean-Louis-Auguste (f. 19.3.1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université Libre, Bruxelles (1956 – biol)

- Bridgwater, David (f. 5.7.1934), dr. phil., professor i dynamisk geologi ved Kbh.s Universitet (1977 – fys)
- Brinck, Per Simon Valdemar (f. 4.9.1919), dr., professor i zoologi ved universitetet i Lund (1972 – biol)
- Brooks, Charles Kent (f. 16.10.1939), d. phil., lektor i petrologi ved Kbh.s Universitet (1986 – biol)
- Brown, Gerald Edward (f. 22.7.1926), dr., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh., og ved State University of New York, Stony Brook, N.Y. (1967 – fys)
- Buchthal, Fritz (f. 19.8.1907), dr. med., Consultant ved National Inst. of Health, Bethesda, Md. *R^l*. (udenl. medl. 1946, indenl. medl. 1947, udenl. medl. 1986 – biol)
- Busemann, Herbert (f. 12.5.1905), dr., fhv. professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, Cal. (1964 – fys)
- Carleson, Lennart Axel Edvard (f. 18.3.1928), dr., professor i matematik ved universitetet i Uppsala og ved University of California, Los Angeles, Cal. (1970 – fys)
- Cartan, Henri-Paul (f. 8.7.1904), professor i matematik ved universitetet i Paris (1962 – fys)
- Casimir, Hendrik Brugt Gerhard (f. 15.7.1909), dr., fhv. direktør for Philips' Gloeilampenfabriken, Eindhoven (Heeze) (1975 – fys)
- Celis, Julio Enrique (f. 21.5.1941), Ph.D., professor i medicinsk biokemi ved Aarhus Universitet (1984 – biol)
- Chanock, Robert M. (f. 8.7.1924), dr., chef for Laboratoriet for infektionssygdomme, National Institutes of Health, Bethesda, Md. (1980 – biol)
- Clark, Brian Frederic Carl (f. 26.7.1936), D. Sc., professor i biostrukturkemi ved Aarhus Universitet (1980 – biol)
- Connes, Alain (f. 1.9.1947), dr., professor i matematik ved universitetet i Paris (1980 – fys)
- Cotton, Frank Albert (f. 9.4.1930), dr., professor i kemi ved Texas A & M University, Tex. (1975 – fys)
- Coulomb, Jean-Marie-François-Joseph (f. 7.11.1904), dr., professor i geofysik ved universitetet i Paris (1969 – fys)
- Cox, Sir David Roxbee (f. 15.7.1924), warden for Nuffield College, Oxford (1983 – fys)
- Davies, John Arthur (f. 28.3.1927), dr., professor i fysik ved McMaster University, Ontario (1970 – fys)

- Edlén, Bengt (f. 2.11.1906), dr., professor i fysik ved universitetet i Lund (1956 – fys)
- Edsall, John Tileston (f. 3.11.1902), professor i biokemi ved Harvard University, Boston, Mass. (1969 – biol)
- Eigen, Manfred (f. 9.5.1927), dr., professor, Max-Planck-Institut für Phys. Chemie, Göttingen (1971 – biol)
- Emerson, Sterling Howard (f. 29.10.1900), dr., professor i genetik ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. (1974 – biol)
- Falicov, Leopoldo Maximo (f. 24.6.1933), professor i fysik ved University of California, Berkeley (1988 – fys)
- Fey, Hans (f. 30.12.1921), dr., professor, direktør for Veterinär-Bakteriologisches Institut der Universität, Bern (1971 – biol)
- Fischer-Hjalmars, Inga Margrete (f. 16.1.1918), dr., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Stockholm (1982 – fys)
- Flerov, Georgii Nikolaevitch (f. 2.3.1913), dr., professor, direktør for laboratoriet for kernereaktioner i Dubna (Moskva) (1969 – fys)
- Flood, Håkon (f. 25.9.1905), dr., professor i kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim (1964 – fys)
- Folkow, Bjørn Uno Gottfrid (f. 13.10.1921), dr., professor i fysiologi ved universitetet i Göteborg (1968 – biol)
- Frey, David Grover (f. 10.10.1915), professor i biologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. (1982 – biol)
- Fredga, Arne (f. 18.7.1902), dr., professor i organisk kemi ved universitetet i Uppsala (1965 – fys)
- Fronæus, Sture Adolf (f. 5.10.1916), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Lund (1978 – fys)
- Gard, Sven (f. 3.11.1905), dr., professor i virologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1964 – biol)
- Garnham, Percy Cyril Claude (f. 15.1.1901), professor i med. protozoologi ved universitetet i London (1976 – biol)
- Giles, Norman Henry (f. 6.8.1915), professor i genetik ved University of Georgia, Athens, Ga. (1982 – fys)
- Ginzburg, Vitaly Lazarevich (f. 4.10.1916), professor, leder af afd. for teoretisk fysik ved akademiet i Moskva (1977 – fys)
- Glick, David (f. 3.5.1908), dr., professor ved Department of Pathology, forstander for Division of Histochemistry ved Stanford University, Stanford, Cal. (1965 – biol)
- Goldanskii, Vitalii Iosifovich (f. 18.6.1923), professor, leder af inst. for kemisk fysik ved akademiet i Moskva (1977 – fys)

- Granit, Ragnar Arthur (f. 30.10.1900), dr., professor i neurofysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1956 – biol)
- Gray, Harry Barkus (f. 14.11.1935), dr., professor i kemi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. (1974 – fys)
- Groshev, Leonid Vasilievitch (f. 18.3.1907), professor, Institut for Atomenergi, Moskva (1965 – fys)
- Grove, Karsten (f. 12.8.1946), lic. scient., professor i matematik ved University of Maryland, College Park, MD (1988 – fys)
- Gustafsson, Carl Åke Torsten (f. 8.4.1908), dr., professor i genetik ved universitetet i Lund (1967 – biol)
- Gårding, Lars Jakob (f. 7.3.1919), dr., professor i matematik ved universitetet i Lund (1963 – fys)
- Hamilton, James (f. 29.1.1918), fhv. professor i fysik ved University College, London, fhv. professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh. (1967 – fys)
- Hammen, Thomas van der (f. 27.9.1924), dr., professor i palynologi ved universitetet i Amsterdam (1976 – biol)
- Haraldsen, Haakon Kristian (f. 24.4.1904), dr., professor i kemi ved universitetet i Oslo (1972 – fys)
- †Hastings, Albert Baird (f. 20.11.1895, d. 24.9.87), dr., professor i biokemi ved Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, Cal. (1951 – biol)
- Hedberg, Hollis Dow (f. 29.5.1903), dr., professor i geologi ved Princeton University, N.J. (1970 – biol)
- Heidelberger, Michael (f. 29.4.1888), dr., adjungeret professor i patologi (immunologi), New York University, N.Y. (1957 – biol)
- Helgason, Sigurður (f. 30.9.1927), dr., professor i matematik ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass. (1972 – fys)
- Hodgkin, Sir Alan Lloyd (f. 5.2.1914), Foulerton Research Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, England (1964 – biol)
- Hohwü-Christensen, Erik (f. 25.9.1904), dr., fhv. professor i gymnastikteori ved Kbh.s Universitet, professor i kropsøvelsernes fysiologi og hygiejne ved Kungl., gymnastika Centralinstitutet i Stockholm. (indenl. medl. 1940, udenl. medl. 1965 – biol)
- Hoppe, Ernst Gunnar (f. 24.12.1914), dr., professor i geografi ved Stockholms Universitet (1972 – fys)
- Hotchkiss, Rollin Douglas (f. 8.9.1911), Ph.D., forskningsprofessor ved State University of New York, Albany, N.Y. (1986 – biol)

- Howard, Richard Alden (f. 1.7.1917), dr., professor i botanik og dendrologi ved Harvard University, Jamaica Plain, Mass. (1968 – biol)
- Hulthén, Lamek (f. 14.12.1909), professor i teoretisk fysik ved Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm (1976 – fys)
- Huxley, Sir Andrew Fielding (f. 22.11.1917), Master of Trinity College, Cambridge, England (1964 – biol)
- Huxley, Hugh Exmor (f. 25.2.1924), dr., afdelingsleder ved Medical Research Council (molekylær biologi) i Cambridge, England (1971 – biol)
- Hörmander, Lars Valter (f. 24.1.1931), professor i matematik ved universitet i Lund (1969 – fys)
- Hörstadius, Sven Otto (f. 18.2.1898), dr., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala (1951 – biol)
- Jacob, François (f. 17.6.1920), dr., professor i genetik ved Institut Pasteur, Paris (1962 – biol)
- Jakobsson, Sveinn Peter (f. 20.7.1939), dr. scient., direktør for Naturhistorisk Museum, Reykjavik (1975 – fys)
- Jerne, Niels Kaj (f. 23.12.1911), dr., professor i eksperimentel terapi, direktør for Basel Institut für Immunologie (Gard, Frankrig) (1968 – biol)
- Jonson, Björn Nils Gustav (f. 3.11.1941), professor i fysik ved Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg (1988 – fys)
- Jonsson, Bror Arild (f. 12.5.1948), dr. phil., professor i zoologi ved Trondheim Universitetet, Dragvoll (1988 – biol)
- Jørgensen, Axel Christian Klixbüll (f. 18.4.1931), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Genève (1965 – fys)
- Kadison, Richard Vincent (f. 25.7.1925), Ph. D., professor i matematik ved University of Pennsylvania, Philadelphia, Penna. (1974 – fys)
- Kalckar, Herman Moritz (f. 26.3.1908), dr. scient., professor i biologisk kemi ved Harvard University, Medical School, Boston, Mass. (indendl. medl. 1948, udenl. medl. 1959 – biol)
- Katz, Bernhard (f. 26.3.1911), dr., professor i biofysik ved University College, London (1968 – biol)
- Keynes, Richard Darwin (f. 14.8.1919), dr., professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, England (1971 – biol)
- Kitaigorodskii, Sergei Alexandrovich (f. 13.9.1934), D.Sc., professor i fysisk oceanografi, The Johns Hopkins University, Baltimore, Md. (1984 – fys)

- Kurland, Charles Gabriel (f. 14.1.1936), dr., professor i molekylær biologi ved Uppsala Universitet (1986 – biol)
- Leaf, Alexander (f. 10.4.1920), professor i gerontologi ved Massachusetts General Hospital, Boston, Mass. (1982 – biol)
- Levan, Johan Albert (f. 8.3.1905), dr., professor i cytologi ved universitetet i Lund (1962 – biol)
- Lieb, Elliott H. (f. 31.7.1932), professor i matematik og fysik ved Princeton University, Princeton NJ (1988 – fys)
- Lowry, Oliver Howe (f. 18.7.1910), dr., professor, forstander for Department of Pharmacology, Washington University, St. Louis, Mo. (1968 – biol)
- Lundberg, Paul Anders (f. 10.9.1920), professor i neurofysiologi ved universitetet i Göteborg (1976 – biol)
- Lundquist, Arne John Axel (f. 6.6.1920), dr., professor i genetik ved universitetet i Lund (1971 – biol)
- Löwdin, Per-Olov (f. 28.10.1916), dr., professor i kvantekemi ved universitetet i Uppsala (1973 – fys)
- Låg, Jul (f. 13.11.1915), dr. agric., professor i jordbundslære ved Norges Landbrukshøgskole, Ås (1982 – biol)
- MacLane, Saunders (f. 4.8.1909), dr., professor i matematik ved universitetet i Chicago, Ill. (1968 – fys)
- Magnusson, Staffan Einar Magnus (f. 29.6.1933), afdelingsleder ved Institut for molekylær biologi, Aarhus Universitet (1983 – biol)
- Manton, Irene (f. 17.4.1904), dr., professor i botanik ved universitetet i Leeds (1953 – biol)
- Mayr, Ernst (f. 5.7.1904), dr., professor i zoologi ved Harvard College, direktør ved Museum of Comparative Zoology, Cambridge, Mass. (1956 – biol)
- †Merxmüller, Hermann (f. 30.8.1920, d. 8.2.1988), dr.rer.nat., professor i systematisk botanik, direktør for Botanisk Have i München (1984 – biol)
- von Meyenburg, Hans Kaspar (f. 9.12.1941), dr.sc.nat., professor i mikrobiologi ved Danmarks tekniske Højskole (1979 – biol)
- Morgan, William Wilson (f. 3.1.1906), dr., professor i astronomi ved universitetet i Chicago, Ill. (1967 – fys)
- Moscowitz, Albert (f. 20.8.1929), dr., professor i kemi ved University of Minnesota, Minneapolis, Minn. (1977 – fys)
- Munck af Rosenschöld, Lars Mortimer (f. 19.7.1935), dr., docent i gene-

- tik ved universitetet i Lund og forskningsleder ved Carlsberg Forsøgs-
 laboratorium, Kbh. (1978 – biol)
- Maak, Wilhelm (f. 13.8.1912), dr., professor i matematik ved universite-
 tet i Göttingen (1973 – fys)
- Neugebauer, Otto Eduard Hermann (f. 26.5.1899), dr., professor i mate-
 matikkens historie, Institute for Advanced Study, Princeton, N.J.
 (1934 – fys)
- van Niel, Cornelius Bernardus (f. 4.11.1897), professor i mikrobiologi
 ved Stanford University, Stanford, Cal. (1968 – biol)
- Nilan, Robert A. (f. 23.12.1926), professor i genetik ved Washington
 State University, Dean, Pullman, Wash. (1986 – biol)
- Nomura, Masayasu (f. 27.4.1927), dr., professor i genetik og biokemi ved
 Department of Biological Chemistry ved University of California, Irvi-
 ne, California College of Medicine, Irvine, Cal. (1977 – biol)
- North, John David (f. 19.5.1934), dr., professor i de eksakte videnskabers
 historie og filosofi, Universitetet i Groningen (1984 – fys)
- Oort, Jan Hendrik (f. 28.4. 1900), dr., professor, fhv. direktør for obser-
 vatoriet i Leiden (1947 – fys)
- Ourisson, Guy Henri (f. 26.3.1926), dr., professor i kemi ved Louis Paste-
 ur Universitetet, Strasbourg (1974 – fys)
- Pais, Abraham (f. 19.5.1918), professor i fysik ved Rockefeller Universi-
 ty, New York, NY (1988 – fys)
- Peierls, Sir Rudolf Ernst (f. 5.6.1907), Emeritus Wykeham Professor i
 fysik ved universitetet i Oxford, England (1980 – fys)
- Perlman, Isadore (f. 12.4.1915), professor i kemi ved University of Cali-
 fornia, Berkeley, Cal. (1972 – fys)
- Petersen, Ole Holger (f. 3.3.1943), dr. med., professor i fysiologi ved
 University of Liverpool (1988 – biol)
- Pethick, Christopher John (f. 22.2.1942), dr., professor ved Nordisk In-
 stitut for teoretisk Atomfysik, Kbh. (1977 – fys)
- Pontecorvo, Guido Pellegrino Arrigo (f. 29.11.1907), professor, Imperial
 Cancer Research Fund, London (1966 – biol)
- Prance, Ghillean Tolmie (f. 13.7.1937), Director Royal Botanic Gardens
 Kew, professor i botanik ved London University (1988 – biol)
- Prelog, Vladimir (f. 23.7.1906), dr., professor i organisk kemi ved Eidge-
 nössische Technische Hochschule, Zürich (1971 – fys)
- Ramberg, Hans (f. 15.3.1917), dr., professor i geologi (petrografi) og
 mineralogi ved universitetet i Uppsala (1964 – fys)

- Raven, Peter Hamilton (f. 13.6.1936), Ph.D., direktør for Missouri Botanical Garden, St. Louis, Mo. (1980 – biol)
- Rechinger, Karl Heinz (f. 16.10.1906), dr., professor i systematisk botanik og plantegeografi ved universitetet i Wien (1971 – biol)
- Regnéll, Otto Gerhard (f. 19.6.1915), dr., professor i geologi ved universitetet i Lund (1969 – biol)
- Reynoldson, Thomas Braban (f. 21.3.1914), Ph.D., D.Sc., professor i økologi ved University of Wales, Bangor (1984 – biol)
- Rhoades, Marcus Morton (f. 24.7.1903), dr., professor i genetik ved Indiana University, Bloomington, Ind. (1977 – biol)
- Rice, Stuart Alan (f. 6.1.1932), professor i fysisk kemi ved University of Chicago, Ill. (1976 – fys)
- Riste, Tormod (f. 14.5.1925), dr. philos., professor i fysik ved universitetet i Oslo (1986 – fys)
- Roche, Jean-Casimir-Henri-Hilaire (f. 14.1.1901), dr., professor i almen og sammenlignende biokemi ved Collège de France, Paris (1970 – biol)
- Ryabchikov, Igor Dmitrievich (f. 6.8.1937), professor i petrologi, forstander ved IGEM, Moskva (1988 – fys)
- Saltin, Bengt (f. 3.6.1935), med. dr., professor i legemsøvelsernes teori ved Kbh.s Universitet. R. (1984 – biol)
- Sargeson, Alan McLeod (f. 13.10.1930), professor i uorganisk kemi ved Australian National University, Canberra (1976 – fys)
- Schmidt-Nielsen, Knut (f. 24.9.1915), dr., professor i zoologi ved Duke University, Durham, N.C. (1975 – biol)
- Schnopper, Herbert William (f. 13.3.1933), dr., direktør for Dansk Rumforskningsinstitut, Kbh. (1982 – fys)
- Schrieffer, John Robert (f. 31.5.1931), professor i fysik ved University of California, Santa Barbara, Cal. (1979 – fys)
- Schwarzschild, Martin (f. 31.5.1912), professor i astronomi ved Princeton University, N.J. (1969 – fys)
- Segal, Irving Ezra (f. 13.9.1918), Ph. D., professor i matematik ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass. (1977 – fys)
- Selberg, Atle (f. 14.6.1917), dr., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N.J. (1967 – fys)
- Sheline, Raymond Kay (f. 31.3.1922), dr., professor i kemi og fysik ved Florida University i Tallahassee, Fla. (1974 – fys)
- Stern, Herbert (f. 22.12.1918), professor i biologi ved University of California, La Jolla, Cal. (1976 – biol)

- Strand, Kaj Aage Gunnar (f. 27.2.1907), dr. phil., professor, videnskabelig direktør for U.S. Naval Observatory, Washington, DC. *R^l*. (1965 – fys)
- Stumpf, Paul Karl (f. 23.2.1919), dr., professor i biokemi ved University of California, Davis, Cal. (1975 – biol)
- Størmer, Erling (f. 2.11.1937), Ph.D., professor i matematik ved universitetet i Oslo (1986 – fys)
- Suomalainen, Esko (f. 11.6.1910), dr., professor i genetik ved universitetet i Helsingfors (1968 – biol)
- Swiatecki, Wladyslaw Jerzy (f. 22.4.1926), dr., kernefysiker, Lawrence Radiation Laboratory, Berkeley, Cal. (1973 – fys)
- Taube, Henry (f. 30.11.1915), dr., professor i kemi ved Stanford University, Stanford, Cal. (1984 – fys)
- Teichert, Curt (f. 8.5.1905), dr., professor i geologi ved University of Rochester, N.Y. (1973 – fys)
- Thorne, Robert Folger (f. 13.7.1920), professor i botanik ved Rancho Santa Ana Botanic Garden, Claremont, Cal. (1986 – biol)
- Tosteson, Daniel Charles (f. 5.2.1925), dr., Dean of Medical Studies, Harvard University, Boston, Mass. (1973 – biol)
- Tutin, Winifred (f. 8.10.1915), dr., Honorary Reader in Botany, University of Leicester (1975 – biol)
- Vallee, Bert Lester (f. 1.6.1919), professor i biokemi ved Harvard Medical School, Boston, Mass. (1977 – biol)
- Voigt, Ehrhard (f. 28.7.1905), dr., professor i geologi og palæontologi ved universitetet i Hamborg (1972 – biol)
- Watson, James Dewey (f. 6.4.1928), dr., professor i biologi, dir. for Cold Spring Harbor Laboratory, Long Island, N.Y. (1962 – biol)
- Weisskopf, Victor Frederick (f. 19.9.1908), professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., fhv. generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève (1962 – fys)
- Wetzel, Robert G. (f. 16.8.1936), professor i biologi ved University of Michigan, Ann Arbor, Mich. (1986 – biol)
- Wheeler, John Archibald (f. 9.7.1911), dr., professor i fysik ved University of Texas, Austin, Tex. (1971 – fys)
- Wickman, Frans Erik (f. 21.3.1915), dr., professor i mineralogi, petrologi og geokemi ved universitetet i Stockholm (1971 – fys)
- Wigglesworth, Sir Vincent Brian (f. 17.4.1899), dr., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, England (1951 – biol)

- Wigzell, Hans Lennart Rudolf (f. 28.10.1938), dr. med., professor i immunologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1986 – biol)
- Wildman, Samuel Goodnow (f. 26.5.1912), dr., professor i biologi ved University of California, Los Angeles, Cal. (1977 – biol)
- Wilkinson, Sir Geoffrey (f. 14.7.1921), professor i uorganisk kemi ved Imperial College, London (1968 – fys)
- Wilson, Douglas Patrick (f. 7.8.1902), dr., fhv. Associate, Marine Biological Laboratory, Plymouth (1965 – biol)
- †Wright, Sewall (f. 21.12.1889, d. 3.3.1988), dr., fhv. professor i genetik ved University of Wisconsin, Madison, Wis. (1970 – biol)
- Zamecnik, Paul Charles (f. 22.11.1912), dr., professor i onkologi ved Worcester Foundation for Experimental Biology, Shrewsbury, Mass. (1978 – biol)
- Öhrn, Nils Yngve (f. 11.6.1934), fil.dr., professor i kemi og fysik ved University of Florida, Gainesville, Fla. (1986 – fys)
- Aaboe, Asger Hartvig (f. 26.4.1922), dr., professor i matematik og naturvidenskabernes historie, og i det nære Østens sprog og litteraturer, Yale University, New Haven, Conn. (1975 – fys)

INDENLANDSKE MEDLEMMER EFTER INDVALGSÅR

Humanistiske klasse: kursiv

1939-50	Reiz	Bak, Thor A.	<i>Læssøe</i>
Jessen	Wingstrand	Ballhausen	
Holter	†Larsen, J. P.	Jørgensen, C.	1971-75
Rehberg, Brandt	Ottesen	Barker	Christensen, Bent
Bjerrum, J.	Tornehave	Kofoed-Hansen	<i>Dal</i>
Jensen, K. A.		Simonsen	<i>Egerod</i>
	1961-70	Skou, J. C.	<i>Jacobsen, E.</i>
1951-60	<i>Becker</i>	v. Wettstein	Kjeldgaard
<i>Riis</i>	Hald, A.	<i>Hammershaimb</i>	Kristensen, Leif
Noe-Nygaard	Huus	<i>Thomsen, Rudi</i>	Kruhøffer
<i>Steensberg</i>	Nielsen, Overgaard	Crone,	Lund, Bodil Jerslev
Bang	Rudkjøbing	Peters, Bernard	<i>Stief</i>
Bohr	Troels-Smith	<i>Fischer-Jørgensen</i>	<i>Glahn</i>
Ussing	Andersen, Sparre	Fuglede	<i>Asmussen, Jes</i>
<i>Jansen, Billeskov</i>	Asmussen, E.	<i>Glamann</i>	<i>Blegvad</i>
Bak, Børge	<i>Bagge</i>	Mohr	Andersen, Sv. Th.
Lassen, N. O.	Kjær	Knakkegård Møller	Behnke
Mottelson	Lindhard	Sten-Knudsen	<i>Dalgård</i>
Nielsen, Steemann	<i>Schiørring</i>	Winther	Elitsgaard-R.

<i>From</i>	<i>Spang-Hanssen, Henn.</i>	Jónasson	<i>Johansen, Hans Chr.</i>
<i>Hjorth, Lindegård</i>	<i>Sørensen, Søren</i>	Kullenberg	Johansen, Peter
Jensen, Højgaard	Thaysen, Hess	<i>Lidin</i>	Jørgensen, Bo
Lassen, Ulrik	<i>Waaben</i>	Olesen, Poul	Barker
<i>Rasmussen, Nørregaard</i>	<i>Bergsagel</i>	<i>Raasted</i>	Nilsson, Jytte
Seidenfaden	<i>Brøndsted</i>	Svejgaard	<i>Skydsgaard</i>
Siim	Dahl, J. P.	<i>Sørensen, Kousgård</i>	<i>Thyssen</i>
<i>Bredsdorff</i>	<i>Gjødesen</i>		<i>Bukdahl</i>
<i>Gelting</i>	Hansen, Hans J.	1981-85	<i>Olsen, Munk</i>
<i>Gomard</i>	<i>Johansen, K. Friis</i>	Als-Nielsen	<i>Ørsnes</i>
<i>Hvidtfeldt</i>	Lassen, Niels A.	<i>Ejskjær</i>	
Klenow	Lund, Ebba	Eliassen	1986-88
<i>Monberg</i>	Madsen, Ib	<i>Grane</i>	<i>Fenger</i>
	Munch-Petersen	<i>Hansen, Sv. Aa.</i>	Hansen, P. G.
1976-80	Møller, Bjerrum	<i>Nielsen, Eduard</i>	Haagerup
<i>Favrholdt</i>	Pedersen, Olaf	Poulsen, Vald.	<i>Jørgensen, Sv.-Aa.</i>
Larsen, Olesen	<i>Petersen, Ladewig</i>	Rasmussen, Sv. E.	Krogsgaard-Larsen
Marcker	<i>Rasmussen, Holger</i>	Rehfeld	<i>Kaarsted</i>
Nathan	<i>Rischel</i>	Tygstrup	<i>Maegaard</i>
Strid	<i>Sørensen, Algot</i>	Andersen, J. U.	Molin
<i>Thomsen, Niels</i>	Sørensen, Henn.	Berg, Christian	Surlyk
Andersen, Sv. O.	Andersen, Torkild	<i>Christensen, Bent</i>	<i>Sørensen, Knud</i>
Berthelsen, A.	Berthelsen, Ole	<i>Eller</i>	Nielsen, Wiin
Bjørnholm	Buchwald	Fiil	<i>Feldbæk, Ole</i>
Dansgaard	<i>Christensen, Johnny</i>	Linderberg	<i>Hansen, Mogens</i>
Engberg	<i>Christiansen, S.</i>	<i>Matthiessen</i>	<i>Herman</i>
Fenchel, Tom	Larsen, Kai	<i>Nøjgaard</i>	<i>Tamm, Ditlev</i>
<i>Fink</i>	Lund, Henning	Olsson	<i>Thodberg, Christian</i>
<i>Fischer</i>	Michelsen	<i>Spang-Hanssen, Ebbe</i>	Christiansen,
<i>Hendriksen</i>	<i>Moustgaard</i>	<i>Steensgaard</i>	Freddy
Holmsgaard	Nissen	Thorn	Hammer, Claus
<i>Johansen, H. Friis</i>	<i>Olsen, Olaf</i>	<i>Dahlerup</i>	Hoffmann, Else
Lundquist	<i>Svane</i>	<i>Danø</i>	Kristensen, Niels P.
Mackintosh	Barndorff-Nielsen	<i>Andersen, Ellen</i>	Nansen, Peter
Maunsbach	<i>Estrup</i>	Bechgaard	Nielsen, Holger
Pedersen, Kjærgård	Forchhammer	Bræstrup	Bech
Schäffer	Holstener-Jørgensen	Cotterill	Sigmund, Peter

MEDLEMSANTAL

Indenlandske medlemmer	205	Udenlandske medlemmer	270
Humanistiske klasse	81	Humanistiske klasse	95
Naturvidenskabelige klasse	124	Naturvidenskabelige klasse	175
Mat.-fys. gruppe	63	Mat.-fys. gruppe	92
Biol. gruppe	61	Biol. gruppe	83

Tillidshverv

Årstallet til højre angiver valgperiodens udløb (normalt i april).

INTERNE HVERV

	valgt	til
<i>Præsident:</i> Erik Dal	1988	1992
<i>Klasseformænd og vicepræsidenter:</i>		
Olaf Olsen	1983	1989
Gert Kjærgård Pedersen	1987	1990
<i>Sekretær:</i> Thor A. Bak	1985	1989
<i>Redaktør og arkivar:</i> Poul Lindegård Hjorth	1988	1990
<i>Kasserer:</i> Aage Winther	1984	1991
<i>Kassekommissionen:</i>		
C. J. Ballhausen	1976	1989
Bent Fuglede	1987	1991
P. Nørregaard Rasmussen	1980	1992
Henning Spang-Hanssen, fm.	1986	1990
<i>Revisorer:</i>		
Hector Estrup	1986	1990
Christian Berg	1987	1992
<i>Revisorsuppleanter:</i>		
Jes Asmussen	1978	1990
Jens Rehfeld	1988	1992
<i>Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark:</i>		
Rodney M. Cotterill	1986	1992
Jes Forchhammer, fm.	1982	1990
Birger Munk Olsen	1988	1991
Niels Thomsen	1977	1989

<i>Bibliotekar:</i> Jes Asmussen	1978	1990
<i>Carlsbergfondets direktion:</i>	valgt til 30.9.	
C. J. Ballhausen	1972	1996
Henrik Glahn	1977	1992
Kristof Glamann, fm.	1969	1998
Ebba Lund	1980	1994
Axel Michelsen	1986	1990
<i>Frederiksborg-Museets bestyrelse</i>		
Valgt af Selskabet: Kristof Glamann	1969	
<i>Bestyrelsen for Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen</i>		
Valgt af Selskabets præsident: Erik Dal	1985	1991
<i>Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets bestyrelse:</i>		
Valgt af Selskabet:		
E. Bjerl Nielsen, teknisk direktør	1980	1990
Poul J. Svanholm, administrerende direktør	1980	1990
<i>Beboer af Gl. Carlsbergs Hovedbygning (Æresboligen):</i>		
Søren Egerod	1988	
<i>Bestyrelsen for Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand, Lundehave:</i>		
Thor A. Bak, fm.	1985	1991
Jon Palle Buhl, højesteretssagfører	1985	
Sune Dalgård	1977	
Gert Kjærgård Pedersen	1985	
<i>Beboer af Lundehave:</i>		
Arne Noe-Nyegaard	1963	
<i>Bestyrelsen for Lægen, Professor ved Københavns Universitet, dr. med. & chir. Knud Sand's Legat:</i>		
Jon Palle Buhl, højesteretssagfører	1988	1992
Bent Christensen (jur.)	1988	
Jens Peder Dahl	1988	
<i>Suppleanter:</i>		
Tom Fenchel	1988	
Niels Wive Kjærgaard, advokat	1988	
Jan Maegaard	1988	
<i>Beboer af professor Knud Sands bolig:</i>		
Gert Kjærgård Pedersen	1988	

<i>Bestyrelsen for Selskabets Bidragsfond:</i>	1989	
C. J. Ballhausen	1985	
C. J. Becker, fm.	1975	
J. Chr. Siim	1975	
<i>Bestyrelsen for Niels Bohr Arkivet:</i>		
Valgt af Selskabet: Olaf Pedersen	okt. 1985	1989
<i>Bestyrelsen for Niels Bohr Legatet:</i>		
Thor A. Bak	1985	
Erik Dal, fm.	1988	
Olaf Olsen	1985	
Henning Spang-Hanssen	1986	
Henning Sørensen	1981	
<i>Caix Legatet:</i>		
Selskabet indstiller mulige kandidater til Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond		
<i>Bestyrelsen for Lillian og Dan Finks Fond:</i>	1987	
Kåre B. Dullum, direktør, cand. polit		1997
Dan Fink, arkitekt, M.A.A., fm.		
Henning Spang-Hanssen		1997
Fondets sekretær: Erik Dal		1997
<i>Bestyrelsen for Grundforskningsfonden:</i>	1986	
Jens Ulrik Andersen		1990
Bent Christensen (jur.)		1992
Jens Peder Dahl		1992
David Favrholdt		1990
Tom Fenchel		1992
Lennart Olsson, fm., livsvarigt medlem		
Jens Rehfeld		1990
<i>Bestyrelsen for Emil Herborgs Legat til unge, danske, mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd:</i>		
Bent Christensen	1973	1989
Jens Peder Dahl	1987	1990
Bent Fuglede	1980	1993
Torben Huus, fm.	1980	1992
Jytte R. Nilsson	1986	1991

- Bestyrelsen for Aksel Touborg Jensens Legat:* okt. 1983 1988
 Thor A. Bak, fm.
 C.J. Ballhausen
 Poul Lindegård Hjorth
 Karsten Friis Johansen
 Aage Winther
- Bestyrelsen for Inge Lehmann's Legat af 1983:* okt. 1986 1988
 Elvin Kejlsø, chefgeodæt, fm.
 Ib K. Moustgaard
 Sven Saxov, professor
 Suppleanter:
 O. Bedsted Andersen, statsgeodæt
 Willi Dansgaard
 Rolf Willanger, professor, dr. phil.
- Bestyrelsen for Mag. art. Marcus Lorenzens Legat:* 1989
 Thor A. Bak, fm. 1985
 Poul Lindegård Hjorth 1983
 Kai Larsen 1980
- Bestyrelsen for Julie von Müllens Fond* 30.9.1988
 Valgt af præsidenten:
 E. Sparre Andersen
 Knud Waaben
- Bestyrelsen for Arne og Doris Truelsens Legat:*
 Poul Erik Nissen 1983
 Anders Reiz 1981
 Knud Waaben, fm. 1983
- Bestyrelsen for Kaj Linderstrøm-Lang's Guldmedaillefond*
 Valgt af Selskabet: Diter v. Wettstein 1986 1996
- Bestyrelsen for Det danske Institut i Rom*
 Valgt af Selskabet: Karsten Friis Johansen 31.3.1992
- Bestyrelsen for legatet Ole Rømer Medaillen* 31.10
 Valgt af Selskabet: Poul Erik Nissen 1986 1992
- Niels Skyum-Nielsens Mindefond til støtte af middelalderhistorisk forskning*
 Godkendelse af beretning og regnskab: Præsidenten . 24.1.1985

Forskerværelserne er til sommeren 1989 udlånt til følgende:

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum
 Mogens Blegvad
 Søren Egerod
 F.J. Billeskov Jansen
 J. Chr. Siim

FÆLLES FOR BEGGE KLASSER

Følgende medlemmer er for tiden indvalgt i

Planlægningsrådet for Forskningen, PRF

Arvid B. Maunsbach
 Birger Munk Olsen

Statens humanistiske Forskningsråd, SHF

David Favrholdt
 Birger Munk Olsen, fm.
 Jørgen Rischel

Statens jordbrugs- og veterinærvidenskabelige Forskningsråd, SJVF

Erik Holmsgaard

Statens lægevidenskabelige Forskningsråd, SLF

Claus Bræstrup
 Ebba Lund
 Arvid B. Maunsbach, fm.

Statens naturvidenskabelige Forskningsråd, SNF

Torkild Andersen
 Christian Berg
 Claus Hammer
 Kjeld Marcker
 Agnete Munch-Petersen
 Jytte R. Nilsson
 Peter Sigmund

European Science Foundation-udvalget

Jes Asmussen
 Peder Olesen Larsen
 Bengt Algot Sørensen
 Henning Sørensen

Udvalg vedr. vedtægtsændringer, 1987

Søren Egerod
 Tom Fenchel
 P. C. Matthiessen
 Ben Mottelson
 Olaf Olsen
 Gert Kjærgård Pedersen

Unesco Nationalkommissionens tværfaglige videnskabsudvalg

Valgt af Selskabet: Peder Olesen Larsen

Kommissionen til udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie

Sofus Christiansen
 Grith Lærche, museumsinspektør, mag. art.
 Holger Rasmussen
 Axel Steensberg, fm.
 J. Troels-Smith

Kommissionen til udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold

Svend Th. Andersen
 Peder Mortensen, museumsdirektør
 Olaf Olsen
 Axel Steensberg
 J. Troels-Smith, fm.

HUMANISTISKE KLASSE

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Troels Dahlerup, fm.
 Sune Dalgård
 Troels Fink
 Svend Gissel, førstebibliotekar, dr. phil.

Kommissionen for registrering af litterære kilder til dansk historie

Valgt af Selskabet:
 Povl Bagge
 Erik Dal
 Svend Gissel, førstebibl., dr. phil., fm.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum, CLG

Klaus Alpers	1990
Johnny Christensen, fm.	okt. 1989
Holger Friis Johansen	1990
Fritz Saaby Pedersen, lektor, lic. phil.	1990

Kommissionen for Thesaurus Linguae Latinae, TLL

Johnny Christensen	1989
Holger Friis Johansen, fm.	1990
Palle W. Nielsen, lektor	okt. 1989

Kommissionen for Carlsbergfondets syriske ekspeditioner

Peder Mortensen, museumsdirektør, fm. og redaktør	1990
Eduard Nielsen	1990
Olaf Olsen	1990
Ingolf Thuesen, kandidatstipendiat, mag. art.	1990

Udvalget til forberedelse af indstilling til ESF vedr. evt. udgivelse af prismaterialet i Øresundstoldregnskaberne 1557-1646

Sune Dalgård
Hans Chr. Johansen
E. Ladewig Petersen, fm.
Niels Steensgaard
Bengt Algot Sørensen, observatør

NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

Udvalg til forberedelse af medlemsvalg nov. 1988

Willi Dansgaard
Tom Fenchel
Bodil Jerslev Lund
Lennart Olsson, fm.
Gert Kjærgård Pedersen
Henning Sørensen

Kommissionen for forskningsarealer

Svend Th. Andersen
C. Overgaard Nielsen
A. Noe-Nygaard
Peter Rasmussen, cand. phil.
J. Troels-Smith, fm.

Interimstyrelsen for Physica Scripta dec. 1993
 Valgt af Selskabet:
 Torkild Andersen, fm.
 P. Gregers Hansen, suppleant

Acta Zoologica
 Valgt af Selskabet:
 Chefredaktør: Claus Nielsen, lektor, dr. phil., Zoologisk Museum
 Medredaktør: Åse Jespersen, lektor
 Medlemmer af Advisory Council:
 C. C. Barker Jørgensen
 K. G. Wingstrand

Styringsgruppe vedr. Niels Bohr Stipendierne, ophævet 1988
 Erik Dal
 Jes Forchhammer, sekretær
 Jens Lindhard, fm.
 Ove Sten-Knudsen
 Henning Sørensen
 Aage Winther

Komiteen for International Foundation for Science, IFS
 Thor A. Bak, fm.
 Lars Munck
 C. Overgaard Nielsen
 Martin Ottesen

Bestyrelsen for Danmarks Akvarium 31.12.1991
 Valgt af Selskabet: Torben Wolff, docent, dr. phil.

Bestyrelsen for Dansk Bilharziose Laboratorium 1991
 Valgt af Selskabet: Bent Christensen (zool.)

UNION ACADEMIQUE INTERNATIONALE, UAI

Nationalkomiteen

Asmussen, Jes	1989
Fischer, Erik	1990
Raasted, Jørgen, delegeret suppl. til UAI til 1.7.1991	nov. 1987
Sørensen, Bengt Algot, delegeret til UAI til 1.7.1991	okt. 1989
Thomsen, Rudi, delegeret til UAI til 1.7.1991, fm.	juli 1990

Nationalkomiteer for foretagender under UAI

Romertallet angiver den pågældende UAI-kommissions nummer

- I. *Corpus Vasorum Antiquorum, CVA* 1989
 Buhl, Marie-Louise, museumsoverinspektør, dr. phil.,
 Antiksamlingen, Nationalmuseet
 Helsted, Dyveke, direktør, Thorvaldsens Museum
 Jensen, Søren Skovgaard, professor, dr. phil., OU
 Johansen, Flemming, direktør, Ny Carlsberg Glyptotek, fm.
 Melander, Torben, museumsinspektør, Thorvaldsens Museum
 Thomsen, Rudi, Videnskabernes Selskab
- V. *Novum Glossarium Mediae Latinitatis, NGML* (Den ny Ducange) 1990
 Johansen, Holger Friis, Institut for klassisk filologi, AaU, fm.
 Olsen, Birger Munk, Institut for græsk og latinsk middelalder-
 filologi, KU
- XII. *Monumenta Musicae Byzantinae, MMB*
 Bergsagel, John, Musikvidenskabeligt Institut, KU okt. 1989
 Glahn, Henrik, Musikvidenskabeligt Institut, KU,
 fm. og hovedredaktør 1990
 Raasted, Jørgen,
 Institut for græsk og latinsk Middelalderfilologi, sekr. okt. 1989
 Thodberg, Christian, Videnskabernes Selskab okt. 1991
- XVIII. *A Critical Pāli Dictionary, CPD*
 Asmussen, Jes, Institut for orientalsk filologi, KU 1990
 Lidin, Olof, Østasiatisk Institut, KU 1989
 Lindtner, Christian, dr. phil., CPD-kontoret i Kbh. 1989
 Læssøe, Jørgen, Institut for Assyriologi, KU, fm. 1990
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU 1989
- XX. *Corpus Antiquitatum Americanensium, CAA*
 Hvidtfeldt, Arild, Institut for Religions sociologi, KU, fm. apr. 1989
 Lundbæk, Torben, museumsoverinspektør,
 Etnografisk Samling, Nationalmuseet 1991
 Monberg, Torben, Videnskabernes Selskab 1989
 Schjellerup, Inge, mag. scient., Internationalt sekretariat
 for udforskning af landbrugsredskabernes historie, Brede 1989
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU 1989

- XXII. *Fontes Historiae Africanae, FHA* okt. 1989
 Dalgård, Sune, Landsarkivet for Sjælland
 Hansen, Holger Bernth, lektor, dr. theol.,
 Institut for Samfundsfag, KU
 Justesen, Ole, lektor, Institut for økonomisk Historie, KU
 Steensgaard, Niels, Historisk Institut, KU
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU, fm.
- XXVI. *Sylloge Nummorum Graecorum, SNG* 1989
 Hannestad, Niels, universitetslektor,
 Institut for klassisk og nærorientalsk arkæologi, AaU
 Kromann, Anne, museumsinspektør,
 Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet
 Melander, Torben, museumsinspektør, Thorvaldsens Museum
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU, fm.
- XXVIII. *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, LIMC* 1989
 Fischer, Erik, Den kgl. Kobberstiksamling
 Johansen, Flemming, museumsdirektør,
 Ny Carlsberg Glyptotek, fm. og regionalredaktør
 Johansen, Karsten Friis, Filosofisk Institut, KU
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU
- XXXI. *Atlas Linguarum Europae, ALE* 1990
 Asmussen, Jes, Institut for orientalsk filologi, KU
 Ejskjær, Inger, Institut for dansk dialektforskning, KU, fm.
 Ringgaard, Kr., professor, dr. phil.,
 Institut for nordisk sprog- og litteraturforskning, AaU
 Spang-Hanssen, Henning,
 Institut for anvendt og matematisk lingvistik, KU
- XXXV. *Jewish Art Index, JAI* okt. 1989
 Asmussen, Jes, Videnskabernes Selskab
 Fischer, Erik, Den kgl. Kobberstiksamling
 Gelfer-Jørgensen, Mirjam, overbibliotekar, dr. phil.,
 Kunstindustrimuseet
 Haxen, Ulf, førstebibliotekar,
 Judaistisk afdeling, Det kgl. Bibliotek, fm.

INTERNATIONAL COUNCIL OF
SCIENTIFIC UNIONS, ICSU

Formand: Axel Michelsen

Nationalkomiteens forretningsudvalg Marts 1990
Ole Bedsted Andersen, statsgeodæt
Sven Harnung, lektor
Axel Michelsen
Gunnar Gissel Nielsen, dr. agro.
Eigil A. Ungstrup, lektor, lic. techn.

COSPAR/SCOSTEP	Eigil Ungstrup, lektor, lic. techn.
IAU	Jens Knude, adjunkt, dr. scient.
ICL	Asger Berthelsen
IGU	Niels Kingo Jacobsen, professor, dr. phil.
IMU	Gert Kjærgård Pedersen
INQUA	Sten Sjørring, lektor, cand. scient.
IUB	Brian Clark
IUBS	Gunnar Gissel Nielsen, lektor, dr. agro.
IUCr	Asger Lindegaard-Andersen, prof., dr. techn.
IUGG	Ole Bedsted Andersen, chefgeodæt, cand. mag., mag. scient.
IUGS	Niels Hald, lektor, cand. scient.
IUHPS	Mogens Blegvad
IUIS	Arne Svejgaard
IUMS	W. Frederiksen, overlæge
IUNS	Jørgen Højmark Jensen, underdirektør, civiling.
IUPAB	Axel Michelsen
IUPAC	Sven Harnung, lektor, cand. scient.
IUPAP	Peter Sigmund
IUPHAR/IUTOX	Per Juul, professor, dr. med.
IUPS	Niels A. Thorn
IUPSyS	nationalkomité ikke stadfæstet af KDVS
IUTAM	Erik B. Hansen, professor, dr. techn.
SCOR	Torben Wolff, docent, dr. phil.
URSI	T. Stockflet Jørgensen, civiling., dr. phil.
WCRP	Erik Eliassen

Nationalkomiteer for unioner under ICSU
Medlemmerne vælges af de anførte institutioner

Committee on Space Research, COSPAR

Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics, SCOSTEP

1990

Bahnsen, A., civilingeniør, dr. scient.,

Dansk Rumforskningsinstitut, sekr.

Bonde-Petersen, Fl., lektor, dr. med.,

August Krogh Institut

Christensen-Dalsgaard, Jørgen, lektor, Ph.D.

Astronomisk Institut, AaU

Galster, J. G., lektor, civiling., Fysisk Laboratorium III, DtH

Gudmandsen, P., professor, civiling., Elektromagnetisk Institut, DtH

Hansen, Leif, lektor, mag. scient., Observatoriet i Brorfelde, KU

Kejlsø, Elvin, chefgeodæt, mag. scient., Videnskabernes Selskab

Madsen, Frede, afdelingsgeodæt, cand. mag., mag. scient.

Geodætisk Institut

Mikkelsen, I. S., statsmeteorolog, mag. scient., Meteorologisk Institut

Olesen, J. K., civiling., Meteorologisk Institut

Ungstrup, E., lektor, lic. techn.,

Dansk Rumforskningsinstitut, fm. og ICSU-repræsentant

International Association of Engineering Geology, IAEG,

affilieret IUGS (se s. 58).

International Astronomical Union, IAU

nov. 1989

Christensen, Per Rex, lektor, lic. scient.,

Niels Bohr Institut

Christensen-Dalsgaard, Jørgen, lektor, Ph.D.,

Astronomisk Institut, AaU

Clausen, Jens Viggo, lektor, cand. scient.

Observatoriet i Brorfelde, KU

Knude, Jens, adjunkt, dr. scient.,

Observatoriet i Kbh., KU, sekr. og ICSU-repræsentant

Kristensen, Leif Kahl, lektor, mag. scient., Det fysiske Institut, AaU

Moesgaard, Peder, lektor, dr. scient.,

Institut for de eksakte videnskabers historie, AaU

Nissen, Poul Erik, Videnskabernes Selskab, fm.

Schnopper, H. W., Dansk Rumforskningsinstitut

Inter-Union Commission on the Lithosphere, ICL

1990

Andersen, Claus, statsgeolog, cand. scient.

Danmarks geologiske Undersøgelse

Berthelsen, Asger, Geologisk Centralinstitut, KU,

og Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant

Bridgwater, David, Geologisk Museum, KU

Brooks, C. K., Institut for Petrologi, KU

Hjelme, Jørgen, statsseismolog, mag. scient.

Geodætisk Institut, Seismisk Afdeling, sekr.

Saxov, Svend, professor, cand. mag., mag. scient.

Laboratoriet for Geofysik, AaU

International Geographical Union, IGU

okt. 1990

Biilmann, O., professor, cand. mag., Danmarks Lærerhøjskole

Brandt, Jesper, lektor, cand. scient., Geografisk Institut, RUC

Christiansen, Chr., lektor, lic. scient., Geologisk Institut, AaU

Christiansen, Sofus,

Geografisk Institut, KU, og Videnskabernes Selskab

Folving, Sten, lektor, lic. scient., Kartografisk Selskab

Framke, W., lektor, dr. phil., Geografisk Institut, AaU

Illeris, Sven, forskningsleder,

Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsinstitut

Jacobsen, N. Kingo, professor, dr. phil.,

Geografisk Selskab, fm. og ICSU-repræsentant

Kejlbo, Ib, førstebibliotekar, cand. mag.,

Forskningsbibliotekernes Fællesråd

Kongstad, Per, lektor, mag. scient., Geografisk Institut, RUC

Magnussen, Jan, lektor, cand. scient., Sydjysk Universitetscenter

Maskell, Peter, lektor, cand. scient., lic. merc.,

Handelshøjskolen i Kbh.

Matthiessen, Chr. Wichmann, lektor, dr. phil.,

Geografisk Selskab, sekr.

Rasmussen, Kjeld, professor, dr. agro.,

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

Svensson, Harald, professor, fil. dr., Geografisk Institut, KU

International Mineralogical Association, IMA, affilieret IUGS (se s. 59).

- International Mathematical Union, IMU* nov.
- Barndorff-Nielsen, Ole, Dansk Selskab for teoretisk Statistik 1988
- Fuglede, Bent, Dansk matematisk Forening, fm. 1988
- Hansen, Erik B., professor, dr. techn.,
Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik 1990
- Johansen, Peter, Dansk Matematisk Forening 1990
- Munkholm, Hans J., lektor, lic. scient.,
Videnskaberne Selskab 1990
- Pedersen, Gert Kjærgård, Videnskaberne Selskab,
sekr. og ICSU-repræsentant 1988
- Poulsen, Ebbe T., professor, mag. scient. & cand. mag.,
Matematisk Institut, AaU 1990
- International Association for Quaternary Research, INQUA*, affilieret IUGS
- Andersen, Svend Th., Videnskaberne Selskab maj 1991
- Bondesen, Erling, professor, mag. scient., RUC
- Christensen, Charlie, museumsinspektør, cand. scient.,
Nationalmuseets naturvidenskabelige afd.
- Fredskild, Bent, lektor, dr. phil., Botanisk Centralinstitut, KU
- Hammer, Claus, Geofysisk Institut, KU
- Krüger, Johs., lektor, cand. scient.,
Geografisk Centralinstitut, KU, sekr.
- Larsen, Gunnar, professor, dr. phil., Geologisk Institut, AaU
- Rasmussen, Leif Aabo, karteringsleder, cand. scient.,
Danmarks geologiske Undersøgelse
- Sjørring, Steen, lektor, cand. scient., Geologisk Centralinstitut, KU,
fm. og ICSU-repræsentant
- Weidick, Anker, statsgeolog, dr. phil.,
Grønlands geologiske Undersøgelse
- Aaris-Sørensen, Kim, lektor, cand. scient.,
Zoologisk Centralinstitut, KU
- International Union of Biochemistry, IUB*
- Clark, Brian F. C., Videnskaberne Selskab marts 1991
fm. og ICSU-repræsentant
- Engberg, Jan, lektor, dr. scient., Biokemisk Forening
- Fahrenkrug, Jan, professor, Dansk Selskab for klinisk Kemi
- Pedersen, Finn Skou, lektor, lic. scient., Jydsk Biologisk Forening
- Quistorff, Bjørn, lektor, cand. med., Biokemisk Forening,
- Sjöström, Hans, lektor, dr. med., Biokemisk Institut, KU 1991

<i>International Union of Biological Sciences, IUBS</i>	marts
Andersen, Svend Olav, Videnskabernes Selskab	1990
Fjeldså, Jon, lektor, dr. phil., Dansk Ornitologisk Forening,	1992
Heie, Ole E., professor, dr. phil., Dansk Naturhistorisk Forening, fm.	1992
Hoffmann, Else K., Biologisk Selskab	1990
Kristensen, Niels Peder, Entomologisk Forening	1992
Nielsen, Gunnar Gissel, lektor, dr. agro., Foreningen af Licentiat, sekr. og ICSU-repræsentant	1989
Nielsen, Mogens Gissel, lektor, mag. scient., Jydsk biologisk Selskab	1989
Warncke, Esbern, lektor, dr. scient., Dansk Botanisk Forening	1989
<i>International Union of Crystallography, IUCr</i>	september 1988
Broesby-Olsen, F., kemiker, Danfoss A/S	
Carneiro, Kim, lektor, lic. scient., KU	
Danielsen, Jacob, lektor, dr. phil., Kemisk Institut, AaU	
Jensen, Birthe, lektor, lic. pharm., Kemisk Institut BC, Danmarks farmaceutiske Højskole, sekr.	
Larsen, Sine, lektor, cand. scient., Kemisk Laboratorium, KU	
Lebech, Bente, civiling., Fysikafdelingen, Forskningscenter Risø, fm.	
Lindgaard-Andersen, Asger, professor, dr. techn., Laboratoriet for teknisk Fysik III, DtH, ICSU-repræsentant	
Makowicky, E., lektor, dr., Institut for Mineralogi, KU	
Norrestam, Rolf, professor, fil. dr., Kemisk Laboratorium B, DtH	
Rasmussen, Sv. E., Videnskabernes Selskab	
Simonsen, Ole, lektor, cand. scient., Kemisk Institut, OU	
<i>International Union of Geodesy and Geophysics, IUGG</i>	sept.
Andersen, O. Bedsted, chefgeodæt, cand. mag., mag. scient., Geodætisk Institut, fm. og ICSU-repræsentant	1991
Brooks, C. K., Petrologisk Institut	1989
Dansgaard, Willi, Videnskabernes Selskab	1991
Eliassen, Erik, Institut for teoretisk Meteorologi, KU	1989
Friis-Christensen, E., mag. scient., Meteorologisk Institut	1991
Hjelme, Jørgen, statsseismolog, mag. scient., Geodætisk Institut, Seismisk Afdeling	1989
Højerslev, Niels Kr., lektor, lic. scient., Institut for fysisk Oceanografi, KU	1989

- Jensen, J. Lundager, chephydrolog, civiling.,
 Det danske Hedeselskab 1991
- Tscherning, C. C., lektor, mag. scient., Geodætisk Institut, sekr. 1991
- Tværfaglige medlemmer:*
- Balling, Niels, lektor, lic. scient., Lab. f. Geofysik, AaU 1991
- Kejlsø, Elvin, chefgeodæt, mag. scient., Geodætisk Institut 1991
- Sharma, P. V., professor, dr. scient. nat.,
 Institut for Geofysik, KU 1989
- International Union of Geological Sciences, IUGS (se også s. 58 ff.)* nov.
- Andersen, O. Bedsted, chefgeodæt, cand. mag., mag. scient.,
 Geodætisk Institut
- Christensen, Charlie, museumsinspektør, cand. scient.,
 Nationalmuseets naturvidenskabelige Afdeling 1989
- Ellitsgaard-Rasmussen, Knud, Videnskabernes Selskab 1987
- Ghisler, Martin, direktør, dr. phil.,
 Grønlands geologiske Undersøgelse 1987
- Hald, Niels, lektor, cand. scient., Geologisk Museum,
 sekr. og ICSU-repr. 1988
- Hansen, Jens Morten, lic. scient., Dansk geologisk Forening 1991
- Jørgart, T., lektor, cand. scient.,
 Det naturvidenskabelige Hovedområde, RUC 1989
- Koch, B. Eske, lektor, mag. scient.,
 Geologisk Institut, AaU, næstfm. 1988
- Larsen, Birger, lektor, mag. scient.,
 Institut for teknisk Geologi, DtH 1989
- Larsen, G., professor, dr. phil.,
 Statens naturvidenskabelige Forskningsråd 1989
- Mikkelsen, Naja, videnskabelig assistent, lic. scient.
 Danmarks geologiske Undersøgelse 1991
- Nielsen, Bjarne Leth, cand. scient.
 Dansk Olie og Naturgas, Hørsholm 1989
- Sørensen, Henning, Geologisk Centralinstitut, KU, fm. 1988
- International Union for the History and Philosophy of Science, IUHPS* 1990
- Andersen, Kirsti, lektor, cand. scient.,
 Institut for de eksakte videnskabers historie, AaU
- Bak, Thor A., Videnskabernes Selskab

Blegvad, Mogens, Videnskabernes Selskab,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Favrholdt, David, Filosofisk Institut, OU
 Knudsen, Ole, lektor, mag. scient.,
 Institut for de eksakte videnskabers historie, AaU
 Koch, C. H., lektor, mag. art., Filosofisk Institut, KU
 Kruse, Poul Reinhardt, lektor, cand. pharm.,
 Danmarks farmaceutiske Højskole
 Lützen, Jesper, lektor, cand. scient., Matematisk Institut, KU
 Møller, K. Max, afdelingsleder, mag. scient.
 Pedersen, Fritz Saaby, lektor, lic. phil.,
 Institut for klassiske studier, OU
 Pedersen, Olaf, Institut for de eksakte videnskabers historie, AaU
 Pedersen, Stig Andur, professor, RUC
 Taisbak, C. M., docent, dr. phil.,
 Institut for klassisk filologi, KU, sekr.

International Union of Immunological Sciences, IUIS

februar 1989

Andersen, Vagn, overlæge,
 Rigshospitalets Epidemifdeling
 Dabelsteen, Erik, professor, dr. odont.,
 Kbh.s Tandlægehøjskole
 Jensenius, Jens Chr., lektor, dr. med., OU
 Kissmeyer-Nielsen, Flemming, professor, dr. med., AaU
 Koch, Claus, overlæge, dr. med., Statens Seruminstitut
 Morling, Niels, seniorstipendiat, dr. med.,
 Dansk Selskab for Klinisk Immunologi
 Olsson, Lennart, Medicinsk afd. A, Rigshospitalet, KU
 Svejgaard, Arne, Videnskabernes Selskab,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Svendsen, Ulrik Gerner, 1. reservelæge, dr. med.,
 Dansk Selskab for Allergologi og Immunologi
 Sørensen, Henning, overlæge, dr. med.,
 Dansk Selskab for Klinisk Immunologi
 Weeke, Bent, overlæge, dr. med.,
 Dansk Selskab for Allergologi og Immunologi

International Union of Microbiological Societies, IUMS
 Bestyrelsen for Danmarks Mikrobiologiske Selskab
 er nationalkomite

nov. 1988

Bech-Andersen, J., afdelingsleder, Teknologisk Institut
 Frederiksen, W., overlæge, Statens Seruminstitut,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Freundt, E. A., professor, dr. med.,
 Institut for medicinsk Mikrobiologi, AaU
 Helweg, A., videnskabelig assistent, dr. agro.,
 Statens Planteværnscenter, sekr.
 Keiding, J., lic. scient., Løvens kemiske Fabrik
 Kjøller, Annelise, lektor, cand. mag.,
 Afd. for General Microbiology, KU
 Søren Molin, DtH
 Pedersen, K. B., direktør, dr. med. vet.,
 Statens veterinære Serumlaboratorium
 Siboni, K. E., professor, overlæge, dr. med.,
 Klinisk mikrobiologisk Afd., Odense Sygehus

International Union of Nutritional Sciences, IUNS

april 1990

Albertsen, Bruno, overdyrlæge, dr. med. vet., ATV
 Brenøe, Claus, laboratorieleder, civiling., Statens Husholdningsråd
 Garby, Lars, professor, dr. med., Fysiologisk Afd., OU
 Hessov, Ib, overlæge, dr. med.,
 Statens lægevidenskabelige Forskningsråd, næstfm.
 Jensen, Jørgen Højmark, underdirektør, civiling.,
 Levnedsmiddelstyrelsen, Miljøministeriet,
 fm. og ICSU-repræsentant
 Michaelsen, Kim Fleischer, læge,
 Selskabet for Ernæringsforskning
 Olesen, Erling S., overlæge, dr. med.,
 Statens lægevidenskabelige Forskningsråd
 Overvad, Kim, læge, Den Almindelige Danske Lægeforening
 Ovesen, Lars, læge, Selskabet for Ernæringsforskning
 Palludan, Birthe, lektor, dr. med. vet.,
 Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
 Rosdahl, Nils, overlæge, Sundhedsstyrelsen
 Skovgaard, Ib, kontorchef, lic. agro., Landbrugets Samråd
 Tygstrup, Niels, Videnskabernes Selskab

International Union of Pure and Applied Biophysics, IUPAB marts 1989

Clark, Brian F. C., Kemisk Institut, AaU
 Cotterill, Rodney M. J., Institut for fysisk metallære, DtH
 Foltmann, Bent, professor, dr. phil.,
 Genetisk Institut B, KU
 Kristensen, Poul, lektor, mag. scient.,
 Institut for biologisk Kemi A, KU
 Michelsen, Axel, Biologisk Institut, OU, fm. og ICSU-repræsentant
 Rosenfalck, Annelise, professor, civilingeniør,
 Institut for elektroniske Systemer, AUC
 Skou, J. C., Biofysisk Institut, AaU
 Sten-Knudsen, Ove, Institut for Biofysik, KU

International Union of Pure and Applied Chemistry, IUPAC maj

Harnung, Sven, lektor, Kemisk Forening,
 sekr. og ICSU-repræsentant 1990
 Kjær, Anders, Videnskabernes Selskab, fm. 1990
 Kjærgaard, Leif, laboratorieførstander, lic. techn.,
 Dansk Ingeniørforening 1990
 Nielsen, Hilmer, dr. techn., Company Associate,
 Novo Industri A/S 1990
 Pedersen, Carl Th., rektor, dr. phil., Kemisk Forening 1988
 Petersen, H. I. Styhr, lektor, civiling., Dansk Ingeniørforening 1988

International Union of Pure and Applied Physics, IUPAP febr. 1988

Bestyrelsen for Dansk Fysisk Selskab er nationalkomite.

Andersen, Torkild, Videnskabernes Selskab
 Besenbacher, Flemming, lektor, cand. scient.,
 Det fysiske Institut, AaU, kasserer
 Bondorf, Jakob P., lektor, lic. scient., Niels Bohr Institutet
 Elbek, Bent, professor, dr. phil., KU, næstfm.
 Isaksen, Søren, udviklingschef, NKT Elektronik
 Kjems, Jørgen, direktør, civilingeniør, lic. techn.,
 Fysikafdelingen, Forskningscenter Risø
 Lynov, Jens Peter, civilingeniør, lic. scient., Forskningscenter Risø
 Nielsen, Niels Kjær, lektor, lic. scient., sekr.
 Pedersen, Niels Falsig, lektor, civilingeniør, lic. techn., DtH
 Rasmussen, Gunnar, dr., Brüel & Kjær
 Rasmussen, Ib Lundgaard, mag. scient., Dansk Rumforskningsinstitut
 Sigmund, Peter, Fysisk Institut, OU, fm. og ICSU-repræsentant

*International Union of Pharmacology/**International Union of Toxicology, IUPHAR/IUTOX*

marts 1992

Arnt, Jørn, cand. pharm., H. Lundbeck A/S

Juul, Per, professor, dr. med.,

Danmarks farmaceutiske Højskole, fm. og ICSU-repræsentant

Kudsk, Folmer Nielsen, professor, dr. med., AaU

Nedergaard, O. A., lektor, Ph. D., OU

Poulsen, Emil, direktør, dr. med. vet., Levnedsmiddelstyrelsen

Schou, Jens, professor, dr. med., KU

Svendson, Ove, dyrlæge, Scantox A/S

International Union of Physiological Sciences, IUPS

feb. 1990

Crone, Christian, Medicinsk-fysiologisk Institut A, KU,
og Videnskabernes Selskab, fm.

Engberg, Ingemar, Fysiologisk Institut, AaU

Garby, Lars, professor, dr. med., Fysiologisk Institut, OU

Giese, Jørn, overlæge, dr. med.,

Klinisk-fysiologisk afdeling, Kbh.s Amts Sygehus, Glostrup

Larsen, Erik Hviid, lektor, lic. scient.,

Zoofysiologisk Laboratorium A, KU

Thorn, Niels A.,

Medicinsk-fysiologisk Institut C, KU, ICSU-repræsentant

Weber, Roy, professor, dr. scient., Biologisk Institut, OU

International Union of Psychological Sciences, IUPsyS

Nationalkomiteen er endnu ikke stadfæstet af Selskabet.

International Union of Theoretical and Applied Mechanics, IUTAM

Hansen, Erik B., professor, dr. techn.,

Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant

1989

Larsen, P. Scheel, lektor, civilingeniør, Ph.D.,

Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik, sekr.

1991

Madsen, Per, civilingeniør, ATV

1990

Pedersen, P. Terndrup, professor, lic. techn.,

Institut for Skibs- og Havteknik, DtH

1991

Reeh, Niels, civilingeniør, Videnskabernes Selskab

1989

Sørensen, Kaj Aagaard, civilingeniør, lic. techn., ATV

1991

Tryde, Per, lektor, civiling.,

Institut for Strømningsmekanik og Vandbygning, DtH

1989

Widell, Karl Erik, professor, civiling.,

Institut for industriel konstruktion og energiteknik, AaU

1989

<i>Scientific Committee on Oceanographic Research, SCOR</i>	febr.
Dansk Nationalråd for Oceanologi er nationalkomite	
Asmund, Gert, civilingeniør, lic. techn.,	
Grønlands geologiske Undersøgelse	1989
Broberg, Peter, kommandør, Videnskabernes Selskab	1991
Buch, Erik, cand. scient.,	
Grønlands Fiskeri- og Miljøundersøgelser	1991
Christiansen, Christian, lektor, lic. scient.,	
Geologisk Institut, AaU	1991
Duun-Christensen, T., afdelingsmeteorolog, civiling.,	
Meteorologisk Institut	1989
Ellitsgaard-Rasmussen, K., Videnskabernes Selskab	1989
Gudmandsen, P., professor, civiling.,	
Elektromagnetisk Institut, DtH	1989
Hansen, Aksel Walløe, lektor, cand. scient., Geofysisk Institut	1989
Hansen, Vagn, afdelingsleder,	
Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser	1989
Heller, Erik, statsgeolog, cand. mag.,	
Danmarks geologiske Undersøgelse	1989
Hylleberg, Jørgen, lektor, Institut for Genetik og Økologi, AaU	1989
Kruuse, Torsten, farvandsdirektør, Farvandsdirektoratet	1991
Kullenberg, Gunnar, Institut for fysisk Oceanografi, KU	1989
Larsen, Birger, lektor, mag. scient.,	
Institut for teknisk Geologi, DtH	1991
Larsen, Charles, lektor, mag. scient., Kemisk Lab., KU	1991
Malmgren-Hansen, Anders, afdelingsleder, civiling.,	
Økologisk afdeling, Vandkvalitetsinstituttet	1989
Nielsen, Arne, forstander, mag. scient.,	
Miljøstyrelsens Havforureningslaboratorium, sekr.	1991
Nielsen, Arne Hasle, overing., Dansk hydraulisk Institut	1991
Nielsen, Jørgen, lektor, cand. scient.,	
Geografisk Centralinstitut, KU	1991
Ockelmann, Kurt W., lektor, cand. mag.,	
Marinbiologisk Laboratorium, KU	1991
Pedersen, Flemming Bo, professor, dr. techn.,	
Institut for Strømteknik og Vandbygning, DtH	1989
Postma, Dieka, lektor, cand. scient., Institut for almen Geologi	1989
Tychsen, John, kontorchef, cand. scient.,	
Skov- og Naturstyrelsen	1991

Wolff, Torben, docent, dr. phil., Zoologisk Museum, KU, fm. og ICSU-repræsentant	1991
Årkrog, Asker, civiling., Forskningscenter Risø	1991
<i>Union Radio Scientifique Internationale, URSI</i>	sept.
Gudmandsen, P., civiling., Elektromagnetisk Institut, DtH	1988
Guldbrandsen, Tom, civiling., lic. techn., Fysisk Laboratorium III, DtH	1988
Jørgensen, T. Stockflet, civiling., dr. phil., Geofysisk Afdeling, Meteorologisk Institut, fm. og ISCU repræsentant	1990
Knude, Jens, adjunkt, dr. scient., Astronomisk Observatorium, KU, og Videnskabernes Selskab	1990
Larsen, Flemming Holm, civiling., lic. techn., Elektromagnetisk Institut, DtH	1990
Mortensen, E., lektor, civiling., Institut for Teleteknik, DtH	1989
Nissen, H. G., civiling., Elektronikcentralen	1989
Stubkjær, Kristian, lektor, lic. techn., Elektromagnetisk Institut, DtH	1989
Ungstrup, E., civiling., lic. techn., Dansk Rumforskningsinstitut	1988
<i>World Climate Research Programme, WCRP</i>	maj
Andersen, Sv. Th., Danmarks geologiske Undersøgelse	1990
Busch, Niels E., direktør, lic. techn., A/S Storebæltsforbindelsen, sekr.	1990
Dansgaard, Willi, Geofysisk Isotoplaboratorium, KU, og Videnskabernes Selskab	1990
Eliassen, Erik, Institut for teoretisk Meteorologi, KU, fm. og ICSU-repræsentant	1988
Gudmandsen, P., professor, civiling., Elektromagnetisk Institut, DtH	1988
Jacobsen, N. Kingo, professor, dr. phil., Geografisk Institut, KU	1988
Kullenberg, Gunnar, Institut for fysisk Oceanografi, KU	1990
Nielsen, Aksel Wiin, Meteorologisk Institut	1988
<i>Komiteer for andre ICSU-foretagender</i>	
<i>International Association of Engineering Geology, IAEG, affilieret IUGS</i>	
Frederiksen, John, mag. scient.,	febr.
Dansk geoteknisk Forening, sekr.,	1989

Gravesen, Peter, geolog, cand. scient., Dansk geologisk Forening	1989
Knudsen, Børge, civiling., Dansk geoteknisk Forening	1991
Larsen, Birger, lektor, mag. scient., nationalkomiteen for IUGS og Videnskabernes Selskab	1991
Larsen, Gunnar, professor, dr. phil., Dansk geoteknisk Forening, fm.	1991
Schrøder, Niels, lektor, afdelingsgeolog, cand. scient., Dansk geologisk Forening	1989
Thamdrup, Kjeld, amtsgeolog, mag. scient., Dansk geologisk Forening	1991
Villumsen, Arne, professor, lic. scient., Institut for teknisk geologi, DtH	1989

International Mineralogical Association, IMA, affilieret IUGS

Petersen, Ole Valdemar, afdelingsleder, mag. scient.,
Mineralogisk Klub, Dansk geologisk Forening

*Interunion Commission on the Application of Science to Agriculture,
Forestry and Aquaculture, CASAFA*

dec. 1987

Korrespondent for Danmark: E. Holmsgaard

Committee on Data for Science and Technology, CODATA

Korrespondent for Danmark: H. Højgaard Jensen

Committee on Science and Technology in Developing Countries, COSTED

Korrespondent for Danmark: P. Olesen Larsen

Committee on the Teaching of Science, CTS

juli 1990

Korrespondent for Danmark: Bent Christiansen, professor,
Matematisk Institut, Danmarks Lærerhøjskole

COUNCIL FOR INTERNATIONAL ORGANIZATION OF
MEDICAL SCIENCES, CIOMS

Nationalkomiteen

Valgt af Selskabet:

Christian Crone
Jan Mohr
J. C. Skou

Valgt af Dansk Medicinsk Selskab:

Povl Riis, professor, overlæge, dr. med.
J. Chr. Siim, fm.
Vejlsgaard, René, overlæge, dr. med.

Medlemsmøder · 245. sæson

1. Torsdag den 15. oktober 1987

Til stede var 58 medlemmer. Fg. præsident Olaf Olsen, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: John S. Avery og Gillian Fellows-Jensen, begge Kbh. Gæster: Fru Christel Rudolph og lic. scient. Carsten Poulsen, Mikrobiologisk Institut, AaU.

Selskabets Prislegat og sølvmedalje overrakte lic. scient. Carsten Poulsen.

Kurt Rudolph: Mani und Iran

Schon in der Spätantike war der Manichäismus eine »persische Religion« genannt worden, und bis in unser Jahrhundert hinein wurde er oft als Teil der iranischen Religionsgeschichte abgehandelt. Die ersten Originaltexte aus Turfan (um 1905) schienen diese Auffassung zu bestätigen. Erst die koptischen manichaica aus Medinet Madi (um 1930) brachten einen Wandel, der dann durch das Auftauchen des sog. Kölner Mani Kodex (1970) bestätigt wurde: Mani stammt eher aus einer christlich-häretischen (gnostischen) Umwelt als aus einer iranischen. Trotzdem ist aber der iranisch-zoroastrische Anteil an Manis Religion nicht zu übersehen und sollte nicht unterschätzt werden: seine Geschichtskonzeption, Urzeit- und Endzeitvorstellung ist ohne diesen Anteil nicht verstehbar. Nachwirkungen auf die Geschichte der iranisch-zoroastrischen Religion sind verschiedentlich spürbar (Ausbildung einer Orthodoxie, Ideologie des Mazdakismus), auch auf das spätere islamische Persien.

Uffe Haagerup: Khintchine's ulighed – en matematisk ulighed og dens historie
Matematikeren Khintchine viste i 1923, at for ethvert lige positivt tal p findes der positive konstanter c_p og d_p , så uligheden

$$c_p(a_1^2 + \dots + a_n^2)^{p/2} \leq E((\pm a_1 \pm \dots \pm a_n)^p) \leq d_p(a_1^2 + \dots + a_n^2)^{p/2}$$

er opfyldt for alle endelige sæt af reelle tal a_1, \dots, a_n . E betegner middelværdien over alle de 2^n mulige valg af fortegn. Uligheden er senere blevet generaliseret til vilkårlige reelle positive tal p , og de bedst mulige konstanter c_p og d_p kendes. I tilfældet $p = 1$ kan uligheden gives en simpel geometrisk formulering.

Møde i den humanistiske klasse med dagsorden:

1. Forslag om vedtægtsændringer.
2. Eventuelt.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

1. Forslag om vedtægtsændringer.
2. Eventuelt.

Formanden for Selskabets Bidragsfond C. J. Becker aflagde regnskab og beretning for 1986 til godkendelse og fik décharge.

2. Torsdag den 29. oktober 1987

Til stede var 68 medlemmer. Eg. præsident Gert Kjærgård Pedersen, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: Carl Fehrman, Lund; John S. Avery og Gillian Fellows-Jensen, begge Kbh. Gæst: Lise Fremm.

P. J. Riis: Endnu en gang P. S. Krøyers maleri »Et Møde i Videnskabernes Selskab« og dets komposition

Krøyers kæmpemaleri fra 1897, der nu pryder Selskabets gamle mødesal, frembyder kompositionel lighed med flere af kunstnerens øvrige arbejder, især Carlsberg Museums i 1890 færdiggjorte billede »Komiteen for den franske Kunststilling i København 1888«. I meddelelsen redegjordes for de to maleriers identiske opbygning. Trykt s. 70-78.

Aksel Wiin Nielsen: Om vindfordelingen fra pol til pol på jorden

Efter en historisk gennemgang af beskrivelsen af den middel-zonale vindfordeling mellem Nord- og Sydpolen og nogle tidligere, ikke helt rigtige forklaringer af denne fulgte en gennemgang af de seneste teorier for vindfordelingen baseret på en heuristisk beskrivelse af udvekslingen mellem den zonale middelvind og bølgerne.

3. Torsdag den 12. november 1987

Til stede var 75 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandsk medlem: Lars Munck, Kbh. Gæster: TV-producer Sidse Ewald, fru Lene Ravnbøl og Lise Fremm.

C. J. Ballhausen fremlagde Thesaurus Librorum Danicorum. XVth and XVIth Century af V. Rosenkilde † og C. J. Ballhausen (Rosenkilde og Bagger, 1987).

Tom Fenchel: Adfærdsforskning på en encellet organisme

Infusionsdyr af slægten *Loxodes* foretrækker et iltryk mellem 0 og 5 % atmosfærisk mætning afhængigt af lysintensitet og overlever kun kort tid et $pO_2 > 10\%$ i lys. Fænomenet blev beskrevet og forklaret (delvis) ud fra cellebiologiske, adaptationsbiologiske og økologiske synspunkter. *Loxodes* har specielle tilpasninger, men resultaterne belyste også generelt, hvordan celler orienterer sig i kemiske gradienter.

Søren Sørensen: Diderich Buxtehude og den lutherske koral. Anvendelse og bearbejdelsermåder i hans instrumental- og vokalmusik

350-året for Diderich Buxtehudes fødsel er blevet markeret med koncertrækker, symposier, udgivelser og internationale kongresser i det meste af Europa og i USA og Canada. Meddelelsen var Selskabets bidrag til den danskfødte komponists runde år og behandlede et af de felter, hvor han i særlig grad har været nyskabende, nemlig i den rigt varierende anvendelse af tidens – der også er nutidens – salmemelodier.

4. Torsdag den 26. november 1987

Til stede var 75 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: Klaus Alpers, Hamburg; Richard V. Kadison, University of Pennsylvania. Gæster: Lektor, dr. scient. Dorte Olesen, konservator fru Anna-Grethe Rischel, professor L. Falicov, National Academy of Science, California og Lise Fremm.

Richard V. Kadison: Some easy math problems

A discussion of what mathematicians mean by research in mathematics, in the context of some mathematical problems.

Jørgen Rischel: Rasmus Kristian Rask, en af grundlæggerne af den sammenlignende sprogvidenskab

Rasmus Rask nåede i sin korte levetid (1787-1832) at markere sig som et af sprogvidenskabens største navne. Med udgangspunkt i den nordiske filologi – som han selv nærmest skabte som fag i Danmark – kom han gennem tiden i sine deskriptive og sammenlignende sprogstudier til at beskæftige sig med et halvt hundrede sprog og at lave banebrydende forskning over et uhyre bredt felt. I sine senere år var han også kraftigt engageret i reformering af den danske retskrivning. Rasks bidrag til det teoretiske grundlag for sprogvidenskab har været genstand for analyser fra meget forskellige synspunkter og til dels med kontroversielle konklusioner.

5. Torsdag den 10. december 1987

Til stede var 97 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandsk medlem: Gillian Fellows-Jensen, Kbh. Gæster: Cand. mag. & med. Birgitte Holt Larsen og Lise Fremm.

Arne Svejgaard: AIDS

Akkvisit immundefekt syndrom (AIDS) er en ny epidemisk sygdom, der først blev beskrevet i 1981, og som har bredt sig i Afrika og den vestlige verden siden 70erne. Årsagen er det såkaldte Human Immunodefekt Virus (HIV), der inficerer og destruerer netop de såkaldte hjælpe-celler; disse indtager en nøgleposition i organismens immunforsvar, således at en del HIV-inficerede bukker under for infektioner med ellers ufarlige mikroorganismer.

Mogens Herman Hansen: Hvad er græsk arkitektur, og hvorfor?

I arkaisk og klassisk tid var græsk monumentalarkitektur altid knyttet til kulten. Skønt grækerne skabte en rigdom af politiske institutioner og anså deltagelse i politik for en livsværdi, udviklede de ikke nogen politisk monumentalarkitektur før i hellenistisk tid, da deres politiske institutioner havde mistet deres betydning.

Formanden for Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark fik godkendt programmet for forårssemestret.

6. Torsdag den 21. januar 1988

Til stede var 84 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Lars Munck, begge Kbh. Gæster: Ole og Jette Strömngren, Lea Strömngren, dr. med. Erik Strömngren og frue, Karin Campbell, adjunkt, dr. scient. Jens Knude, lektor Ole Møller og Lise Fremm.

Bengt Strömngren-Mindeaften. Mindeord af Mogens Rudkjøbing og Anders Reiz

Ved skriftlig afstemning blev det efter enstemmig indstilling fra Carlsbergfondets direktion vedtaget at overdrage brugsretten til æresboligen i Gamle Carlsberg hovedbygning til Søren Egerod.

Møde i den humanistiske klasse med dagsorden:

1. Mundtlige forslag om nye medlemmer. Klassen har den 14.1.88:
 - 84 indenlandske medlemmer, dvs. 1 ledig plads.
 - 97 udenlandske medlemmer, dvs. 3 ledige pladser.
2. Eventuelt.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

1. Mundtlige forslag om nye medlemmer. Klassen har den 14.1.88:
 - 119 indenlandske medlemmer (61 fys, 58 biol), dvs. 6 ledige pladser.
 - 116 udenlandske medlemmer (84 fys, 82 biol), dvs. 14 ledige pladser.
2. Eventuelt.

7. Torsdag den 4. februar 1988

Til stede var 77 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: John S. Avery, Gillian Fellows-Jensen, begge Kbh. Gæster: Fru Kirsten Mægaard og Lise Fremm.

John S. Avery: Music of the Spheres: The history of harmonics, from Pythagoras to the Present

Pythagoras was the first person to propose the view that nature is fundamentally mathema-

tical. He demonstrated that not only physics and geometry, but also musical harmonics can be understood in terms of the ratios of numbers. This discovery influenced Plato and his followers, as well as Johannes Kepler, who hoped to find Pythagorean harmony in the motions of the planets. In the 1920's, wave mechanics was able to explain atomic and molecular structure in terms of harmonics. Finally, in recent years, hyperspherical harmonics in spaces of high dimension have proved useful in approaching the quantum mechanical many-body problem.

Jan Maegaard: Musikalsk strukturanalyse på basis af toneklasser

En metode specielt indrettet til analyse af atonal musik udvikledes i USA i 1950'erne og 60'erne. Siden der i atonal musik ikke er noget apriorisk hierarki tonerne imellem, forholder metoden sig neutralt hertil. Der opereredes i en vis udstrækning med begreber fra mængdelæren. Træk ved metoden blev forklaret, og dens anvendelighed blev diskuteret og demonstreret ved et kort eksempel.

Ved skriftlig afstemning blev det vedtaget at overdrage Gert Kjærgård Pedersen brugsretten til friboligen, der hører under Professor ved Københavns Universitet, dr. med & chir. Knud Sand's Legat.

8. Torsdag den 18. februar 1988

Til stede var 73 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: John S. Avery, Gillian Fellows-Jensen, begge Kbh. Gæster: Anette Asmussen og Lise Fremm.

Jes Asmussen: Kamelen og nåleøjet

Ordene om kamelen og nåleøjet, der er fælleseje for de synoptiske evangelier (Matth. 19:24, Mark. 10:25, Luk. 18:25), har i kirkens historie ofte fremkaldt svare anfægtelser. Det viser både tekstoverleveringen og exegesehistorien. Meddelelsen søger at vise, at alle forsøg på at afsvække og mildne udtrykket (f.eks. ved i stedet for *kamelos*, »kamel«, at læse *kamilos*, der skulle betyde »ankertov, reb«, men i øvrigt er meget svagt bevidnet) er overflødige: Det er netop *det umulige*, der skal fremhæves, og det fremgår klart af f.eks. aramaiske, middelpersiske, persiske og gotiske versioner, der utvetydigt for »kamel« har »elefant«, dvs. netop *store* dyr, og, ikke mindst, af konteksten, den mest nærliggende og naturlige, men ganske oversete kilde: disciplenes reaktion! F.eks. Matth. 19:25: »Ved at høre dette blev disciplene dybt rystede og sagde: »Hvem kan så blive frelst?««. De forstod, at der var tale om det umulige.

P. Gregers Hansen: Neutrinoernes masse – et åbent eksperimentelt problem

Neutrinoen, som regnes for en af de fundamentale elementærpartikler, har i de senere år beskæftiget mange fysikere. Det vides, at den er uladet, meget let, og at den har så ringe vekselvirkning med stof, at den kan trænge gennem Jorden uden at absorberes i nævneværdig grad. Det er derfor meget vanskeligt at udføre eksperimenter på neutrinoer. Der gaves en oversigt over nyere forsøg på at bestemme neutrinoens masse.

9. Torsdag den 3. marts 1988

Til stede var 92 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Lars Munck, begge Kbh. Gæst: Lise Fremm.

Jan Mohr: Humangenetisk kartografi: Nogle nyere fremgange

Den humangenetiske kartografi, som for ret få år siden var et noget eksotisk interesseområde for specialister inden for menneskets genetik, fremstår i dag som en af hovedstrømmene i menneskets biologi og medicin. Dette forskningsområde har også fanget politikeres interesse, særlig i USA, hvor man ifølge udredninger i administrationen og kongreskomiteer overvejer et megaprojekt i klasse med f.eks. »en mand på månen«, med dertil svarende milliardinvesteringer. Målet kan være »en komplet genetisk kortlægning af menneskets genom, og en ligeledes komplet DNA-sekventering inden år 2000«.

Der blev givet en oversigt over dette forskningsområdes udvikling i de senere år. De tekniske fremgange, som har muliggjort den hurtige udvikling, skitseredes. Der blev givet eksempler på kortlægningsresultater fra egne arbejder, en oversigt over det humangenetiske korts status i dag, og en diskussion af, hvad en »komplet« kortlægning kan komme til at betyde.

Ole Feldbæk: De danske landboreformer: 200 års forklaringsforsøg

Stavnsbåndsløsningen den 20. juni 1788 har for samtiden og eftertiden stået som det samlede symbol for de landboreformer, der i årtierne omkring 1800 grundlæggende forandrede det danske samfund og det danske landskab. Meddelelsen belyste, hvorledes myten om landboreformerne – en af vore kæreste og sejeste nationale myter – blev til, og hvorledes den af skiftende forskergenerationer er blevet forvaltet ud fra vurderinger og vægtninger, der afspejlede deres egen tid snarere end reformtiden.

Møde i den humanistiske klasse med dagsorden:

1. Drøftelse om valg til forskningsrådene.
2. Embedsmandsvalg i 1988.
3. Eventuelt.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

1. Indgående behandling af indstillinger til medlemsindvalg i overensstemmelse med det antal pladser der ønskes besat. Der forudsættes valg i klassen den 17. marts uden yderligere forbehandling (jf. brev af 22.2.88).
2. Drøftelse om valg til forskningsrådene.
3. Embedsmandsvalg i 1988.
4. Eventuelt.

10. Torsdag den 17. marts 1988

Til stede var 88 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Lars Munck, begge Kbh. Gæster: Overlærer Kirsten Raasted og Lise Fremm.

Bent Fuglede: Stabilitet i det klassiske isoperimetriske problem i højere dimensioner

Blandt alle plane figurer med given omkreds har cirklen det største areal. Dette klassiske theorem udtrykkes ved den såkaldte isoperimetriske ulighed $L^2 \geq 4\pi A$, hvor A og L betegner henholdsvis areal og omkreds af en vilkårlig figur i planen, og hvor lighedstegnet kun indtræffer for en cirkel. Et tilsvarende resultat kendes for figurer i rum af højere dimension. I 1920'erne fandt T. Bonnesen nogle skærpelser af den isoperimetriske ulighed i planen, som viser, at der hersker stabilitet i det isoperimetriske problem i følgende forstand: Hvis en plan figur har tilstrækkelig lille »isoperimetrisk defekt« $L^2/(4\pi A) - 1$, så afviger figuren så lidt det ønskes fra en cirkel. I meddelelsen omtaltes derpå en nylig generalisation til højere dimensioner, især i tilfælde af konvekse figurer.

Jørgen Raasted: Et kodikologisk problem fra 15. århundrede. Strukturundersøgelse af det Arnamagnæanske håndskrift AM 76,8^o

Om håndskriftet AM 76,8^o skriver Marius Kristensen i sin udgave (*En Klosterbog fra Middelalderens Slutning*, København 1928): *Foruden de 9 (8?) hovedhænder findes der i håndskriftet endnu indførsler med over en halv snes samtidige eller omtrent samtidige hænder foruden nogle senere tilføjelser.* Under arbejdet med en planlagt nyudgivelse har det vist sig mere frugtbart at operere med »skrivesituationer« og disses relative kronologi.

På basis af nogle få udvalgte fotografier blev der gjort rede for metoden, og nogle af undersøgelsens hovediagttagelser blev fortolkede. Marius Kristensens opfattelse af håndskriftet som »en fælles optegnelsesbog for en hel række mænd« synes at måtte opgives.

Møde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

1. Beslutning om fordeling af pladserne inden for de to grupper (fys/biol).
2. Afstemning om forslag til medlemsindvalg:
 - a) indenlandske
 - b) udenlandske
3. Eventuelt.

11. Torsdag den 7. april 1988

Til stede var 63 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, fg. sekretær Erik Dal. Gæster: Fru Charlotte Bergsagel og Lise Fremm.

Helge Holstener-Jørgensen: Skovbrug og »forureningsmiljø«

Engang var landet skovklædt, og skove er det øvrige jordbrugs moder – uskyldig og fager. Vore skove producerer rent grundvand til gavn for os alle. Skovene trues af den antropogene luftforurening, som forurer skovøkosystemerne, så deres eksistens er i fare.

Dette siger og skriver man. – Meddelelsen forsøgte, ved hjælp af nyere danske undersøgelser, at dæmpe de barske avisoverskrifters opinionsdannelser og genoplive økologisk tålmod og sund naturhistorisk skepsis.

John Bergsagel: Nogle nyopdagede fragmenter af en hidtil ukendt afskrift (ca. 1280?) af den parisiske 'Magnus liber organi', tilskrevet Magister Leoninus, på Det kongelige Bibliotek.

Nogle pergamentblade med musik, brugt som indbindingsmateriale for et håndskrift fra det 14. århundrede i Det kongelige Bibliotek, viser sig at indeholde betydelige dele af tre successive dobbeltblade (= 12 sider) fra et håndskrift, som efter disse fragmenter at dømme har indeholdt det repertoire af liturgisk musik, forbundet med Notre Dame domkirken i Paris, der blev omtalt af en engelsk iagttager ca. 1270 under navnet *Magnus liber organi*. Deres skæbne til trods er disse fragmenter stadigvæk i stand til at føje nye vigtige elementer til vor viden om tidlig flerstemmig udviklingsproces.

Ved den skriftlige afstemning om indvalgsforslag til den naturvidenskabelige klasse blev følgende indenlandske medlemmer udpeget: Lektor, lic. scient. Freddy Villiom Bugge Christiansen, lektor, lic. scient. Claus Hammer, lektor, dr. scient. Else Kay Hoffmann, lektor, dr. scient. Niels Peder Kristensen, professor, dr. med. vet. Peter Nansen, professor Holger Bech Nielsen, professor, dr. rer. nat. Peter Sigmund.

Møde i den humanistiske klasse med dagsorden:

1. Embedsmandsvalg.
2. Eventuelt.

12. Torsdag den 21. april 1988

Til stede var 73 medlemmer. Præsident Jens Lindhard, fg. sekretær Erik Dal. Udenlandske medlemmer: John S. Avery, Gillian Fellows-Jensen, David Bridgwater, alle Kbh. Gæst: Lise Fremm.

David Bridgwater: Samspil mellem jordens kappe og de første kontinenter, et resumé af 15 års dansk udforskning af verdens ældste bjergarter

Kontinentalskorpen (ca. 0,3 % af jordens samlede masse) er dannet ved en proces, der har koncentreret grundstoffer såsom K, Na, Si og Al i et tyndt diskontinuerligt lag omgivet af tungere bjergarter med højere indhold af Fe og Mg. Den sidste type bjergarter karakteriserer oceanskorpen og jordens kappe. Inden for kontinentalskorpen er der ydermere sket en kemisk differentiering mellem øvre og nedre skorpe. Denne kemiske differentiering betyder i princippet, at isotopdateringssystemer, såsom Rb-Sr, Sm-Nd og U-Pb, ud over at oplyse om en magmabjergarts alder også indeholder information om dens kildeområde. Eksempelvis vil den øvre skorpe oftest være karakteriseret af relativt høje Rb/Sr-forhold og relativt lave Sm/Nd-forhold. Hvis en magmabjergart på emplacementsstidspunktet har haft en rela-

tivt radiogen Sr- og en relativt non-radiogen Nd-isotopsammensætning, er der således god grund til at mene, at den repræsenterer opsmeltet gammel kontinentalskorpe. U-Pb-systemet er især velegnet til at skelne mellem øvre og nedre skorpe. I praksis er isotopsystemerne ofte forstyrret af de kemiske ændringer, bjergarter kan gennemgå i forbindelse med orogen aktivitet (bjergkædefoldninger m.v.). Et af danske geologers vigtigste bidrag til isotopgeologien på internationalt niveau er netop undersøgelser af samspillet mellem grundstoffernes mobilitet og isotopsystemerne. Arbejdet har været koncentreret om den (oprindelig) dybere jordskorpe i Labrador og Canada. Som geokronologisk referenceramme har så vidt muligt U-Pb-dateringer med ionsonde af udvalgte vækstzoner i mineralet zirkon været anvendt. Denne sofistikerede dateringsmetode er udviklet ved Australian National University i Canberra, hvor licentiatstuderende Lasse Schiøtte har været gæsteforsker.

Ditlev Tamm: Med lov skal land bygges

Et vigtigt arbejdsfelt for retshistorikere er forholdet mellem nationale retslige traditioner og den fælles europæiske retsudvikling. Meddelelsen tog stilling til den almindelige opfattelse af dansk rets særegne karakter i forhold til retsudviklingen i det øvrige Europa. Der blev givet eksempler på indflydelse på dansk ret fra europæisk ret i middelalderen og nyere tid, og det diskuteredes, om der eksisterer en særegen retstradition, som kan kaldes europæisk ret.

Erik Dal blev valgt til præsident for Selskabet for 4 år.

Formanden for Carlsbergfondets direktion Kristof Glamann aflagde regnskab for tiden 1. oktober 1986-30. september 1987.

13. Torsdag den 5. maj 1988

Til stede var 65 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: Rüdiger Schmitt, Saarbrücken; Abraham Pais, Gillian Fellows-Jensen, John S. Avery, David Bridgwater, alle Kbh. Gæster: Fru Almut Schmitt og Lise Fremm.

Jens Rehfeld: Peptid-modningens betydning

Biologisk aktive peptider er små molekyler, der koordinerer multicellulære organismers funktioner som hormoner, neurotransmittere og vækst-faktorer. Peptiderne syntetiseres i specialiserede celler ved en række modifikationer af lange polypeptidforstadier (den post-translatoriske modning). Den fysiologiske og kliniske betydning af variationer i modningen blev belyst.

Rüdiger Schmitt: Greek accounts of inscriptions at the tomb of Cyrus

With regard to a complete collection of the historical texts known from the time of the Achaemenid Empire (6th to 4th century B.C.) it is necessary to examine, also as to their authenticity and originality, accounts of such Achaemenid texts preserved in Greek literary tradition. This paper dealt with the alleged inscriptions at the tomb of Cyrus II in Pasargadae, on which there is information in later quotations from the writings of the historiographers Aristobulus and Onesicritus, who had taken part in Alexander's expedition and had seen Pasargadae with their own eyes. (The paper was read in German).

Poul Lindegård Hjorth blev valgt til redaktør for Selskabet for 2 år.

Kristof Glamann blev genvalgt til Carlsbergfondets direktion for 10 år.

Jes Forchhammer aflagde afsluttende beretning vedrørende Niels Bohr-stipendieordningen.

14. Torsdag den 19. maj 1988

Til stede var 76 medlemmer. Præsident Erik Dal, sekretær Thor A. Bak. Udenlandske medlemmer: John S. Avery, David Bridgwater og Gillian Fellows-Jensen, alle Kbh. Gæst: Lise Fremm.

Ole E. Barndorff-Nielsen: Sand, vind og statistik

Studiet af vindens erosion, transport, sortering og aflejring af sand er af stærkt tværviden-skabelig karakter, idet det kræver viden fra geomorfologi, mineralogi, mikrometeorologi, fysik – specielt fluid dynamik –, matematik og statistik. Fra et grundforskningsmæssigt synspunkt er målet for dette studium formuleringen af matematisk-fysiske modeller, der dels kan forklare de regelmæssige og stabile mønstre, som samspillet mellem vind og sand giver anledning til, fra den mikroskopiske til den makroskopiske skala (f.eks. sandskornenes form, partikelstørrelsesfordeling, ribber, og forskellige typiske klitformer såsom barchaner og seifer), og dels kan gøre det muligt at beregne energiudvekslings- og fordelingsforholdene i samspillet. Selv om vor indsigt i disse emner er øget betydeligt i de sidste ti år, står vi stadig langt fra en omfattende og sammenhængende forståelse af de afgørende processer.

Else Marie Bukdahl: Diderot

Diderot skriver sine kunstanmeldelser, *Les Salons*, i tiden fra 1759 til 1781, netop i den periode, hvor den kunstkritiske genre bliver grundlagt og udviklet. Det er først og fremmest udstillingerne i Louvre, der bliver genstand for en offentlig kritik i samtidens tidsskrifter. Både kunsten, dens institutioner og samtidens politiske forhold bliver diskuteret med en skarphed og lidenskab, der hele tiden tager til i styrke. I meddelelsen blev især Diderots omfangsrige kunstanmeldelser fra 1767 behandlet. Hans løsninger på de metodiske, æstetiske og generelle kulturpolitiske problemer, som den kunstkritiske genre rejser, blev belyst gennem udvalgte billedanalyser. Fortrinsvis hans bedømmelser af de første udviklingsfaser i nyklassicismen og i førromantikken blev fremdraget. De fremlagte synspunkter bygger på resultater fra arbejdet med udgivelsen af *Les Salons*, bestemt for *Les Oeuvres complètes de Diderot* (33 bind), der udkommer hos Hermann i Paris.

Kassekommissionens formand Henning Spang-Hanssen forelagde vedtegnet og decideret regnskab for 1987, revideret budget 1988 og foreløbigt budget for 1988 til godkendelse og fik décharge.

Formanden for Selskabets Bidragsfond C.J. Becker aflagde beretning og regnskab for 1987 til godkendelse og fik décharge.

Behandlede sager

Endnu en gang P. S. Krøyers maleri
»Et Møde i Videnskabernes Selskab« og dets komposition

Meddelelse givet af P. J. Riis på mødet torsdag den 29. oktober 1887

I vinteren 1877, kort efter ombygningen af Videnskabernes Selskabs lokaler, blev jeg bedt om at forevise huset og dets kunstværker for Museumsmandsforeningen og især gennemgå Krøyers kæmpemaleri »Et Møde i Videnskabernes Selskab«, der var færdigt i december 1897. Jeg påpegede ved den gennemgang, at maleriet er meget strengt opbygget med speciel hensyntagen til den hjemlige lærde verdens protokol; men en mere dybtgående analyse har vist sig at kunne opklare forholdet bedre, og det er det, jeg i aften gerne vil meddele Selskabet, der har krav på at vide besked om sit maleri.

Det er slet ikke et billede af noget virkeligt møde, men en konstrueret komposition som så mange andre historiemalerier, hvor kun de enkelte portrætter er realistiske, ikke helheden. Med undtagelse af en islænder, der aldrig gav møde, og som det var for vanskeligt at komme i kontakt med, ses alle de medlemmer, der levede i den første halvdel af 1896, da Krøyer komponerede billedet; men i de år var mødeprocenten kun ca. 50, og lokalet, Nationalmuseets Oldskriftsal, der dengang var to fag mindre end nu, kan ikke have virket så rummelig, som det synes her. Kandela-brene på bordet – de står i dag i Klasseværelset – er heller ikke så store, som Krøyer har gjort dem.

Et af Krøyers forarbejder, en tegnet skitse, formentlig fra Selskabets møde den 10. januar 1896, viser de virkelige forhold: sparsomt fremmøde, og sekretæren H. G. Zeuthen ved præsidenten Julius Thomsens venstre side, i midten bag bordet. Altså den samme placering af de to embedsmænd som i vore dage; men på maleriet sidder sekretæren over for præsidenten, en helt upraktisk anbringelse, og det medlem, der giver en meddelelse, er Japetus Steenstrup, Selskabets alderspræsident, der overhovedet ikke havde deltaget i Selskabets møder siden 1889.

Sml. s. 73

Formelt var initiativet til maleriet blevet taget af brygger Carl Jacobsens ven, kontorchef i Kultusministeriet A. P. Weis, idet han, foranlediget af Selskabets 150-års jubilæum i 1892, tre år senere skriftligt foreslog Carlsbergfondet at lade Selskabets medlemmer male under et møde, og kompositionen kan faktisk kun helt forstås, hvis man lægger mærke til, hvad man kunne kalde »rangfølgen i huset«. På ærespladsen ved præsidentens højre side sidder Selskabets æresmedlem kronprinsen, den senere Kong Frederik VIII, og parret er flankeret af de to klasseformænd, der dengang endnu ikke hed vicepræsidenter. Den ene af dem, filologen J. L. Ussing, ved præsidentens venstre side, var medlem af Carlsbergfondets direktion, og han havde til venstre for sig et andet medlem af direktionen, kemikeren S. M. Jørgensen. På den tilsvarende plads på kronprinsesiden, kun no. 2 fra Hans kongelige Højhed, sidder Carlsbergfondets direktionsformand, historikeren Edvard Holm. Som allerede nævnt er sekretæren anbragt over for præsidenten. Ved hans højre side ser vi redaktøren Vilhelm Thomsen, ved den nærmeste bordende kassereren F. Meinert, formanden for kassekommissionen T. N. Thiele og det fjerde medlem af Carlsbergfondets direktion, botanikeren Eugen Warming. Når zoologen Japetus Steenstrup, det femte og ældste medlem af direktionen, er blevet gjort til mødets taler, skyldes det – som det fremgår af et brev til ham fra Edvard Holm – hans »store videnskabelige Fortjenester i Almindelighed og særlig paa Grund af den Betydning« hans »Virksomhed har havt for Selskabet«, og at han var »Selskabets Senior«. Flere af dem, der var gamle i Selskabet, deriblandt præsidenten og sekretæren,

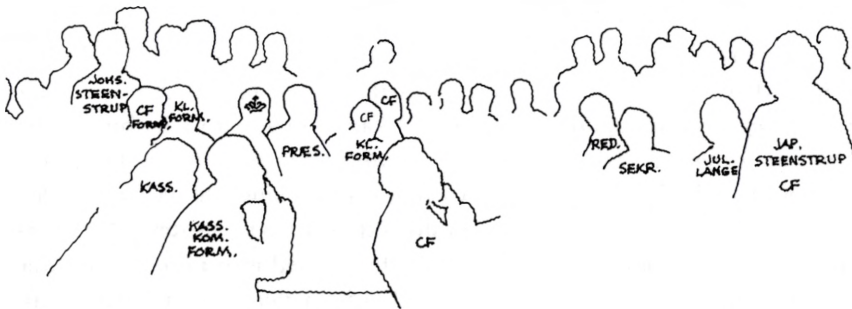
Sml. s. 74-75

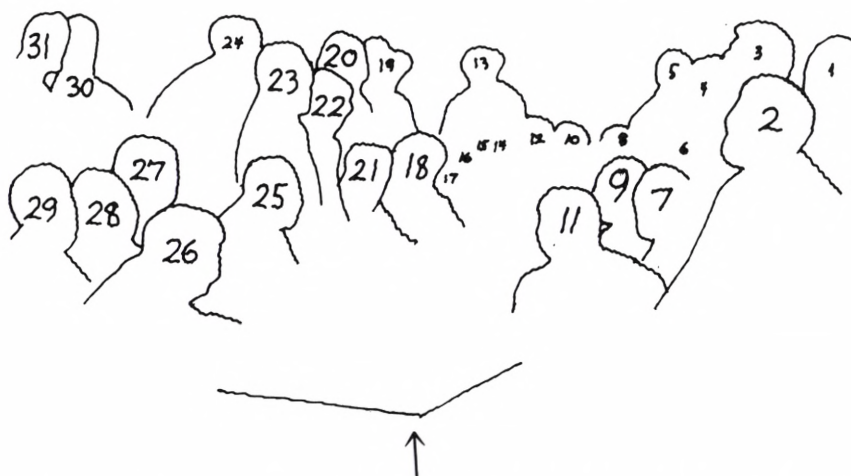
var enige om, at det var heldigst, om Steenstrup fik den plads i billedet, og Krøyer ønskede også meget at fremstille ham dér; Krøyer havde gennem sin plejefar en vis tilknytning til zoologien, selv om plejefaderen ikke elskede Steenstrup. Steenstrup havde været både sekretær og klasseformand, og han var afdøde kaptajn, brygger J. C. Jacobsens nære ven og rådgiver, der havde spillet en ganske særlig rolle som indflydelsesrig formidler ved stiftelsen af Carlsbergfondet. Ved siden af Steenstrup ses, intenst lyttende, den tunghøre kunsthistoriker Julius Lange, der stod Carl Jacobsen nær. Det skal endelig påpeges, at som pendant til Japetus Steenstrup, omend på en langt mere beskednen plads, men lige bag direktionsformanden Edvard Holm, står sønnen Johannes Steenstrup, der også hørte til familien Jacobsens husvenner.

I den tegnede skitse fra januar 1896 er bordet orienteret omtrent som i det færdige maleri; men to olieskitser, den ene uden figurer, gengiver bordet mindre skråtstillet. Kompositionen af figurer om et langt, skråt set bord er et motiv, som Krøyer har haft en vis forkærlighed for. Allerede på »Kunstnerfrokosten i Cernay-la-Ville« fra 1879 optræder det; dog er bordenden fortil endnu fri og parallel med billedets underkant, og langsiderne peger skråt bagud mod venstre. Skagen-maleriet »I Købmandens Bod, naar der ikke fiskes« fra 1883 har ganske vist en disk og intet bord, og her er både den forreste ende og den venstre langside næsten frie for figurer; men alligevel er det kompositoriske princip beslægtet. Med samme orientering som på Selskabets billede og med en i flere henseender lignende figurgruppering genfinder vi bordet i det berømte »Hip, hip,

hurra« fra 1888, en skildring af en kunstnerhavefest på Skagen, en af de store seværdigheder på udstillingen »1880erne i nordisk maleri«, der sidste år vist på Statens Museum for Kunst. I 1890 anvendte Krøyer en tilsvarende komposition, men spejlvendt, til billedet af »Komitéen for den franske Kunstudstilling i København 1888« og atter i 1903 til tegningen »Hos Bjørnstjerne Bjørnson paa Aulestad«. Også andre af hans store portrætgruppemalerier er til en vis grad opbygget efter diagonalprincippet. Det gælder navnlig det kendte morsomme »En Aften paa Ny Carlsberg« fra 1888, hvis komposition Francis Beckett dog var mindre glad for, da den ifølge ham »lækker til den ene Side som en hullet Korn-sæk«; mindre tydeligt spores princippet i billederne »Fra Københavns Børs« 1895 og »Industriens Mænd« 1904.

Af alle disse malerier er billedet fra 1890 i Carlsberg Museum med den dansk-franske udstillingskomité uden tvivl det, der kommer »Et Møde i Videnskabernes Selskab« nærmest i opbygning og desuden er dets direkte forgænger. Det bestiltes af Carl Jacobsen, der havde taget initiativet til en fransk udstilling og til den lod opføre en særlig bygning på Vesterbrogade over for og i konkurrence med den store »Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling«. Denne lå, hvor nu Rådhus-Arkaden er, og den franske altså overfor. Maleriet blev udført efter en olieskitse fra 1888 og en karton, der påstås lavet i Paris 1887; men komiteen blev vitterlig ikke dannet før i 1888 og holdt sit første møde den 21. januar samme år. Allertidligst i slutningen af marts fik komiteens medlemmer besked om, at Carl Jacobsen havde bedt Krøyer male dem. Med henblik på dette arbejde rejste Krøyer så i efteråret 1888, dvs. efter udstillingen, til Paris, hvor han lejede maleren Lauritz Tuxens villa med atelier. Kartonen kan altså tidligst være fra slutningen af 1888. Også dette maleri er derfor historisk ukorrekt.

Lad os se nærmere på komité-maleriet, først i spejlvendt tilstand, hvor lighederne bliver mere iøjnespringende. Til Videnskabernes Selskabs fornemme midtergruppe bag bordets venstre langside, kronprinsen, præsidenten, klasseformændene, Carlsbergfondets direktionsformand og hans pendant, kollegaen i direktionen, svarer komiteens figurer 18 og 20-25, til sekretær og redaktør svarer 7, 9 og 11, til gruppen af kasserer, kassekommissionsformand og det menige direktionsmedlem figurerne 26-29 og til giveren af meddelelsen no. 2, der synes at ville tale eller er blevet nævnt, idet flere ser på ham og no. 11 vender sig om mod ham for at høre, ligesom kunsthistorikeren Julius Lange gør på Selskabets billede, seende op mod taleren.

Vi ser nu på det retvendte maleri og finder ud af, hvem vi har at gøre med. Hovedpersonerne er de to stående no. 23 og 22. 23 er udstillingskomiteens præsident, politikeren Antonin Proust, fhv. minister, direktør for École des Beaux Arts, maleren Manets nære ven. Han har åbenbart lige rejst sig og givet ordet til no. 22, herren ved hans højre side, arkitekten Vilhelm Klein, udstillingens praktiske arrangør og ophavsmanden til udstillingsbygningen. Klein, Jacobsen, Tuxen og Krøyer dannede den danske udstillingskomité, og Klein er i færd med at forelægge planen for udstillingen. At det er tilfældet, ved vi fra Kleins og Jacobsens korrespondance. Til højre for ham og Proust – som kronprinsen t.h. for Julius Thomsen – sidder no. 21, komitéens ærespræsident, kemikeren og gæringsfysiologen Louis Pasteur, der stod familien Jacobsen særlig nær som bryggeriteknisk rådgiver og ven. Det var jo ham, der sammen med Gabriel Sedlmayer i München og J. C. Jacobsen havde lært Carl Jacobsen at

blive en god brygger. På den anden side af de stående hovedpersoner sidder no. 25, maleren Puvis de Chavannes, prærafaeliten der blev det senere 19de århundredes største franske monumental-maler, og som var en af de ældste tilstedeværende kunstnere, kun to år yngre end ærespræsidenten Pasteur. Carl Jacobsen erhvervede i den følgende tid Rodins buste af ham. Ved Pasteurs højre side, som no. 18, har vi Paul Dubois, den af de franske billedhuggere, der kom til at stå Carl Jacobsen nærmest, og hvis kunst bedst svarede til hans egne æstetiske idealer. Han er den eneste af de franske kunstnere, der på Glyptotekets facade er blevet hædret med en statue ligesom danskeren J. A. Jerichau. Carl Jacobsen kaldte 1890 sin datter Paula op efter ham, og bag ham står han selv, no. 20. No. 24 er arkitekten Lucius Magne, som – med Carl Jacobsens udtryk – »havde særlig Fortjeneste af Udstillingen«, hvilket ikke vil sige, at han tjente på den, men at han gjorde sig fortjent, fordi han alene samlede dens arkitekturtegninger og bevægede den franske regering til at udlåne 50 blade af samlingen »Les monuments historiques de la France«. Så meget om persongruppen, der svarer til de fornemste på Selskabets billede.

I den lille gruppe ved den modsatte langside, anbragt ligesom Selskabets sekretær og redaktør, ses i midten no. 7, billedhuggeren Eugène Delaplanche, meget værdsat af Carl Jacobsen, der i 1878 havde erhvervet hans »La Musique« som sin første franske skulptur, bag ham no. 9, galleriejereren Georges Petit, hos hvem Krøyer udstillede 1887, og som sørgede for transporten af København-udstillingens kunstværker. No. 11 er den franske Carl Bloch, de danske maleres foretrukne parisiske lærer

Léon Bonnat, der i øvrigt på J. C. Jacobsens bestilling i 1886 havde malet et portræt af Pasteur. Ved Tuxens mellemkomst var Krøyer under sit Paris-ophold 1877-81 blevet optaget på hans skole, og det var Bonnat, der væsentlig bidrog til at gøre Krøyer til den blændende virtuos, der henrykkede samtiden og efter at være forkættet i en årrække nu igen er kommet til ære og værdighed. Bonnat er ofte blevet citeret for de følgende ord, der var hans stadige omkvæd: »Trop de petites choses! De har for mange småting, som forstyrrer helheden. Naturen er meget simplere, både i form og farve. Hvor har De lært at se på alle de brogede småting? Det er konventionelt, det er ikke et tilstrækkelig umiddelbart studie efter naturen. Knib øjnene sammen og se så på naturen og Deres billede! Det vil hjælpe Dem til at komme bort fra den smålige synsmåde«.

Gruppen ved højre bordendehjørne, altså penderne til kasserer, kassekommissionsformand og fjerde medlem af Carlsbergfondets direktion, no. 26-29, består af billedhuggeren Jean Alexandre Falguière, Jean Léon Gérôme og Louis Barrias, alle repræsenteret i Carl Jacobsens samling, samt maleren Charles Chaplin, mester for en af bryggerens første erhvervelser.

Manden i forgrunden til venstre, no. 2, der synes at tiltrække sig opmærksomheden og således modsvarer Japetus Steenstrup, er maleren Charles Cazin, Puvis de Chavannes' ven og efterfølger, siden 1877 anset for en fremragende skildrer af religiøse stemninger og senere af landskaber. Komitépræsidenten Proust ejede to af hans billeder, der begge var med på udstillingen. I et brev til Frantz Henningsen allerede 1880 skriver Krøyer om Salonen i Paris og nævner, som stående blandt de allerførste moderne kunstnere, først i rækken Cazin.

Til sidst skal jeg udpege Krøyer selv, no. 31, anbragt sammen med Tuxen, no. 30, beskeden yderst til højre, men vel næppe svarende til den lignende placerede filosof Kroman på Selskabets billede, snarere til Johannes Steenstrup. Sammenlignet med komitémaleriet – jeg viser det igen spejlvendt – virker vort, som om det har fået en forlængelse til venstre, hvilket fremhæves af den cæsur, som væginddelingen giver. Kun til en vis grad opvejes cæsuren af den venstre dørindramning i baggrunden til højre.

Det forekommer mig helt oplagt, at det meget gennemtænkte kompositionelle figurskema, som Krøyer med så stort held havde brugt i komitémaleriet, blev genanvendt som grundlag for opbygningen af det langt større og mere figurrige billede til Videnskabernes Selskab. Ligesom den ældre komposition er præget af hensynet til bestilleren Carl Jacobsens

interesser, spiller Carlsbergfondet og dermed også Jacobsen-familien indirekte en betydelig rolle i det yngre billede. Kunsthistorikerne har nok forlængst påpeget slægtskabet mellem de to malerier, både i portrætteringen og i belysningen fra midten; men en virkelig værdsættelse forudsætter viden om og forståelse af figurgrupperingens finesser. Både bestillerne og kunstneren har tænkt meget over sagerne, og bag Weis og Krøyer aner vi på en vis måde Carl Jacobsen; det var jo hans nære ven Weis, der foreslog Carlsbergfondet at lade billedet male. Komitébilledet er måske det bedste af de to malerier, fastere og sikrere komponeret; at lave en samlet fremstilling af Videnskabernes Selskabs medlemmer var utvivlsomt en langt vanskeligere opgave.

Endnu nogle ord à propos komitébilledet, som altid har fascineret mig, siden det i mine unge dage hang på trappen til Glyptotekets bibliotek, hvor jeg næsten daglig kom. Man vil sikkert undre sig over, at der blandt de gengivne franske kunstnere ikke er en eneste af de nu så berømte, såkaldte impressionister, hvis værker Glyptoteket er så rigt på; kun i forbindelse med Antonin Proust har jeg kunnet nævne Manet. Der var dog på 88-udstillingen een sal med malerier af impressionisterne, hvor f.eks. Manet og Monet hver var repræsenteret med tre billeder; men Carl Jacobsen brød sig ikke om denne retning. Haavard Rostrup har nok nævnt, at over for de moderne strømninger i fransk malerkunst forholdt han sig afvisende, men også hævdede, at han først mange år senere, i et brev til sønnen Helge, dateret 8. februar 1903, klart gav udtryk for sin mening. I dette brev står der om impressionisternes billeder: »For mig ere de kun hæslige, maniererede, affecterede«. Men det er nu ikke rigtigt, at bryggeren først så sent bekendte kulør. I et brev af den 20. april 1888 meddeler Klein Jacobsen følgende: »Tuxen skriver mig til at hvis (vi) til anden Ophængning ville have en interessant udvalgt Samling af Impressionister, saa kunne vi faa den«, og på det samme brev har bryggeren så skrevet en blyantskladde til et svar, altså også i foråret 88, og dér står der bl.a.: »Angaaende Impressionisterne siger jeg »stemmer ikke« (Jeg er helst fri for den Slags Kunst som er mig en Uforstaaelighed og en Antipathi). Men jeg vil ikke modsætte mig hvis De ønsker dem«.

Det er faktisk ikke bryggeren, men Helge Jacobsen, der har æren af at have skabt Glyptotekets navnkundige franske malerisamling. Noget andet er, at en ny retning inden for kunsthistorien er ved at genopdage Carl Jacobsens yndlingskunstnere og genopdyrke interessen for dem, og nogle går endda så vidt, at de ikke er utilbøjelige til at give ham ret i hans dom. Bryggeren havde tillid til sin dømmekraft og fulgte sin intuition, og som

vort alt for tidligt afdøde medlem, Glyptotekets direktør Vagn Poulsen, i sin tid udtrykte det: »For Carl Jacobsen har det været en Styrke, at han trods al Belæsthed i Kunsthistorien først og fremmest var Brygger og saaledes ikke havde nogen professionel Andel i de akademiske For-domme«.

Niels Bohr Stipendierne 1982-1987

I anledning af Niels Bohrs 100-årsdag, 7. oktober 1985, blev der blandt 130 ansøgere udpeget 16 stipendiater inden for naturvidenskaberne. De var alle særdeles velkvalificerede og havde det til fælles, at deres seniorstipendium var ved at udløbe, samtidig med at de ikke havde udsigt til fastere ansættelse inden for dansk forskning i den nærmeste fremtid.

De midler, som anvendtes til finansieringen af Niels Bohr Stipendierne, blev skænket af en række danske fonde og erhvervsvirksomheder. Disse repræsenteres af Niels Bohr Komiteen, der stod for indsamlingen, og hvis medlemmer var:

- Direktør Niels Arnth-Jensen
- Direktør, dr. polit. Erik Hoffmeyer
- Professor, dr. phil. Bengt Strømgren
- Civilingeniør, dr. phil. & techn. Haldor Topsøe
- Professor, dr. phil. Hans H. Ussing.

Følgende erhvervsvirksomheder, fonde og pengeinstitutter bidrog til stipendierne:

- Augustinus Fonden
- Bikube Fonden
- Danfoss A/S
- Den Danske Bank A/S
- De danske Sukkerfabrikker A/S
- Egmont H. Petersens Fond
- F. L. Smidth og Co.s Gavefond
- Hafnia-Haand i Haand Fondet
- Haldor Topsøe A/S
- Kjøbenhavns Handelsbank A/S
- Knud Højgaards Fond
- Novo's Fond
- Privatbanken A/S
- Rockwool Fonden

Skandinavisk Tobaks Kompagnis Gavefond
 Sparekassen SDS
 Thomas B. Thriges Fond
 Tjæreborg Fonden
 Tuborgfondet

For de indsamlede midler blev følgende stipendiater aflønnet:

Lic. scient. Torben Dabelsteen, København (zoologi)
 Lic. scient. Else Marie Friis, Århus (palæobotanik)
 Dr. scient. Jørgen Frøkjær-Jensen, København (fysiologi)
 Dr. scient. Preben Bach Holm, København (genetik)
 Dr. scient. Birger Lindberg Møller, København (biokemi)
 Lic. scient. Peter Eigil Nielsen, København (biokemi)
 Hans Uffe Petersen, dr.-ès-sciences, Århus (molekylær biologi)
 Lars Døvling Andersen, Ph.D., Århus (matematik)
 Lic. scient. Thomas Døssing, København (fysik)
 Dr. scient. Claus Schelde Jacobsen, København (fysik)
 Hans Plesner Jakobsen, Ph.D., København (matematik)
 Dr. scient. Jens Knude, København (astrofysik)
 Lic. scient. Jens Konnerup-Madsen, København (geologi)
 Cand. scient. Jon Steen Petersen, Århus (geologi)
 Lic. scient. Irene Shim, København (kemi)
 Dr. scient. Hans L. Skriver, Risø (fysik)

Under hele stipendieforløbet blev stipendiaternes arbejde fulgt af en styringsgruppe på seks medlemmer:

Jens Lindhard, fm.
 Erik Dal, redaktør
 Jes Forchhammer, sekretær
 Ove Sten-Knudsen
 Henning Sørensen
 Aage Winther

Regnskaberne blev ført af underdirektør Hans Kloch, Danmarks Nationalbank, og revideret af revisionschef Keld Grøndahl Jensen, Danmarks Nationalbank.

Det indsamlede beløb 12.050.000 kr. svarede til tre års stipendium til hver. I praksis kom stipendieforløbet til at variere mellem 13 måneder og 4 år 3 måneder, og med udgangen af 1987 er stipendiebeløbet brugt op.

Det er med tilfredshed vi kan konstatere, at alle 16 fortsat er aktive forskere; men det må desværre tilføjes, at kun otte har fået fast ansættelse ved universiteter eller forskningsinstitutioner. Yderligere er én blevet forskningsprofessor og to adjunker, mens fem fortsat er på senior-seniorstipendium.

I de foregående årsberetninger er der gjort rede for forløbet år for år, herunder ansættelser, disputater og endelig jubilæumsfesten, hvortil stipendiaterne bidrog med et festskrift om egne arbejdsområder. Festskriftet var en kombination af Mat.fys.Medd. 41 og Biol.Skr. 25 med henholdsvis 10 og 6 forfattere.

I 1987 har følgende fire stipendiater fået varig ansættelse: Lic. scient. *Else Marie Friis*, professor i palæobotanik, Stockholm 1.2.1987; dr. scient. *Preben Bach Holm*, forskningsfunktionær, Carlsbergs Forskningscenter, Fysiologisk afdeling 1.1.1987; dr. scient. *Claus Schelde Jacobsen*, lektor ved Fysisk Laboratorium III, DTH Lyngby 1.1.1987; lic. scient. *Jens Konnerup-Madsen*, lektor ved Institut for Petrologi, Københavns Universitet 1.1.1988. Endelig er cand. scient. *Jon Steen Petersen* blevet adjunkt ved Geologisk Institut, Aarhus Universitet 1.3.1987. Det samlede forløb afspejler således de meget vanskelige ansættelsesforhold, der har hersket i 1980'erne. I det seneste par år er disse dog blevet bedret lidt ved nyoprettede lektorater og adjunkturer.

Uanset ansættelsesforhold har stipendiatgruppen i perioden 1983-86 holdt fælles møder med foredrag for hinanden og styringsgruppen. Det faglige arbejde har således kunnet finde sted i 4-5 år. Stipendiaterne har publiceret 196 artikler i forbindelse med stipendiet og har især udtrykt tilfredshed med følgende forhold:

1. Tre års arbejdsro.
2. Nogenlunde dispositionsfrihed og hurtig beslutning om rådighedsløbet på ca. 25.000 kr. pro persona per år. Heraf er næsten halvdelen gået til gæstebesøg i udlandet eller fremmede gæster her i landet, et punkt, hvor det er en stor fordel at kunne træffe aftaler med kort varsel.
3. Endelig var flertallet meget glade for den tværfaglige kontakt møderne gav.

Jens Lindhard

Jes Forchhammer

En afsluttende festlighed i selskabet 12.3.1988 omfattede middag, musikalsk underholdning og dans, og stipendiaterne karakteriserede forløbet på følgende måde:

Der var engang et kongerige, som havde en naturforsker, der var kendt i den ganske verden. Det mærkværdige var, at han også var kendt inden for kongerigets grænser, og han havde endda, mens han levede, fået sit eget institut.

Den rare forsker havde nu været død i nogle år, og man ville fejre hundredåret for hans fødsel.

Uden for hovedstaden boede en klog og fremsynet Doctor technices, som havde sin egen fabrik og som levede af at fremstille katalysatorer. Han ville så grumme gerne være med til at fejre naturforskeren, og så tog han den lange vej ind til instituttet med en hel skæppe fuld af guldpenge. Dem havde han samlet sammen blandt alle landets fabrikanter. »Nu må I ønske rigtigt kønt«, sagde han til de vise forskere, »at pengene ordentligt kan blive brugt til naturforskerens ære«.

Den vise bestyrelse tyggede på piberne. »Der er rundt om i landet en hoben unge forskere, som er uden embede, sagde de så. Dem vil vi rigtignok gerne hjælpe, at de ordentligt kan forske og gøre os ære«.

»Top(søe)«, sagde den rare fabrikant.

Man fik nu travlt med at indkalde ansøgninger, og snart havde man en lille naturskole på seksten disciple.

Det blev bestemt, at det ældgamle Videnskabernes Selskab skulle forestå opdragelsen af de unge mennesker. Den vise præsident for det ærværdige selskab var nu ikke ganske tryk ved situationen. Disciplene var jo så unge. Hvad kunne de ikke hitte på. Han så for sig i rædsel sodavandspletter på borde og stole og H. C. Ørsted med overskæg. Måske ville disciplene endda afbryde ved selskabets møder.

Dette måtte for enhver pris undgås. Man udpegede derfor et kollegium af seks særlig pædagogisk anlagte medlemmer med en skolemester i spidsen. Der blev også udpeget en kvæstor og en skriverske. Disse skulle nu forsøge at tøjle de unges viltre gemytter.

Den første skoledag oprandt med fest og herlighed i selskabets gamle bygning. Rigets ædle dronning kom, og disciplene blev vist frem. De gjorde kollegiet stor ære.

De følgende år samledes naturskolen jævnlige, og disciplene berettede for hverandre og for lærerkollegiet, hvad de havde udfundet. Kollegiemedlemmerne opdrog de unge mildt og kærligt, kom med ris og ros og uddelte penge. Disciplene elskede dem og voksede derved.

Således hengik der tre år, og hundredeårsdagen oprandt. I universitetes gamle festsal strålede lysene, og der blev slået på tromme. Den kongelige familie tronedede midt i salen, og alle i hovedstaden med embede var mødt op. Det var et velsignet skue. Naturforskere fra den ganske verden mødte frem og mindedes. Disciplene var iklædt rent matrostøj og havde fået tørret næsen, så de ret kunne vises frem.

Redaktøren fremlagde det skrift, de unge disciple så flittigt havde arbejdet på. Oldermænd gav dem medalje, og forsamlingen klappede ad dem. Det var så fornøjeligt.

Der hengik atter nogle år. Disciplene havde forladt skolen, og de fleste havde fået embede. De besluttede, at nu var de gamle nok til selv at holde fest. Den skulle være til ære for deres gamle læremestre, som var gået foran dem, og som havde styret deres skridt så mildt gennem hele skoletiden, og til ære for deres mænd og koner og kærester, som havde stået bag dem og styret deres skridt knap så mildt.

Resultatet ser I her. Hvordan historien ender ved vi ikke, og det er i grunden slet ikke så galt.

Disciplene

Videnskabernes Selskab den 12. marts 1988

Legater

Bestyrelsen for *Niels Bohr Legatet* har bevilget:

Lektor, mag. scient. Jørgen Kalckar	kr. 18.000
Viggo Brøndal Symposiet i forbindelse med det dansk/franske kultursamarbejde	kr. 23.000
To kollokvier i Paris i forbindelse med det dansk/franske kultursamarbejde ca.	kr. 22.000
Asger Aaboe Festskriftet ialt	kr. 25.000
Mag. art. Marianne Pade	kr. 15.000
Mogens Herman Hansen	kr. 15.000
Eric Jacobsen Festskriftet	kr. 10.000
Et nyt fysikblad v/Peter Sigmund	kr. 20.000

Af de tre kandidater til *Caix Legatet*, som blev bragt i forslag over for Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond blandt 23 ansøgninger, fik stud. mag. Anita Berit Hansen tildelt kr. 30.000 til studier af sociolingvistik.

Bestyrelsen for *Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand, Lundehave*, har gennemført reparationer på et af de til friboligen hørende huse.

Bestyrelsen for *Lillian og Dan Finks Fond* har i 1987 uddelt:

Forening for Boghaandværk (til Bogvennen 1988)	kr. 47.500
Overbibliotekar Annette Winkel	kr. 40.000
Konsulent Lise Borup	kr. 40.000

Grundforskningsfonden uddelte i 1987 kr. 412.153 fordelt på naturvidenskabelige og humanistiske projekter. Fondens samlede formue er pr. 1.6.1988 kr. 3.262.549. Medicinalfirmaet Pharmacia arbejder på udvikling af et produkt, hvis royalty skal gå til fonden, og da dette produkt først forventes markedsført medio-ultimo 1989, må det forventes, at fondens midler indtil da er begrænsede til det pr. 1.6.1988 stående beløb.

Emil Herborgs Legat. Bestyrelsen har konstitueret sig med Torben Huus som formand. Legatmodtagerne, cand.scient. John Nielsen og stud.scient. Jens Havskov, får indtil marts 1989 tildelt legatet.

Axel Tovborg Jensens Legat har i 1987 uddelt:

Asger Aaboe Festskriftet	kr. 25.000
Cand. mag. Lene Andersen (boglegat)	kr. 11.000
Rüdiger Schmitt, rejsestøtte	kr. 1.500

Derudover har legatet støttet afholdelsen af den 4. Bjerrum-Brøndsted-Lang Forelæsning ved Harry B. Gray.

Inge Lehmann's Legat af 1983 har i maj 1988 uddelt en legatportion på kr. 70.000 til cand.psych. Bjarne Sode Funch. Legatet skal anvendes til studieophold i USA og Vesttyskland med det formål at studere visse kunstmuseers formidling af moderne kunst samt at indsamle materiale til et projekt inden for psykologisk æstetik vedrørende kunsthistorisk billedanalyse og kunstopfattelse. Den 13. maj fejredes dr. Inge Lehmanns 100 års fødselsdag.

Mag.art. Marcus Lorenzens Legat har til studiet af dansk sprog uddelt:

Mag. art. Lilliane Højgaard	kr. 1.000
Mag. art. Preben Kihl	kr. 4.000
Lektor, mag. art. Hanne Ruus	kr. 10.000

og til studiet af dansk flora:

Mag. art. Trine Hyllested og mag. art. Kirsten Rydahl	kr. 5.000
Stud. mag. Per Mølsted Jørgensen	kr. 3.000
Lektor, cand. scient. Palle Jørum	kr. 2.500
Stud. mag. Marianne Olsen	kr. 2.000
Stud. mag. Eigil Pløger	kr. 2.500

Julie von Müllens Fond har i 1987 uddelt ialt kr. 345.000 til følgende legatmodtagere:

Mag. scient. soc. Per H. Jensen	kr. 72.000
til et studieophold i Sverige med henblik på studier over svensk arbejdsmarkedspolitik	
Cand. mag. Allan A. Lund	kr. 90.000
med henblik på studier i Tyskland over Tacitus' <i>Agricola</i>	
Lektor, cand. mag. Simon Lægaard	kr. 123.000
til et studieophold i Ecuador med henblik på studier over græsfamilien <i>Poacea</i>	
Mag. art. Karina Mitens	kr. 60.000
til et studieophold i London med henblik på studier over det romerske teater og dets »genopståen« i renaissanceen.	

Bestyrelsen for *Arne og Doris Truelsens Legat* har bevilget lektor, mag. scient. Johannes Andersen kr. 10.000 for hans værdifulde videnskabelige produktion inden for den observerende astrofysik.

Fra *Selskabets Bidragsfond*, hvis midler hovedsagelig hidrører fra gaver fra medlemmerne, bevilgedes kr. 90.000 som tilskud til Selskabets drift.

Selskabet har fra den *Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse* modtaget sin andel af overskuddet for 1986, kr. 51.200.

Fra det *Classenske Fideicommis* har Selskabet modtaget kr. 4.600.

Lægen, Professor ved Københavns Universitet, dr. med. & chir. Knud Sand's Legat. Ved Einar Andersens død blev det i et møde i Selskabet vedtaget at overdrage brugsretten af boligen til Gert Kjærgård Pedersen.

Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat på kr. 2.000 blev i 1987 tildelt dr. phil. Flemming Lundgreen-Nielsen.

Møder i Selskabets lokaler

Alfred Benzon Fonden afholdt den 16.-20. august sit 26. symposium med titlen »NMR Spectroscopy and Drug Development«.

Forskningssekretariatet afholdt i samarbejde med Udenrigsministeriet et CREST-møde (The Scientific and Technical Research Committee) den 10. og 11. september.

I forbindelse med 25 års jubilæet for European Southern Observatory (ESO) blev bogen »Sydhimlens Stjerner« præsenteret ved en reception den 21. september.

Einar Hansens Forskningsfond foretog sin årlige prisuddeling den 13. oktober.

Den 16. og 17. oktober afholdtes Viggo Brøndal Symposiet i forbindelse med det dansk-franske kulturfremstød.

Den 5. november afholdtes fællesmøde med Selskab for Nordisk Filologi (se s. 111).

I anledning af Teknologåret afholdtes der den 12. november en arbejdsfrokost med en repræsentant for industrirådet.

På foranledning af Christian Crone afholdtes der den 20. november en arbejdsfrokost i Selskabets lokaler i anledning af professor Henrik Bendixens udnævnelse til æresdoktor ved Københavns Universitet.

Skov- og Naturstyrelsen afholdt forskerseminar om luftforureningens indflydelse på de danske skove den 30. november.

LEST-foundation's bestyrelse holdt møde den 8. januar. (Large Earth Based Solar Telescope).

Oldskriftselskabet afholdt møder i klasseværelset den 19. januar, 16. februar, 15. marts og 19. april.

Dansk Landhusholdningsselskab præsenterede sin publikation »Markens Sygdomme og Skadedyr« den 20. januar.

Carlsbergfondet afholdt Peter Ørsted Foredrag den 15. februar.

Niels Bohr-stipendiaterne arrangerede den 12. marts en festmiddag i anledning af afslutningen på stipendiet (se s. 78).

Nyt Nordisk Forlag afholdt den 25. marts et pressemøde i forbindelse med publikationen »Christian IV«.

European Science Foundation afholdt heldagsmøde den 20. maj.

Dansk Science Center afholdt møde den 25. maj.

Forskningsdirektoratet afholdt informationsmøde om EF-forskningsprogrammet den 27. maj.

Den 30. og 31. maj afholdt Den Internationale Numismatiske Kommission møde.

Den 30. maj afholdtes fællesmøde med Dansk Numismatisk Forening (se s. 111).

Alfred Benzon Fonden afholdt sit 27. symposium den 5.-9. juni med titlen »Outflow of the Cerebrospinal Fluid«.

Carlsbergfondet afholdt frokost den 4. september (Forskningssekretariatet), den 26. januar (styringsgruppemøde) og den 17. februar (normarderne), onsdag den 18. maj (industrierne).

Selskabet for Fædrelandets Historie har afholdt møder den 28. oktober, 2. december, 16. marts og 18. maj.

I løbet af året har der i øvrigt været afholdt en del mindre møder foranlediget af Selskabets medlemmer samt en del nationalkomitemøder under ICSU og UAI.

International repræsentation

Niels Steensgaard har den 5.-6. november 1987 repræsenteret Selskabet ved et møde i Videnskabsakademiet i Lissabon vedrørende oprettelsen af en 'Atlantic Association'.

Mogens Blegvad og Niels Thomsen deltog den 14. og 15. april 1988 i symposiet om 'Människouppfatningen i dagens samhälle' på Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien i Stockholm.

Den 29. april 1988 repræsenterede Selskabets nyvalgte præsident Erik Dal Selskabet ved Finska Vetenskaps-Societetens 150 års jubilæum i Helsingfors.

Erik Dal og Axel Michelsen deltog den 19. maj 1988 i det 11. nordiske akademimøde, som fandt sted i Oslo i Det Norske Videnskaps-Akademi.

Ove Nathan deltog i workshop'en »International Security and Disarmament: The Role of the Scientific Academies« den 23.-25. juni 1988, arrangeret af Accademia Nazionale dei Lincei.

Rudi Thomsen og Jørgen Raasted deltog i UAI's generalforsamling i Bruxelles den 12.-18. juni 1988.

Ved ISCU-generalforsamlingen i Beijing september 1988 deltog Axel Michelsen (se side 127).

Udgivne og optagne publikationer 1987-88

	DDK excl. moms
Oversigt over Selskabets Virksomhed 1986-87.	
Annual Report with an English Summary. 176 s., 3 portrætter	100,-
<i>Historisk-filosofiske Meddelelser</i>	
54 <i>Petersen, Arne Friemuth</i> : Why Children and Young Animals Play: A New Theory of Play and its Role in Problem Solving. 1988. 58 pp. incl. 2 ill. .	120,-
55 <i>Olsen, Birgit Anette</i> : The Proto-Indo-European Instrument Noun Suffix *-tlom and its Variants. 1988. 48 pp.	100,-
56 <i>Hansen, Mogens Herman</i> : Three Studies in Athenian Demography. 1988. 48 pp.	50,-
57 <i>Kristensen, Anne K. G.</i> : Who were the Cimmerians, and where did they come from? 1988	
<i>Christensen, Torben</i> : Rufinus of Aquileia and the <i>Historia Ecclesiastica</i> , lib. VIII-IX, of Eusebius.	
<i>Biologiske Skrifter</i>	
29 <i>Jensen, Hans Arne</i> : Macrofossils and their Contribution to the History of the Spermatophyte Flora in Southern Scandinavia from 13000 BC to 1536 AD. 1987. 74 pp. incl. 6 ill.	200,-
30 <i>Dyck, Jan</i> : Structure of Light Reflection of Green Feathers of Fruit Doves (<i>Ptilinopus spp.</i>) and an Imperial Pigeon (<i>Ducula concinna</i>). 1987. 42 pp. incl. 24 ill.	100,-
31 <i>Friis, Else Marie; Crane, Peter R.; and Pedersen, Kai Baunsgaard</i> : Reproductive Structures of Cretaceous Platanaceae. 1988	
32 <i>Wingstrand, K. G.</i> : Comparative Spermatology of the Crustacea Entomostraca. 2: Subclass Ostracoda. 1988	
<i>ØLarsen, Torben B.</i> : The Butterflies of Egypt.	
<i>Mikkelsen, Vald. M.</i> : The Commons of Rejnstrup, Denmark.	
<i>Matematisk-fysiske Meddelelser</i>	
42:2 <i>Nielsen, Axel Wiin</i> : A Heuristic Theory of the Zonally-Averaged State of the Atmosphere. 1988. 48 pp. incl. 15 ill.	60,-
<i>The Harald Bohr Centenary</i> , Copenhagen 1987. Edd. Christian Berg and Bent Fuglede	
<i>Serpublikationer:</i>	
<i>A Critical Pāli Dictionary</i> . Begun by V. Trenckner. Vol. II, fasc. 14: ekato-ckāyana. Editor-in-chief K. R. Norman. 1987 (i.e. 1988) pp. 593-632 . .	150,-

Personalia

Carl Johan Becker er i 1987 blevet indvalgt som æresmedlem af Svenska Arkeologiska Samfundet, Stockholm.

Vagn Fabritius Buchwald har fået opkaldt asteroide nr. 3209 (kode 1982 BL) efter sig. Den hedder nu Buchwald asteroiden.

Inger Ejskjær blev i 1985 indvalgt i Kungl. Gustav Adolfs Akademien, og fik 1987 af samme akademi tildelt Jöran Sahlgrens pris for »viktiga insatser inom dansk dialektforskning«.

Erik Eliassen er blevet indvalgt i Det Norske Videnskaps-Akademi.

Poul Eller har modtaget ridderkorset af 1. grad i 1987.

Kristof Glamann har modtaget Storridderskorset af den islandske Falkeorden, og er blevet indvalgt i Academia Europaea's »Foundation Group«.

Poul Lindegård Hjorth er i 1987 blevet indvalgt som udenlandsk medlem af Kungliga Vetenskaps- og Vitterhets-Samhället i Göteborg.

Peter Johansen er i 1988 valgt til dekan for det naturvidenskabelige fakultet ved Københavns Universitet.

Anders Kjær er blevet udnævnt til 1987 Harols A. Iddles Lecturer, University of New Hampshire, N.H., USA.

Niels Peder Kristensen har i juli 1988 modtaget Lepidopterists' Society's Karl Jordan Medal for »outstanding original research in lepidoptero-logy«.

Povl Krogsgaard-Larsen modtog i 1987 Danmarks Farmaceutiske Selskabs guldmedalje for »fremragende medicinalkemisk forskningsindsats inden for området neurodegenerative sygdomme«.

Niels A. Lassen er i april 1988 blevet æresdoktor ved universitetet i Lille, Frankrig.

Jan Maegaard er i 1988 blevet udenlandsk medlem af Det Norske Videnskaps-Akademi.

Ove Nathan er blevet medlem af CODEST, der er EF's øverste forskningspolitiske råd.

Gert Kjærgård Pedersen er blevet bestyrelsesmedlem af The Ostrowski Foundation, som har hjemsted i Schweiz.

Peter Sigmund er i 1988 blevet udnævnt til Argonne Fellow af Argonne National Laboratory, Argonne, Illinois, USA.

Knud Sørensen fik i marts 1988 af Engelsk Institut, Aarhus Universitet, overrakt bogen »English Past and Present. A Selection of Essays by Knud Sørensen presented to him on his sixtieth birthday«.

Regnskaber

Videnskabernes Selskab

<i>Indtægter</i>	kr.	kr.
1. Beholdning pr. 1.1.1987 inkl. Legatkontoen		173.778,25
2. Renteindtægter og aktieudbytter		102.768,63
3. Statstilskud		600.000,00
4. Carlsbergfondet		1.176.000,00
5. Andre tilskud:		
a. Forskningsrådene (Unionerne)	359.873,72	
b. SNF (til nationalkomiteerne)	18.622,64	
c. Bidragsfonden	90.000,00	
d. Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse	25.924,15	
e. Andre tilskud	<u>8.400,00</u>	502.820,51
6. Salg af publikationer (herunder ekstra forf.eks.)		74.983,45
7. Salg af tegningsretter/DDB		861,00
8. Udtrukne obligationer		32.000,00
9. Legatkontoen (inkl. udtræk)		<u>99.374,37</u>
I alt		<u>2.762.586,21</u>

<i>Udgifter</i>	kr.	kr.
1. Administration:		
a1. Løn, embedsmænd	25.000,00	
a2. Løn, funktionærer og medhjælp	875.798,44	
b. Kontorhold	51.197,39	
c. Telefon, porto etc.	64.522,60	
d. Forsikringer	20.412,45	
e. Repræsentation	18.405,08	
f. Mødeudgifter, administration (inkl. præsidentens rejseudgifter)	44.275,16	
g. Rengøring	198.422,60	
h. Rejser – adm.	2.243,00	
i. Diverse	<u>7.698,26</u>	1.307.974,98

2. Publikationer:		
a. Oversigten	62.157,00	
b. Særlige publikationer	32.939,74	
c. Meddelelser og Skrifter	58.274,00	
d. Moms	11.387,23	
e. Diverse	<u>3.752,70</u>	168.510,67
3. Offentlige foredrag:		
a. Foredragshonorar	15.000,00	
b. Rejser, fortæring	1.659,00	
c. Annoncer, plakater	26.921,79	
d. Garderobevagt	2.760,94	
e. Rengøring, ommøblering	10.193,10	
f. Tværfagligt møde	<u>4.868,31</u>	61.403,14
4. Medlemsmøder:		
a. Mødeudgifter	80.408,14	
b. Rejser	<u>88.500,00</u>	168.908,14
5. Internationale kontingenter		360.574,87
6. International repræsentation		6.720,32
7. Nationalkomiteerne		18.622,64
8. Diverse		
a. Istandsættelser og nyanskaffelser	50.920,43	
b. Håndbiblioteket	4.240,00	
c. Køb af obligationer og aktier	30.660,00	
d. Købsrenter	419,45	
e. Udlæg (rejse)	<u>8.510,00</u>	94.749,88
9. Legatkontoen (inkl. obligationskøb)		<u>54.449,52</u>
Udgifter i alt		2.241.914,16
Beholdning pr. 31.12.87		<u>520.672,05</u>
I alt		<u>2.762.586,21</u>

25. marts 1988

Aage Winther
kasserer

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er eftersat og ligesom regnskabet fundet i orden.

København, den 26. april 1988

Hector Estrup
revisor

Christian Berg
revisor

Selskabets beholdning ultimo 1987

<i>Aktiver</i>	kr.	kr.
1. Kontant kasse		1.919,95
2. Bankbeholdning:		
a. Checkkonti	139.448,04	
b. Bankbøger	361.564,83	
c. Legatkonto	<u>57.061,03</u>	558.073,90
5. Postgiro		<u>37.678,20</u>
		597.672,05*

Tilgodehavende

1. Munksgaard (inkl. moms)	19.794,50	
2. Moms	5.203,67	
3. Diverse (rejseudlæg)	8.510,00	33.508,17

Gældsposter

1. Skyldig A-skat	27.786,00	
2. Skyldig ATP	1.360,80	
3. Skyldig AUD	2.155,53	
4. Skyldige feriepenge	3.148,27	
5. Dan Finks Fond + Ørnborg	77.000,00	
6. Bianco Luno og Special-Trykkeriet Viborg a-s	<u>353.116,00</u>	464.566,60

Obligations- og aktiebeholdning

	<i>Nominelt</i>	<i>Kursværdi</i>
1. Depot 3119 12002-0	86.000,00	94.382,50
2. Depot KD 0481870	444.000,00	363.932,50
3. Depot DLR 10200A01452	256.000,00	236.800,00
4. Legatkontoen	265.800,00	<u>248.347,00</u>
		943.462,00

Status pr. 31.12.1987 1.110.075,62

25. marts 1988

Aage Winther
kasserer

* Beholdningen pr. 31.12.87 er reduceret med kr. 77.000,- i.f.t. »Selskabets beholdning ult. 1987«. Kr. 75.000,- tilhører Lillian og Dan Finks Fond (overført til Fællesbanken primo jan. 1988). Kr. 2.000,- fra Ørnborgs Legat er modtaget 1987, men først uddelt 1988.

Videnskabernes Selskabs Bidragsfond

Resultatopgørelse

	kr.	kr.
<i>Indtægter</i>		
Obligationsrente (inkl. købsrenter)		50.348,00
Renter af bank og giro		2.775,00
<i>Bidrag</i>		
Fra Selskabets medlemmer	47.950,00	
Andre	<u>5.000,00</u>	<u>52.950,00</u>
		106.073,00
<i>Udgifter</i>		
Årsafgift til Fondsregisteret 1986	750,00	
Revision 1986 og 1987	2.440,00	
Depotgebyr m.v.	<u>507,00</u>	<u>3.697,00</u>
Overskud		<u>102.376,00</u>
Overskuddet		102.376,00
Samt overført fra den disponible kapital		<u>10.124,00</u>
		<u>112.500,00</u>
<i>Anvendes således:</i>		
Uddelt til Selskabet		90.000,00
Henlagt til den bundne kapital		<u>22.500,00</u>
I alt		<u>112.500,00</u>

Balance 31/12 1987

<i>Aktiver</i>		
<i>Likvide beholdninger:</i>		
Sparekassen SDS nr. 868-17-27397 (drift)	9.027,00	
Sparekassen SDS nr. 812-10-00459 (kapital)	8.450,00	
Postgiro nr. 807 41 43	<u>30.634,00</u>	48.111,00
Obligationer til kursværdi jfr. efterfølgende specifikation		<u>471.987,00</u>
Aktiver i alt		<u>520.098,00</u>
<i>Passiver</i>		
Revision 1986 og 1987		2.440,00
<i>Fondskapital:</i>		
Disponibel kapital:		
Saldo 1/1 1987	67.738,00	
Overført til overskudsfordeling	<u>10.124,00</u>	<u>57.614,00</u>
<i>Bunden kapital</i>		
Saldo 1/1 1987	438.054,00	
Kursavance på udtrukne obligationer	1.329,00	
Overført fra overskudsfordeling	<u>22.500,00</u>	<u>461.883,00</u>
Kursregulering af obligationsbeholdning	<u>-1.839,00</u>	<u>517.658,00</u>
Passiver i alt	<u>460.044,00</u>	<u>520.098,00</u>

København, den 6. maj 1988.

I bestyrelsen

C. J. Ballhausen

C. J. Becker fm.

J. C. Siim

Opgørelse af skattepligtig indkomst 1987

Renteindtægter ifølge resultatopgørelse	53.123,00	
– Bundfradrag	<u>25.000,00</u>	28.123,00
Øvrige indtægter		<u>52.950,00</u>
		81.073,00
Administrationsudgifter		<u>3.697,00</u>
		77.376,00
Uddeling 1987	90.000,00	
– Bundfradrag	<u>25.000,00</u>	
	65.000,00	
Konsolideringsfradrag max. 25 % af 90.000 = 22.500	<u>12.376,00</u>	<u>77.376,00</u>
Skattepligtig indkomst		0

Selskabets Legatkonto

Kasseregnskab 1987

	kr.	kr.
<i>Bankbeholdning pr. 1.1.1987</i>		12.136,18
<i>Indtægter</i>		
Renter:		
Obligationer (inkl. købsrenter)	25.754,33	
Bank	<u>1.320,04</u>	27.074,37
Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse		26.000,00
Udtræk obligationer		<u>46.300,00</u>
		111.510,55
<i>Udgifter</i>		
Uddelinger:		
Prislegat (Carsten Poulsen)		5.000,00
Administration:		
Depotgebyr + udskrift	366,00	
Kurtage	<u>73,52</u>	439,52
Obligationenkøb:		
52.000 kr. KD 12 % 64.s.2022		<u>49.010,00</u>
		54.449,52
<i>Bankbeholdning pr. 31.12.1987</i>		57.061,03

Status pr. 31.12.1987

	kr.	kr.
<i>Aktiver</i>		
Obligationer:	<i>Nominelt</i>	<i>Kursværdi</i>
Thotts Legat	38.800,00	28.896,50
Depot SDS 17504	149.000,00	146.245,50
Indskr.bevis K.D. 0823084	<u>78.000,00</u>	<u>73.205,00</u>
	265.800,00	248.347,00
Bankbeholdning		<u>57.061,03</u>
Saldo pr. 31.12.1987		305.408,03
 <i>Henlæggelser</i>		
Indtægter: Renter + bidrag		53.074,37
Uddelinger	5.000,00	
Administration	<u>439,52</u>	<u>5.439,52</u>
		47.634,85
 <i>Bevægelser</i>		
Saldo pr. 1.1.1987		256.271,93
Henlæggelse		47.634,85
Saldo pr. 31.12.1987		305.408,03
Kursgevinst		1.501,25
 Februar 1988		
<i>Aage Winther</i>	<i>Jens Lindhard</i>	
kasserer	Selskabets præsident	

Regnskabet er revideret, beholdningerne eftersat og ligesom regnskabet fundet i orden.

København, den 26. april 1988

Hector Estrup
revisor

Christian Berg
revisor

Niels Bohr Legatet

Kasseregnskab 1987

	kr.	kr.
<i>Bankbeholdning pr. 1.1.1987</i>		6.087,38
 <i>Indtægter</i>		
<i>Renter:</i>		
Obligationer inkl. købsrenter	193.309,44	
Bank	<u>2.521,20</u>	195.830,64
<i>Udtræk</i>		<u>34.300,00</u>
		236.218,02

*Udgifter**Uddelinger:*

Matematisk Forening	10.000,00	
Jordens Folk	10.000,00	
Jørgen Kalckar (studierejse)	18.000,00	
Viggo Brøndal Symposiet	23.000,00	
Marianne Pade (studierejse)	<u>15.000,00</u>	76.000,00

Administration:

Udskriftgebyrer	21,00	
Fondsregister	1.360,00	
Kurtage	<u>51,60</u>	1.432,60

Obligationskøb:

40.000 kr. 10% K.D. 73.S.2009		34.400,00
-------------------------------	--	-----------

Tidligere bevilling:

Grith Lerche		<u>2.000,00</u>
		113.832,60

Bankbeholdning pr. 31.12.1987

122.385,42

Status pr. 31.12.1987

kr. kr.

*Aktiver**Obligationer:*

	<i>Nominelt</i>	<i>Kursværdi</i>
Kreditf. Danmark (KD 0499303)	1.978.000,00	1.633.707,50
Købstadshypotek (VP 106033364451)	<u>134.900,00</u>	<u>67.450,00</u>
	2.112.900,00	1.701.157,50

Bankbeholdning

122.385,42

Saldo pr. 31.12.1987

1.823.542,92

Henlæggelser

Indtægter		195.830,64
Uddelinger	76.000,00	
Administration	<u>1.432,60</u>	<u>77.432,60</u>
		118.398,04

Bevægelse

Saldo pr. 1.1.1987 1.728.896,38

Henlæggelse 118.398,04

Saldo pr. 31.12.1987 1.823.542,92

Kurstab 23.751,50

Marts 1988

*Thor A. Bak**Olaf Olsen**Henning Spang-Hanssen**Henning Sørensen**Aage Winther*
Kasserer*Jens Lindhard*
Formand for bestyrelsen

Regnskabet er revideret og fundet i orden; beholdningen er efterset.

København, den 26. april 1988

Hector Estrup
Revisor*Christian Berg*
Revisor

Lillian og Dan Finks Fond

Årsregnskab for 1987 (19/11 1986 – 31/12 1987)

Resultatopgørelse 19/11 1986 – 31/12 1987

<i>Indtægter</i>	kr.
<i>Renteindtægter</i>	
Obligationer	327.840,00
Bankindestående	10.343,00
	<u>338.183,00</u>
Uddelinger	202.500,00
	<u>135.683,00</u>
<i>Omkostninger</i>	
Honorar til bestyrelse	45.000,00
Omkostningsrefusion til Videnskabernes Selskab	3.500,00
Revision og regnskabsmæssig assistance	15.000,00
Bankgebyrer	12.699,00
Fondsafgift	2.000,00
	<u>78.199,00</u>
Resultat før skat	57.484,00
Skat	3.400,00
Resultat	<u>54.084,00</u>

*Balance pr. 31/12 1987**Aktiver**Obligationer*, nominelt 3.598.000,00kursværdi 3.466.750,00

<i>Likvider</i>	
Kontant, bundne midler	125.815,00
Kontant, frie midler	<u>20.400</u>
	<u>146.215,00</u>
Aktiver, i alt	<u>3.612.965,00</u>
<i>Passiver</i>	
<i>Bunden fondskapital</i>	
Værdipapirer, jvf. kapitalregnskab	3.466.750,00
Kontante bundne midler, jvf. kapitalregnskab	<u>125.815,00</u>
Egenkapital	<u>3.592.565,00</u>
<i>Skyldige omkostninger</i>	
Revision	15.000,00
Skat	3.400,00
Fondsafgift	<u>2.000,00</u>
	<u>20.400,00</u>
Passiver, i alt	<u>3.612.965,00</u>

København, den 16.6. 1988

Bestyrelse: *Dan Fink* *Kåre B. Dullum* *H. Spang-Hanssen*

Revisionspåtegning:

Foranstående regnskab har vi revideret. Regnskabet er opgjort i overensstemmelse med lovgivningens og fondatsens krav til regnskabsaflæggelse. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

København, den 7. juni 1988

Mortensen & Beierholm A/S

Statsautoriserede revisorer, København

Valdemar Hansen

statsautoriseret revisor

Kapitalregnskab

	kr.	kr.
	Bunden, ikke	Bunden
	kontant kapital (nominel)	kontant kapital
Primoindsud, 19/11 1986		3.500.000,00
Køb, obligationer	3.667.000,00	-3.497.268,19
Udtrækning, obligationer	-69.000,00	69.000,00
Saldo 31/12 1987	<u>3.598.000,00</u>	<u>71.731,62</u>
Årets henlæggelse		<u>54.084,00</u>
Kursværdi 31/12 1987	<u>3.466.750,00</u>	<u>125.815,00</u>

Uddelinger

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab	75.000,00
Forening for Boghaandværk	47.500,00
Konsulent Lise Borup	40.000,00
Overbibliotekar Annette Winkel	40.000,00
	<u>202.500,00</u>

Likvider

<i>Bundne på bankkonti</i>	<u>125.815,00</u>
----------------------------	-------------------

Frie midler til dækning af skyldige omkostninger

Fællesbanken, 986178-1 (rest)	<u>20.400,00</u>
-------------------------------	------------------

Grundforskningsfonden
fra fondens oprettelse (primò 1986) til 31.12.1987

<i>1986</i>	kr.
Indtægter	0.00,00
Udgifter	0.00,00

*1987**Indtægter:*

1. Lungecancerprojekt/Rigshospitalet	216.702,00*
2. Ragna Rask-Nielsens Fond	2.900.000,00**

* Indbetaling i forbindelse med lungecancerprojektet indbetalt til Rigshospitalet og udbetalt til bevilgede projekter direkte fra Rigshospitalet. Forvaltningen af Fonden af Bikuben har først fundet sted pr. 1.5.88.

** Ragna Rask-Nielsens Fond overførtes i foråret 1987 til Grundforskningsfonden. Idet donator Dr. Rask-Nielsen har ønsket sin donation fortsat administreret af Vekselererfirmaet Bdr. Trier, Højbro Plads 6, København, er dette indtil videre tiltrådt af Grundforskningsfondens bestyrelse.

Udgifter:

I 1987 uddeltes	216.702,00
-----------------	------------

I samme år bevilgedes kr. 412.153,-. Der forestår således at udbetales kr. 195.541,- af det i 1987 bevilgede. Det resterende beløb udbetales i 1988.

Regnskabsstatus pr. 1.5.1988

Indtægter	kr.
1. NOVO betalinger til lungecancerprojektet	216.702,00
2. NOVO/Receptron \$ 17.992	108.000,00*
3. Forskningsdirektoratet	400.000,00*
4. Diverse apparaturafvikling	50.000,00
5. Ragna Rask-Nielsens fond	<u>2.900.000,00**</u>
I alt	<u>3.674.702,00</u>

Udgifter:	
1. Uddeling i 1987	<u>412.153,00</u>
<i>Balance</i>	<u>3.262.549,00</u>

* Mangler at blive indbetalt. Skulle gå i orden pr. 1.6.1988.

** Er hidtil blevet administreret af Vekselererfirmaet Bdr. Trier.

Emil Herborgs Legat

Kasseregnskab 1987

	kr.	kr.
<i>Bankbeholdning pr. 1.1.1987</i>		56.218,29
<i>Indtægter</i>		
Renter:		
Obligationer (inkl. købsrenter)	31.875,08	
Bank	<u>1.029,44</u>	32.904,52
Udtræk		9.100,00
Fejludbetaling i 1986		<u>3.600,00</u>
		101.822,81
<i>Udgifter</i>		
Uddelinger:		
Per Hedegård	600,00	
Bjørn K. Drøbak	600,00	
Jens Havskov Sørensen	7.200,00	
John Nielsen	<u>7.200,00</u>	15.600,00
Administration:		
Gebyr	192,00	
Fondsregister	680,00	
Annoncering	575,50	
Kurtage	<u>85,88</u>	1.533,38
Obligationenkøb:		
66.000 kr. 10% K.D. 43.S.2009		<u>57.255,00</u>
		74.388,38
<i>Bankbeholdning pr. 31.12.1987</i>		27.434,43

Status pr. 31.12.1987

	kr.	kr.
<i>Aktiver</i>		
Obligationer:	<i>Nominelt</i>	<i>Kursværdi</i>
Depot 3119-113733	35.100,00	31.366,50
Indskrivningskonto KD 0074584	62.000,00	55.180,00
Indskrivningskonto KD 0486139	280.600,00	213.312,00
Indskrivningskonto KD 6412122	35.300,00	21.280,50
Indskr.kt. Nykredit 106033028361	<u>54.100,00</u>	<u>31.288,75</u>
	467.100,00	352.427,75
Bankbeholdning		<u>27.434,43</u>
Saldo pr. 31.12.1987		379.862,18
<i>Henlæggelse</i>		
Indtægt		32.904,52
Uddeling	15.600,00	
Administration	<u>1.533,38</u>	<u>17.133,38</u>
		15.771,14
<i>Bevægelse</i>		
Saldo pr. 1.1.1987		364.392,54
Henlæggelse		15.771,14
Saldo pr. 31.12.1987		379.862,18
Kursgevinst		301,50

Marts 1988

Bent Christensen Jens Peder Dahl Bent Fuglede Torben Huus Jytte R. Nilsson
 formand

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er efterset og ligesom regnskabet fundet i orden.

København, den 26. april 1988

*Hector Estrup**Christian Berg*

Aksel Tovborg Jensens Legat

Kasseregnskab 1987

	kr.	kr.
<i>Bankbeholdning pr. 1.1.1987</i>		5.876,34
<i>Indtægter</i>		
<i>Renter:</i>		
Obligationer (inkl. købsrenter)	128.141,11	
Bank	<u>1.370,51</u>	129.511,62
<i>Udtræk obligationer</i>		<u>29.000,00</u>
		164.387,96
<i>Udgifter</i>		
<i>Uddelinger:</i>		
Bjerrum-Brønsted-Lang-Forelæsning	9.163,61	
Platonselskabet	3.858,00	
Videointerview	16.241,20	
Foredragsholder	<u>1.600,00</u>	30.862,81
<i>Ikke udbetalte bevillinger:</i>		
Asger Aaboe Festskriftet	10.000,00	
Lene Andersen	11.000,00	
Videnskabernes Selskabs jubilæum	<u>32.000,00</u>	
	53.000,00	
<i>Administration:</i>		
Depotafgift og udskriftgebyrer	140,33	
Bestyrelse	148,00	
Årsafgift til fondsregister	1.060,00	
Kurtag	<u>36,75</u>	1.385,08
<i>Obligationskøb:</i>		
kr. 28.000 – 10% K.D. 92.S.2004		24.500,00
<i>Udbetaling af tidligere bevillinger:</i>		
Bjerrum-Brønsted-Lang-Forelæsning	1.800,00	
Historisk-filologisk Samfund	<u>7.151,63</u>	<u>8.951,63</u>
		65.699,52
<i>Bankbeholdning pr. 31.12.1987</i>		98.688,44

Status pr. 31.12.1987

	kr.	kr.
<i>Aktiver</i>		
Obligationer:	<i>Nominelt</i>	<i>Kursværdi</i>
Depot 3119-10511-0	1.275.000,00	1.128.375,00
Bankbeholdning		<u>98.688,44</u>
		1.227.063,44
 <i>Gæld</i>		
Gæld pr. 1.1.1987	15.779,03	
Udbetalte tidligere bevillinger	<u>8.951,63</u>	6.827,40
Ikke udbetalte nye bevillinger		<u>53.000,00</u>
		59.827,40
 Saldo pr. 31.12.1987		 1.167.236,04
 <i>Henlæggelser</i>		
Indtægt		129.511,62
Uddelinger	83.862,81	
Administration	<u>1.385,08</u>	<u>85.247,89</u>
		44.263,73
 <i>Bevægelser</i>		
Saldo 1.1.1987		1.125.717,31
Henlæggelse		44.263,73
Saldo 31.12.1987		1.167.236,04
Kurstab		2.745,00

København, den 17. februar 1988

<i>Thor A. Bak</i>	<i>C. J. Ballhausen</i>	<i>Erik Dal</i>	<i>Karsten Friis</i>	<i>Aage Winther</i>
formand			<i>Johansen</i>	kasserer

Regnskabet er revideret og fundet i orden; beholdningen er efterset.

København, den 26. april 1988

Hector Estrup
revisor

Christian Berg
revisor

Inge Lehmann's Legat af 1983

*Driftsregnskab 1987**Indtægter:*

Obligationsrenter	69.281,00		
– renter ved fondskøb	<u>1.248,89</u>	68.032,11	
Aktieudbytte		6.319,50	
Renter af kontant indestående		<u>6.409,28</u>	<u>80.760,89</u>

Administrationsomkostninger:

Forvaltningsgebyr		2.462,47	<u>2.462,47</u>
			<u>78.298,42</u>

Uddelinger:

Udbetalt til Fonden			<u>70.000,00</u>
			8.298,42
Saldo pr. 1.1.1987			<u>69.954,17</u>
Saldo pr. 31.12.1987			<u>78.252,59</u>

Kapitalregnskab 1987

	Debet	Kredit
Saldo pr. 1.1.1987 (§-3 konto)		706,45
Udtrukne obligationer		61.152,60
Solgte tegningsretter		12,00
Købte obligationer	59.310,45	
Købte Aktier (Emission)	2.000,00	
Saldo pr. 31.12.1987	<u>560,60</u>	
Balance	<u>61.871,05</u>	<u>61.871,05</u>

*Status**Grundkapital:*

Nom. kr. 703.200,- obligationer, kursværdi (årsopg.)	631.720,50
Nom. kr. 65.050,- aktier, kursværdi (årsopg.)	211.517,50
§ 3-konto	<u>560,60</u>
I alt	<u>843.798,60</u>

Rådighedskapital:

Kontant rentekonto	<u>78.252,59</u>
Fondens midler pr. 31.12.1987	<u>922.051,19</u>

Udfærdiget den 10. februar 1988

Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank
Forvaltnings-Afdelingen

Børge Andersen

Hans Gjalbo

Regnskabet godkendt af fondsbestyrelsen.

København, den 1. marts 1988

Elvin Kejlsø

Ib K. Moustgaard

Mag.art. Marcus Lorenzens Legat

Kasseregnskab 1987

	kr.	kr.
<i>Bankbeholdning pr. 1.1.87</i>		17.676,35
<i>Indtægter</i>		
<i>Renter:</i>		
Obligationer (inkl. købsrenter)	52.100,56	
Bank	<u>557,60</u>	52.658,16
Udtræk obligationer		<u>4.000,00</u>
		74.334,51
<i>Udgifter</i>		
<i>Uddelinger:</i>		
Jytte Teilmann Knudsen	3.000,00	
Arnfred Pedersen	7.000,00	
Flemming Lundgreen-Nielsen	800,00	
Svend Erik Nielsen	5.000,00	
Helle Utoft Thomsen	3.500,00	
Hanne Ruus	<u>18.700,00</u>	38.000,00
<i>Administration:</i>		
Udskrift	14,00	
Fondsregister	730,00	
Kurtage	<u>29,67</u>	773,67
<i>Obligationsskøb:</i>		
23.000 kr. 10 % K.D. 73.s.2009		<u>19.870,00</u>
		58.553,67
<i>Bankbeholdning pr. 31.12.87</i>		15.780,84

*Status pr. 31.12.1987**Aktiver*

	<i>nominelt</i>	<i>kursværdi</i>
Obligationer		
Indskrivningskonto KD 0499211	557.000,00	464.182,50
Bankbeholdning		<u>15.780,84</u>
Saldo pr. 31.12.1987		479.963,34

Henlæggelser

Renteindtægter		52.658,16
Uddelinger	38.000,00	
Administration	<u>773,67</u>	<u>38.773,67</u>
		13.884,49

Bevægelser

Saldo pr. 1.1.1987		470.816,35
Henlæggelse		13.884,49
Saldo pr. 31.12.1987		479.963,34
Kurstab		4.737,50

Februar 1988

Thor A. Bak
Formand

Poul Lindegård Hjorth

Kai Larsen

Aage Winther
kasserer

Regnskabet er revideret og fundet i orden; beholdningen er efterset.

København, den 26. april 1988

Hector Estrup
revisor

Christian Berg
revisor

Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk videnskabsmand

Regnskab 1987

Legatets indtægter

<i>I Renter af obligationer:</i>	kr.
Renteindtægter i henhold til årsopgørelse fra Bikubens Forvaltningsafdeling	82.873,00
<i>II Andre ordinære indtægter:</i>	
Renter af depot nr. 696-023498 i Bikubens Forvaltnings- afdeling	978,37

III Udtrukne obligationer:

Obligationer udtrukket ifl. depotudskrift fra Bikubens Forvaltningsafdeling	88.900,00
Indtægter i alt	<u>172.751,37</u>

Legatets udgifter

Udgiftsbilag	kr.	kr.
<i>1 Helsingør Kommune:</i>		
Ejendomsskat 1. rate	12.496,05	
Ejendomsskat 2. rate	12.496,02	
Ejendomsskat 3. rate	12.496,02	
Ejendomsskat 4. rate	12.496,02	<u>49.984,11</u>
<i>Forsikringspræmier:</i>		
2 Hafnia Forsikring, Erhvervsforsikring	250,00	
3 Tryg Forsikring, Brandforsikring	42,85	
4 Tryg Forsikring, Tyveriforsikring	33,85	
5 Hafnia Forsikring, Parcelhusforsikring	3.600,50	<u>3.927,20</u>
<i>Bygninger med inventar og have mv.:</i>		
6 E. Juul Andersen ApS	967,40	
7 Esso Depot Nordsjælland	8.587,10	
8 Esso Depot Nordsjælland	10.132,95	
9 Uri Transport	2.549,80	
10 Jens Kristian Gravesen	11.864,85	
11 VVS-installatør Torben Sylvest Petersen	23.889,17	
12 Murermester Børge Olsen	5.897,25	
13 Tømrefirma E. Holme	6.820,21	
14 Arne Nordskov Hansen	26.961,89	
15 Hr. Karsten Glahn	4.500,00	
16 Jens Kristian Gravesen	2.128,90	
17 Albert Clausen og A/S Carl Nielsen	1.551,25	
18 Hornbæk Smedie	3.426,30	
19 Arkitekt Ole Ramsgaard Thomsen	41.104,85	
20 Skorstensfejeremester Preben Heitmann	612,70	
21 VVS-installatør Torben Sylvest Petersen	5.638,41	
22 Statoil A/S	5.210,70	<u>161.843,73</u>
<i>Administration:</i>		
23 Fondsregisteret	2.430,00	
Bikubens Forvaltningsafdeling, afgift	884,33	
Porto vedr. diverse giringer	9,00	<u>3.323,33</u>
Udgifter i alt		<u>219.078,37</u>
Når til beholdningen pr. 1.1.1987		74.318,40
lægges indtægterne		<u>172.751,37</u>
		247.069,77
og fratrækkes udgifterne		<u>219.078,37</u>
fremkommer beholdningen		27.991,40

Hertil lægges kr. 250.000,00, som legatet har modtaget som rentefrit lån fra Grosserer A. Collstrop & Søn, Rudolf Collstrops Mindelegat (se note 1)

Beholdning pr. 31.12.1987	<u>277.991,40</u>
som foreligger således:	
Bikubens Forvaltningsafdeling depot nr. 696-023498	281.278,55
Skyldig hrs. Jon Palle Buhl	<u>-3.287,15</u>
	<u>277.991,40</u>

Status pr. 31.12.1987

Aktiver:

1) Obligationsbeholdning, stor nominelt kr. 1.112.700,00 med kursværdi	805.540,50
2) Ejendommen matr.nr. 1aø Marienlyst, Helsingør Jorder	2.320.000,00
3) Kontant indestående med Bikubens Forvaltningsafdeling depot nr. 696-023498	<u>281.278,55</u>
I alt	<u>3.406.819,05</u>

Passiver:

1. Højesteretssagfører Jon Palle Buhl	3.287,15
2. Grosserer A. Collstrop & Søn, Rudolf Collstrops Mindelegat	<u>250.000,00</u>
I alt	<u>253.287,15</u>

Noter:

- Grosserer A. Collstrop & Søn, Rudolf Collstrops Mindelegat har i henhold til gældsbrev underskrevet den 11. februar 1987 ydet Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand, Lundehave, et lån stort kr. 250.000,00 på følgende vilkår:
»Beløbet tilbagebetales uden renter, når den nuværende beboer af legatets æresbolig, professor, dr. phil. Noe-Nygaards benyttelse af ejendommen er ophørt og ejendommen, Ndr. Strandvej 26C, matr.nr. 1 aø, Marienlyst Slot, Lappen & Grønnehave, efter ombygning og/eller udstykning er helt eller delvist solgt«.
- I lighed med regnskaberne for de senere år viser regnskabet for 1987, at legatets løbende udgifter overstiger legatets ordinære indtægter.
Det kan endvidere konstateres, at fortsatte istandsættelses- og vedligeholdelsesarbejder er påkrævet på legatets faste ejendom. Disse forhold har ført til, at bestyrelsen anmodede Grosserer A. Collstrop & Søn, Rudolf Collstrops Mindelegat om et lån på lempelige vilkår, jf. note 1.
Den kendsgerning, at driften af Lundehave ikke kan afholdes inden for legatets midler, har endvidere foranlediget, at bestyrelsen i 1987 har ansøgt Fondsmyndigheden om tilladelse til at ændre legatets fundats. En fundatsændring er efter legatbestyrelsens opfattelse påkrævet for på længere sigt at tilvejebringe den betydelige kapital, der er nødvendig for at opfylde legatsifterens ønske om at tilgodese medlemmer af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.

Pr. den 31. december 1987 forelå Fondsmyndighedens svar endnu ikke. Det kan dog oplyses, at Fondsregistret ved skrivelse af 17. april 1988 har meddelt tilladelse til, at ejendommen Lundehave afhændes ved udstykning og salg af grundarealet samt salg af bygningen som 2 ejerlejligheder, når forpligtelsen over for den nuværende beboer af ejendommen bortfalder. Bestyrelsen vil herefter udarbejde et forslag til ny vedtægt. Bestyrelsen har på denne baggrund og i lighed med 1986 undladt at reinvestere provenuet af udtrukne obligationer i 1987, idet det fortsat er bestyrelsens opfattelse, at planerne med hensyn til ejendommens anvendelse på længere sigt først må afklares.

I bestyrelsen:

Thor A. Bak

Sune Dalgård

Gert Kjærgård Pedersen

Julie von Müllens Fond

Sammendrag af regnskab 1987

Indtægter	427.437,00
Henlagt til kapital og dispositionskonto	37.903,00
Administration	40.534,00
Uddelte legater	349.000,00
	<u>427.437,00</u>
 Aktiver	 3.925.982,00
 Gæld	 80.166,00
Kapital	3.845.816,00
	<u>3.925.982,00</u>

E. Sparre Andersen

Knud Waaben

Suhrs Legat

Kasseregnskab 1987

	kr.	kr.
<i>Bankbeholdning pr. 1.1.1987</i>		23.202,28
 <i>Indtægter</i>		
<i>Renter:</i>		
Obligationer (inkl. købsrenter)	39.108,89	
Bank	<u>132,53</u>	39.241,42
Udtræk obligationer		<u>10.000,00</u>
		72.443,70

<i>Udgifter</i>		
Uddelinger		0,00
<i>Administration:</i>		
Udskrift	24,00	
Kurtage	<u>40,50</u>	64,50

<i>Obligationskøb</i>		
40.000 kr. 7% K.D. 63.S.2012		<u>27.000,00</u>

<i>Bankbeholdning pr. 31.12.87</i>		45.379,20
------------------------------------	--	-----------

Status pr. 31.12.1987

<i>Aktiver</i>		
<i>Obligationer:</i>	<i>Nominelt</i>	<i>Kursværdi</i>
Kreditforeningen Danm. 0482127	472.000,00	351.620,00
DLR 10200A01454	<u>36.000,00</u>	<u>33.300,00</u>
	508.000,00	384.920,00

Bankbeholdning		<u>45.379,20</u>
		430.299,20

<i>Gæld</i>		
Årsafgift til Fondsregister (ej hævet check)		<u>690,00</u>

<i>Saldo pr. 31.12.1987</i>		429.609,20
-----------------------------	--	------------

<i>Henlæggelse</i>		
Renteindtægter		39.241,42
Uddelinger, admin. og gæld		<u>754,50</u>
		38.486,92

<i>Bevægelser</i>		
Saldo pr. 1.1.1987		390.839,78
Henlæggelse		38.486,92
Saldo pr. 31.12.1987		429.609,20
Kursgevinst		282,50

Marts 1988

Aage Winther
kasserer

Jens Lindhard
Selskabets præsident

Regnskabet er revideret og fundet i orden; beholdningen er eftersat.

København, den 26. april 1988

Hector Estrup
revisor

Christian Berg
revisor

Arne og Doris Truelsens Legat

Regnskab for året 1987

	kr.
Bankbeholdning pr. 1.1.1987	20.179,81
<i>Indtægter:</i>	
Renter, obligationer	700,00
Renter, SDS	581,02
Udtrukne obligationer	<u>7.000,00</u>
	28.460,83
<i>Udgifter:</i>	
Uddeling	10.000,00
Gebyrer	<u>12,80</u>
	10.012,80
Bankbeholdning pr. 31.12.87	<u>18.448,03</u>
<i>Formue:</i>	0,00

Marts 1988

*Poul Erik Nissen**Anders Reiz**Knud Waaben*

Regnskabet er revideret, beholdningerne eftersat og ligesom regnskabet fundet i orden.

Hector Estrup
revisor*Christian Berg*
revisor

Beretninger

Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark

De offentlige foredrag i serien »Aktuelt fra forskningen« er fortsat med følgende foredrag:

- 12.10.87 Klaus Bechgaard: »Høj-temperatur superledere, et teknologisk gennembrud?«
- 26.10.87 Forskningsstipendiat, cand. mag. Leon Dalgas Jensen: »Danmark og Marshallplanen«.
- 9.11.87 Lektor, dr. phil. G. Høpner Petersen: »Fakta og teorier vedrørende polare økosystemer«.
- 23.11.87 Lektor, dr. phil. Erik Helmer Pedersen: »Den danske udvandringshistorie«.
- 7.12.87 Jan Maegaard: »Århundredskiftets Wien og dets musikliv«.
- 25. 1.88 Sven Bjørnholm: »Klynger af partikler og bølger. Nyt lys på principperne bag naturens orden«.
- 8. 2.88 Sven-Aage Jørgensen: »At føle og erkende. København som et centrum for den tyske oplysningstids kultur«.
- 22. 2.88 Professor, dr. scient. pol. Ole P. Kristensen: »Væksten i den offentlige sektor«.
- 7. 3.88 Ledende konservator, dr. phil. Jesper Trier: »På sporet af Indokinas ældste folk«.
- 21. 3.88 Civilingeniør Erik D. Laursen: »Industriel anvendelse af gensplejsning«.

Af fællesmøder med faglige foreninger har der den 5. november 1987, med støtte fra Den Kongelige Norske Ambassade og Kong Olav Vs Fond, været afholdt et med Selskab for Nordisk Filologi, hvor førsteamanuensis, dr. philos. Sigurd Aarnes (Bergen) talte om »Den dansk-norske fælleslitteratur som litteraturhistorisk problem – nogle refleksioner fra norsk side«.

Den 30. maj 1988 blev der afholdt fællesmøde med Dansk Numisma-

tisk Forening, hvor dr. John Kent talte om »Portraits of Power. The Representation of Rulers from Antiquity to Modern Times«.

Udvalgets sammensætning har været uforandret indtil den 1. maj 1988, idet Mogens Blegvad den 7. maj 1987 blev genvalgt. Han har imidlertid ønsket at udtræde af udvalget med udgangen af sæsonen 1987-88. Ved valg i april 1988 indvalgtes Birger Munk Olsen i hans sted, mens Rodney Cotterill genvalgtes.

Udvalget har derefter konstitueret sig med Jes Forchhammer som formand.

Mogens Blegvad

European Science Foundation (ESF)

På generalforsamlingen i november 1987 blev tre nye projekter (Additional Activities) godkendt:

1. Palaeoclimatology, et tværfagligt, europæisk koordineret program til undersøgelse af det europæiske klima gennem de sidste 15.-20.000 år. Programmet planlægges i 1988 og igangsættes 1989.
2. Environmental Toxicology, en analyse af især giftstoffers betydning for økologiske systemer. Året 1988 vil blive brugt til indledende og forberedende workshops. Et færdigt forskningsprogram vil blive fremlagt på generalforsamlingen 1988.
3. The Origins of the Modern State, et historisk program, hvis hovedmål er at karakterisere de europæiske ideer om staten og dens betydning samt at skildre statstankers virkeliggørelse i forskellige europæiske lande. Dette projekt er nu gået i gang.

Der blev i beretningsperioden igangsat to nye netværksprogrammer (fase 1 løbende over 2 år) om henholdsvis Surface Crystallography og Volcanology. To netværksprogrammer (Longitudinal Studies on Individual Development og Earth Science/Study Centres) afsluttede fase 1 og fik så stærk opbakning fra de involverede medlemsorganisationer, at de kunne fortsætte ind i fase 2. Denne fase finansieres ikke ved en pulje, men individuelt af interesserede medlemsorganisationer.

Den humanistiske Standing Committee fik som ny formand den østrigske kunsthistoriker *Hermann Fillitz*, den lægevidenskabelige Standing Committee svenskeren *Henry Danielsson*.

En oversigt over ESF-publikationer i 1987 findes i ESFs Annual Report side 88.

Bengt Algot Sørensen

Kommissionen til udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie

Ser man tilbage på kommissionens virke ved at læse årsberetningerne, bemærker man, at der ved de forskningsopgaver, der gennem år og dag er blevet fokuseret på, tegner sig et billede af, at vi har arbejdet meget tværvideenskabeligt på grænseområder mellem naturvidenskab, arkæologi, etnografi/etnologi, og at vi har fordybet os i emner, vi ikke mente var tilgodeset af andre. Vi har uden begrænsning geografisk eller tidsmæssigt fulgt forskningsopgaver op, således at vi med nogle emner arbejdede i dansk forhistorisk og historisk tid, med andre i nutiden på Ny Guinea, i Indien, Mellemøsten eller Danmark. Mange af opgaverne har været tidkrævende og besværlige, men i kommissionens prioritering af forskningsopgaverne er der en generel linie, idet metoderne er de samme, hvad enten det drejer sig om et nationalt eller internationalt emne. Udforskningen af redskaberne, deres brug og deres spor i kulturlandskabet har stedse været i centrum. Derfor ledsages analyser af slidspor og tilvirkningsprocesser samt dokumentation heraf i opmåling og fotos af efterliggende eksperimenter, hvor iagttagelser af redskaberne i deres oprindelige brugssammenhæng (fastholdt ved fotos og film) ikke har kunnet foretages.

Kommission og sekretariat har på grundlag af et arsenal af viden og konkret dokumentation i form af et stort antal originalopmålinger ofte i 1:1 af såvel grave- og tørvespader, plovskær, arder og hjulpløve som af agerforekomster og plovfurer m.m. og et internationalt billedokumentationsmateriale af mange typer dyrkningsredskaber i brug efterhånden fået en særstilling, således at vi kan rådgive både udenlandske og danske kolleger. Ikke mindst i udlandet kan vi spore en bølge af interesse for tingenes funktion, for at aktivere ikke bare børn af TV-generationen, men også akademikere, arkæologer og forskere, der erkender betydningen af at lære det praktiske arbejdes betingelser og vilkår nærmere at kende.

Det forløbne års opgaver har været påvirket af 200 års jubilæet for ophævelsen af stavnsbåndet og gennemførelsen af andre mindst ligeså vigtige landboreformer omkring 1800. Kommissionens sekretær har været med til at forberede Nationalmuseets udstilling i Brede »På Herrens Mark«. Hun har til udstillingen valgt en hjulplov fra Randerseggen, der viser, at ikke alle hjulpløve fra den sidste fase af dens tusindårige historie i Danmark har været store, tunge og klodsede, men at de arbejdende dele godt kunne være elegant og hensigtsmæssigt formede som svingploven.

Det gjaldt den svungne muldfjæl, løbet og sulen af jern, forekomsten af to stjerne osv. Hjulploven var i visse jyske egne blevet så let, at den kun behøvede et forspand af to heste. Hun lod den med støtte fra UNO-X Fonden og assistance af arkitekt Mogens Brahde opmåle og analysere, således at der kunne fremstilles en kopi til brug ved pløjedemonstrationer på Frilandsmuseet i udstillingsperioden. En detaljeret opmåling af såvel original som kopi har gjort det muligt at registrere det slid, der opstår ved dens fremtidige brug, på samme måde som det skete ved et tidligere pløjeeksperiment med en rekonstrueret middelalderplov i Lejre. Plovkopien er af UNO-X Fonden stillet til kommissionens disposition. Den er malet rød, idet Grith Lerche efter analyser af farvelagrester på en del ældre hjulplove har ladet Nationalmuseets farvekonservering bestemme bemalingen. Fremstillingsprocessen ved Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter's tømrer Nis Skat Andersen og smedning af jern og beslag ved smed Leo Hansen, Gl. Egebjerg, foruden selve pløjningen, hvortil Carlsberg Bryggerierne har leveret hestetrækkraft, er dokumenteret i video i samarbejde med Forsøgscentrets fotograf, Ole Malling.

Som en udløber af dette projekt har Grith Lerche publiceret en udførlig beskrivelse af ploven: »Reformtidens Hjulplov. En funktionsanalyse af Ørumgaard-ploven i Randers Museum« i *Arv & Eje*, ligesom hun også har bidraget til museets udstillingsbog *På Herrens Mark*.

Vort tegnings- og fotoarkiv er i år yderligere blevet forøget med værdifuldt nyt materiale, bl.a. opmålinger af et middelalder-plovskær fra Højby og rentegning af P. V. Glob's originaltegninger af arder og plove, der var udført på forgængeligt papir.

Sammen med Dr. phil. Karl-Erik Frandsen har Grith Lerche været faglig konsulent for modelbyggergrupper i TV-byen og i Århus, idet man her fremstillede de modeller til Bredeudstillingen, der skulle vise landsbyen Fjellerup's dyrkningssystem før og efter udskiftningen; bl.a. visualiseredes det 6-årige omdriftssystem, som en landsby dyrket efter græsmarksbrugsprincippet har været drevet med.

Årets mange forespørgsler har især drejet sig om konkret materiale i form af fotos af hjulplove og svingplove og om forlæg og tegninger, således at man selv ville være i stand til at fremstille kopier af hjulplove; men også vore tegninger af arder og spader fra forhistorisk og vikingetid har været efterspurgt.

Grith Lerche's før omtalte middelalder-forsøgsplov indgår i år som et point de vue for bondestanden i Nationalmuseets Chr. IV-udstilling. Hun har desuden bidraget til bogen om Danmarks længste udgravning,

Arkæologi på naturgassens vej 1979-86 (Kbh. 1987) med et kort afsnit om højryggede agre og arkæologisk påviste pløjjespor.

I juli 1987 deltog kommissionens formand efter indbydelse sammen med ca. 30 andre deltagere i »The Sumerian Agriculture Group«s fjerde symposium på universitetet i Leiden under forsæde af professor N. Postgate fra Cambridge. Her forelagde professor M. Civil fra Oriental Institute i Chicago et udkast til en ny oversættelse af den berømte sumeriske »Farmer's Almanac«, som vor landsmand Torkild Jacobsen tidligere har oversat. Steensberg kunne på grundlag af studier af kunstvandingsagerbrug i Iran og fossile pløjjespor fra Indus-kulturen i Kalibangan udbyde forståelsen af de yderst komplicerede og varierede metoder, som teksten åbenbart beskriver. De vil blive nærmere beskrevet i hans nu til trykning færdige bog om *Hard Grains, Irrigation, Numerals and Script in the Rise of Civilisations*, der i 1989 skal udkomme i kommissionens serie.

I ugen efter påske 1988 åbnede Axel Steensberg i egenskab af ærespræsident »Det femte internationale kollokvium for eksperimentel arkæologi« i Archéodrome de Beaune, Bourgogne, hvori også deltog lederen af Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter i Lejre. Franske indlæg dominerede stærkt. Man fik det indtryk, at demonstrationer og arbejde med fortidens redskaber og teknik i stigende grad udnyttedes i undervisningen, således at børn og unge, der er opvokset i bymiljøer, får lejlighed til at lære at bruge deres krop på en alsidig måde. De går øjensynligt op i »fortidslivet« med liv og sjæl som en ny form for at lege indianere. Selvom Archéodromen ved Beaune imponerer med sin rekonstruktion af Cæsars befæstningsanlæg i fuld størrelse, når standarden i videnskabelige forsøg næppe endnu Lejre-centrets niveau. Grith Lerche har været indbudt til kongressen i Beaune, men pga. Brede-udstillingen måtte hun sende afbud både hertil og til andre arrangementer i Lyon, Ravello, Budapest og Edinburgh.

I det sidst udkomne nummer af *Tools & Tillage* (1987) er det lykkedes at præsentere professor Jack Golson's og hans medarbejderes første forskningsrapport om det sensationelle fund af forhistoriske agerterrasser på Ny Guinea: Prehistoric Garden Terraces on the Eastern Highland of Papua New Guinea. Dr. Vasant Shinde's artikel om »Farming in the Chalcolithic Deccan India c. 2000-1000 B.C.« giver en oversigt over de mange nye udgravninger af regionale centre i Indien. Niall Brady giver i en veldokumenteret fremlæggelse af en ny synsvinkel og en ændret datering af en speciel irsk plovskærtype, og Peter Michelsen følger emnet Kunstvandring op med de norske og nordeuropæiske metoder for engvandingssystemer. Indtil nu er 5 bind, dvs. 20 numre af *Tools & Tillage* udkommet.

I november 1987 modtog kommissionens sekretær fra Kungl. Gustav Adolf Akademiet i Uppsala Torsten Janckes Mindefonds prislegat for hendes værdifulde etnologiske forfatterskab, især inden for jordbrugets og kostforholdenes udvikling. Kommissionens medlem Sofus Christiansen har i år i Geografisk Selskab modtaget Galathea Medaljen. Sofus Christiansen er for tiden Principal Technical Adviser ved United Nations Sudano-Sahelian kontor i New York.

I det forløbne år har følgende udenlandske forskere besøgt os: Professor Robert Theodoratus, Colorado; chefkonservator Wal Ambrose, Canberra; dr. Niall Brady, Irland; professor Gösta Berg, Sverige; dr. Margaret McKay, Edinburgh.

Juni 1988

Sofus Christiansen

Holger Rasmussen

J. Troels-Smith

Axel Steensberg

Grith Lerche, sekretær

Kommissionen for forskningsarealer

Forskningsområdet Stavns Fjord 1987

Fugle: Reservatinspektør Palle Uhd Jepsen og medarbejdere fra Vildtreservatkontoret på Kalø har fortsat tidligere års ynglefugleoptyællinger i Stavns Fjord-området. I de senere år er der konstateret en øget prædation på ænder og mågefugle på Hjortholm, Mejlesholm og Yderste Holm. Den øgede prædation tilskrives en bestand af ræve på øerne, som Vildtreservatkontoret nu vil søge at få fjernet.

Kreatureernes fødevalg og indvirkning på den træagtige vegetation: Forskningsbibliotekar stud. lic. agro. Hanne Hansen, Landbohøjskolen, har fortsat en edb-bearbejdning af data vedr. den træagtige vegetation på Hjortholm. Bl.a. er den træagtige vegetations vækstareal, artsfrekvens og artsfordeling blevet undersøgt. Dette arbejde udføres for midler bevilget af Statens Veterinær- og Jordbrugsvidenskabelige Forskningsråd. Endvidere er der i samarbejde med Landbohøjskolen foretaget analyser af næringsindholdet i blade fra de hyppigst forekommende træsorter på Hjortholm med henblik på at vurdere deres foderværdi for dyrene.

Botanik: Cand. scient. Jan S. Jensen, Botanisk Institut, Århus Universitet, har i perioden 15/6-25/8 foretaget vegetationsundersøgelser på Hjortholm bekostet af Århus Amtsfredningskontor. Formålet med undersøgelserne har været »at give en generel status for øens øjeblikkelige vegetationsforhold og at tilrettelægge og opstille et program for fremtidig

rutinemæssig overvågning af Hjortholms vegetationsudvikling ...«. På basis af denne status og den løbende overvågning påtænkes iværksat plejeforanstaltninger, der skal modvirke den øgede tilgroning af øens overdrevsarealer. Som omtalt i tidligere årsberetninger er det fredede overdrevslandskab på Hjortholm stærkt truet pga. tilgroning med krat og træopvækst. Årsagen hertil er et reduceret græsningstryk, men er givetvis også et resultat af en forøget luftforurening i form af kvælstoftilførsel. Jan S. Jensen har udfærdiget en omfattende og grundig rapport om vegetationsundersøgelserne på Hjortholm, hvori det bl.a. konkluderes, at et øget græsningstryk er nødvendigt for at øens overdrevslandskab kan bevares. I undersøgelserne er endvidere påvist en meget høj artsdiversitet på Hjortholm, ialt 216 plantearter er fundet, heraf adskillige sjældne arter, der har deres kerneudbredelse i Storebæltsområdet.

Administration m.v.: I juni måned døde 5 voksne Hereford-kreaturer på Hjortholm. Ved undersøgelser på Landbohøjskolen viste dødsårsagen sig at være babesiose. Dødsfaldene betød store økonomiske tab (ca. 50.000 kr.) for de private ejere, der har dyrene på græs på Hjortholm. Som den ansvarlige myndighed for landskabsplejen i Stavns Fjord-området har Århus Amtsfredningskontor nu tegnet en kreaturforsikring, således at de private ejere fremover vil kunne holdes skadesløse i en lignende situation.

I december måned deltog Peter Rasmussen og J. Troels-Smith i et møde i Århus Amtsfredningskontor vedr. den fremtidige landskabspleje på Hjortholm.

J. Troels-Smith

Peter Rasmussen

Forskningsområdet Draved

Registreringer af nedbør, grundvandstand og pollenedfald er fortsat. Tidligere indsamlede træ- og opvækstdata er registreret på edb, og programmer til beregning af data er under udarbejdelse ved forstkandidat Peter Friis Møller, Danmarks geologiske Undersøgelse.

Nationalmuseets naturvidenskabelige afdeling har fortsat indsamling af vedprøver fra gamle egetræer til dendrokronologisk bearbejdelse. Skov- og Naturstyrelsen har foretaget registreringer af sorternekolonien i Draved Mose.

Forskningsområdet Løvenholm

Registreringer af pollenedfald er fortsat, og opvækstdata er indlæst på edb.

Svend Th. Andersen

Kommissionen til udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold

Thayngen-Weier, Schweiz: Materiale fra Weier-bopladsen, der hører under kommissionens arbejdsområde, er fortsat blevet bearbejdet af Peter Rasmussen i forbindelse med hans licentiatprojekt: »Løvfodring af husdyr i stenalderen«. Problemet om løvfodring af husdyr i stenalderen er endvidere søgt belyst gennem pollenanalyser af ca. 6000 år gamle gedeekskremitter og vedanalyser af kviste fra en anden schweizisk boplads, Egolzwil 3, hjembragt af Peter Rasmussen i 1986 og tidligere undersøgt af J. Troels-Smith i begyndelsen af 1950'erne. Undersøgelserne har givet helt nye oplysninger om husdyrfoder i neolitikum. Det viser sig, at stenalderbønderne i det tidlige forår, inden løvspring, har indsamlet og brugt kviste af hassel og el til husdyrfoder. Denne form for foder er fra historisk og nyere tid kendt under navnet »rising« og har været brugt i mange primitive agerbrugssamfund i Europa. Peter Rasmussens igangværende undersøgelser foretages med støtte fra Carlsbergfondet.

Bopladsen Muldbjerg: Med henblik på bearbejdelse af den tidlige agerbrugsboplads Mul. I har T-S fortsat indkodning af kulturrester.

Møder: Under ledelse af T-S har der i 1987 været afholdt en række kollokvier om Europas ældste landbrug med bidrag af bl.a. Svend Th. Andersen, Peter Nansen, lektor Tove Hatting, Zoologisk Museum, og dr. Urban Emanuelsson, Lunds Universitet.

Svend Th. Andersen

Peder Mortensen

Olaf Olsen

Axel Steensberg J. Troels-Smith

Acta Zoologica

I det forløbne år er udkommet et bind, og manuskriptstrømmen til kommende er jævn.

I forbindelse med redaktørskiftet er der sket en række udskiftninger i Advisory Council.

En ændring af format til A4 og en række mindre, redaktionelle ændringer er aftalt foreløbigt og vil blive færdigforhandlet under et besøg i Oxford i oktober, så bind 70 (1989) vil fremtræde i det nye format.

Claus Nielsen

Kommissionen for registrering af litterære kilder til dansk historie

På sit møde 27. november 1987 besluttede kommissionen, efter at en række større samlinger vest for Storebælt er blevet registreret (se herom beretningen for 1986-87), i sin årlige ansøgning om tilskud fra tipsmidlerne at fremhæve betydningen af en registrering i Norge på bredere basis, end det hidtil har kunnet ske (se fra de senere år registreringen af N. F. S. Grundtvig-breve i Norge). Det er ad mange veje kommissionen bekendt, at der i norske biblioteker og andre samlinger findes mangfoldige spor af den dansk-norske fælleskultur – frem til 1914 eller endnu længere. Det er kommissionens plan først at registrere materiale fra den vigtige periode 1870-1914, der set med norske øjne var præget af norsk åndshegemoni i Norden, og hvor forbindelserne fra den dansk-norske tid fortsat var livlige. Denne registrering vil blive foretaget i nært samarbejde med Universitetsbiblioteket i Oslo og andre norske samlinger.

I fortsættelse af tidligere kontakt med amerikanske samlinger, især vedrørende den dansk-amerikanske forfatter og fotograf Jacob A. Riis, har kommissionen korresponderet med lederen af Manuscript Division i The Library of Congress, hvor der findes en række samlinger angående danskere og dansk-amerikanere som Hendrik Andersen, Jacob Riis og Waldemar Westergaard, og derigennem modtaget en række informationer om disse samlinger. Det er kommissionens håb i samarbejde med interesserede bosat i Washington at kunne udnytte sine begrænsede midler til at få foretaget en registrering af sådanne samlinger.

Endelig har kommissionen udnyttet beretningsperioden til at få revideret sit arkiv ved mag. art. Louise Arnheim. Arkivet er derved blevet betydelig lettere tilgængeligt, især ved udarbejdelsen af en geografisk nøgle i kartoteksform over kommissionens registreringer i Danmark og udlandet, med direkte henvisning til materialet. Kartoteket kan fås til benyttelse ved henvendelse til Håndskriftafdelingen, Det kongelige Bibliotek.

Kommissionen har i år mistet et af sine medlemmer, idet Svend Ellehøj afgik ved døden den 28. januar 1988. De øvrige medlemmer er: Povl Bagge, Erik Dal, der også repræsenterer Det danske Sprog- og Litteraturselskab, overarkivar, dr. phil. Vello Helk og førstebibliotekar, dr. phil. Svend Gissel (formand).

Svend Gissel

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie 1987

Ved det besøg, formanden og førstebibliotekar Svend Gissel i oktober 1986 aflagde på Overgård (Mariager km., Århus a.), drøftedes muligheden for at sikre biblioteket med et elektrisk alarmsystem samt at iværksætte konservering af medtagne og vigtige bøger. I en skrivelse af 1. marts 1987 har godsejer Peter Andersen imidlertid meddelt, at han ikke, som det ellers var forudsat, kan påtage sig de hermed forbundne udgifter.

Der er på initiativ af universitetslektor Claus Bjørn foretaget ordningsarbejder i arkiverne på Gl. Køgegård. Arkiverne ordnes – af stud. mag. Marianne Moring – således, at ældre sager og den løbende aktuelle arkivdannelse kan bringes ind under samme system. Arbejdet betales af Carlsen-Langes Legatstiftelse. Ligeledes på initiativ af Claus Bjørn er fra friherre v. Bethmann-Hollweg, Altenhof (Eckernförde), indlånt Louise Reventlows dagbøger 1792 ff. (Louise Reventlow (1776-1855) var datter af A. P. Bernstorff og gift med geheimestatsminister Cay R.). Dagbøgerne vil blive transskriberet og renskrevet ved kommissionens foranstaltning.

Kommissionens udgifter har beløbet sig til 12.179,62 kr., der fordeler sig med 2.479,62 kr. til rejser og 9.700 kr. til kontorassistance, honorarer m.v. Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på 40.792,70 kr.

København, Åbenrå og Århus i juni 1988.

Troels Dahlerup

Sune Dalgaard

Troels Fink

Svend Gissel Finn H. Lauridsen

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum, CLG

Takket være en bevilling fra Carlsbergfondet har arbejdet med bind 3 af »Hesychii Alexandrini Lexicon« fra 1988 kunnet overdrages dr. Peter Allan Hansen, Oxford.

Johnny Christensen

Kommissionen for Etymologicum Genuinum

Ekscerperingen og tekstkonstitutionen af gloser, der stilles til rådighed for udgaven af Kassel-Austin, »Poetae Comici Graeci«, er fortsat.

Den systematiske bibliografi over arbejder om Et. Gen. blev ajourført. Ekscerperingen af vigtige afhandlinger er fortsat.

Da udgiveren af den nye udgave af Photius' lexicon, Chr. Theodoridis, havde fremsat hypotesen om, at det såkaldte lexicon rhetoricum, en af de vigtigste kilder til Et. Gen., ikke var en paralleloverlevering ved siden af Photius, men selve Photius, viste det sig at være nødvendigt at undersøge dette for tekstkonstitutionen afgørende og vanskelige spørgsmål på ny. Der blev gennemført en grundig undersøgelse af hele det sammenlignelige omfangsrige glosemateriale i de to leksika. Det resulterede i en længere afhandling, hvori det påvises at Et. Gen. er uafhængig af Photius. Afhandlingen udkommer i Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik bind 38 i slutningen af 1988.

I årets løb gik udgiveren over til at anvende edb til tekstbearbejdelsen. Nu, da de ikke ringe begyndervanskeligheder er overvundet, er man begyndt at indtaste de reviderede tekster samt apparatus criticus.

Klaus Alpers

Thesaurus Linguae Latinae

I løbet af 1987 er publiceret Vol. X,2 fasc. 5 (praefiguro-praepotens). En stærkt påkrævet ny index over exciperede tekster er under forberedelse.

Cand. phil. Niels W. Bruun har fortsat sit arbejde ved redaktionen.

Holger Friis Johansen

Kommissionen for Carlsbergfondets syriske ekspeditioner

I det forløbne år er der udsendt et bind af Hama-publikationerne:

Hama. Fouilles et Recherches de la Fondation Carlsberg, 1931-1938, I: The Pre- and Protohistoric Periods, by *Ingolf Thuesen*. Nationalmuseets Skrifter, Større Beretninger XI, 1988.

Publikationsrækken forventes afsluttet i 1988-89 med bind II 2 om de syro-hittitiske fund, og bind IV 1 om den middelalderlige arkitektur på Hamas citadelhøj. I 1987 udgav Carlsbergfondet tillige på forlaget Rhodos P.J. Riis' populærvidenskabelige bog: *Ḥamā. Danske arkæologers udgravninger i Syrien*.

Fønikien-publikationernes bd. 11 (Sūkās IX) om de chalcolithiske og tidlig-bronzealderfund, og bd. 12 (Sūkās X) om attisk og hellenistisk keramik og terracottaplastik forventes udsendt i 1989.

Peder Mortensen

Eduard Nielsen

Olaf Olsen

Ingolf Thuesen

UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE, UAI

62. generalforsamling i Bruxelles 12.-18. juni 1988

Ligesom sidste år var 26 medlemslande repræsenteret, deriblandt fortsat de nye østasiatiske medlemmer Kina og Sydkorea, men derimod ikke Ghana og Mexico. Undertegnede deltog som delegerede fra Videnskaberne Selskab i såvel generalforsamlingens plenarmøder som i møderne i Unionens 36 kommissioner, hvor man drøftede disses publikationsforetagender, deriblandt følgende ni, som Danmark er direkte tilknyttet: I. Corpus Vasorum Antiquorum, V. Novum Glossarium Mediae Latinitatis, XII. Monumenta Musicae Byzantinae, XVIII. A Critical Pāli Dictionary, XXII. Fontes Historiae Africanae, XXVI. Sylloge Nummorum Graecorum, XXVIII. Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, XXXI. Atlas Linguarum Europae og XXXV. Jewish Art Index. Medens de øvrige af disse kommissioners publikationsforetagender gennemgående fungerer tilfredsstillende, er Atlas Linguarum Europae (ALE) stadig problemfyldt. Projektets leder, den italienske professor M. Alinei, meddelte, at han havde fået dets centrale sekretariat knyttet til Firenzes universitet, hvorimod der ikke er fundet noget nyt akademi til at træde i stedet for det nederlandske som ansvarshavende for projektet. Følgelig enedes man efter en længere diskussion om at suspendere ALE som UAI-projekt indtil næste generalforsamling. I det kommende år skal det undersøges, om det vil være muligt at etablere et team af akademier med ansvar for hver sit europæiske sprogområde.

På generalforsamlingen behandlede en særlig komite et italiensk forslag om et nyt projekt under UAI, nemlig et korpus over fønikiske og puniske antikviteter. Projektet, som også har påkaldt interesse i Spanien, Maghreb-landene og Kypren, blev mødt med megen sympati, og man var enig om det ønskelige i at udvide kredsen af deltagere i projektet til flere andre lande.

Jørgen Raasted var sekretær for kommission XII, som fik bevilget det ansøgte beløb, 50.000 BF. Rudi Thomsen fungerede som sekretær for XVIII og XXVI, og desuden blev han ligesom sidste år valgt til medlem af generalforsamlingens finans- og regnskabskomite, inden for hvilken han blev udpeget til intern revisor for Unionens regnskab.

På afslutningsmødet blev P. Oliva fra Tjekkoslaviet valgt til ny vicepræsident, medens den afgåede vicepræsident, italieneren A. Roncaglia, blev valgt til at erstatte Oliva som menigt medlem af forretningsudvalget.

Næste års generalforsamling vil, på baggrund af 200-året for den franske revolution, blive afholdt i Paris, 11.-17. juni, medens Stockholm vil blive mødested i 1991.

Jørgen Raasted

Rudi Thomsen

I. Corpus Vasorum Antiquorum, CVA

Manuskript og oversættelse af *Thorvaldsens Museums* vaser er færdig. Profiltegninger bør ledsage teksten sammen med fotografierne. Arbejdet med profiltegningerne er endnu ikke påbegyndt, men forfatteren vil søge Forskningsrådet om støtte til arbejdets gennemførelse.

Arbejdet med *Ny Carlsberg Glyptoteks* vaser videreføres i den udstrækning, andet arbejde muliggør det.

Nationalmuseet har for tiden ingen arbejdsmæssig mulighed for at gå videre.

Lone Wriedt Sørensen og Anne Marie Niensens manuskript og oversættelse til Odense Universitets bind vil blive udgivet andetsteds. CVA har meget sjældent haft Cypren-bind, og forfatterne har ønsket at overføre udgivelsen til Göteborg Universitets specielle cypriske skriferække.

Flemming Johansen

V. Novum Glossarium Mediae Latinitatis, NGML

I løbet af 1987 er ikke publiceret nye fascikler af NGML. 2. fascikel af Ordbog over Dansk Middelalderlatin (*Lexicon Mediae Latinitatis Danicae*), omfattende bogstaverne b og c, vil udkomme i efteråret 1988. For redaktionen står Peter Terkelsen og Otto Steen Due, Aarhus Universitet.

Holger Friis Johansen

Birger Munk Olsen

XII. Monumenta Musicae Byzantinae, MMB

Siden sidste beretning (se Oversigt 1986-87, s. 99-100) er facsimileudgaven af det palæobyzantinske *Sticherarion* Wien theol. gr. 136 udkommet (Main Series, vol. X: *Sticherarium antiquum Vindobonense*, edendum curavit Gerda Wolfram. Pars Principalis + Pars Suppletoria, begge 1987). Bjarne Schartaus udgave af Hieronymos *Tragodistes* er forelagt i

det østrigske akademi og antaget til udgivelse som bd. 3 i Corpus Scriptorum de re Musica. Der arbejdes aktivt med de næste bind i denne under-serie. Arbejdet på Main Series XI (facsimileudgave af Milano-håndskriften A 139 sup (= Ambrosianus gr. 44) ved Lidia Perria og Jørgen Raasted) skrider planmæssigt frem; dr. Perria forhandler på MMBs vegne med egnede italienske fotografer og trykkere, og et overblik over finansieringen vil snart kunne foreligge. I februar 1988 er professor dr. Christian Thodberg, Århus, blevet valgt til medlem af Selskabets komite for MMB.

John Bergsagel

Henrik Glahn

Jørgen Raasted

Uddrag af regnskab for MMB for kalenderårene 1986 og 1987

Indtægt:

Overført fra forrige regnskab (se Oversigt 1985-1986 s. 133)	71.796,94
UAI (BFR 20.000 for 1985/6, 50.000 for 1986/7, 150.000 for 1987/8).....	40.247,50
Renter.....	7.110,51

I alt 119.154,95

Udgift:

Medhjælp.....	34.505,86
Fotografier m.v.....	1.144,99
Rejser.....	9.905,00
Diverse.....	5.426,05
Kassebeholdning.....	68.173,05

I alt 119.154,95

Marts 1988

J. Raasted

XVIII. A Critical Pāli Dictionary, CPD

Med virkning fra den 1. januar 1988 er cand. mag. Ole Holten Pind med aflønning fra Carlsbergfondet ansat som heltidsbeskæftiget medarbejder ved CPD. Fru Charlotte Hersaa er fremdeles beskæftiget som sekretær og videnskabelig medarbejder, og som hidtil honoreret af Carlsbergfondet.

Nationalkomiteen er uforandret (jf. Oversigt 1986-87, pp. 46 og 100f.). K. R. Norman, Faculty of Oriental Studies, University of Cambridge, er fremdeles Editor-in-Chief af ordbogsværket.

Det kan forudses, at K. R. Norman efter afslutningen af vokalbinder (CPD Vol. II) ikke nærer noget ønske om at videreføre sin opgave som Editor-in-Chief, og at dette hverv derfor vil komme til at påhvile et medlem af nationalkomiteen.

Arbejdet støttes fortsat af Carlsbergfondet og Statens humanistiske Forskningsråd, hvortil kommer et mindre bidrag fra UAI.

Jørgen Læssøe

XX. Corpus Antiquitatum Americanensium, CAA

Siden Chimu Pottery blev udgivet i juli 1986 (første bind i den danske serie) har arbejdet været stillet i bero, da mag. scient. Inge Schjellerup er optaget af andet videnskabeligt arbejde.

Arild Hvidtfeldt

Inge Schjellerup

XXII. Fontes Historiae Africanae, FHA

Takket være bevillinger fra Carlsbergfondet og Statens humanistiske Forskningsråd i årene 1986 og 1987 er den første fase af projektet – arbejdet med at udskrive de danske kilder til Guldkystens historie 1659-1754 – nu tilendebragt. Historikerne cand. philol. Per Hernæs og stud. mag. Jens Ulff Møller, der på det danske Rigsarkiv har arbejdet efter de af nationalkomiteen udstukne retningslinier, har i de to år gennemgået ca. 250 breve og dokumenter, som er det samlede antal rapporter, der er hjemsendt fra Guldkysten i denne periode. Det udskrevne materiale omfatter ca. 600 maskinskrevne sider.

Universitetslektor, cand. mag. Ole Justesen er nu begyndt at oversætte dette materiale til moderne dansk og at redigere teksterne. Denne fase forventes afsluttet ved udgangen af 1988.

Ole Justesen

Rudi Thomsen

XXVI. Sylloge Nummorum Graecarum, SNG

Takket være bevillinger fra Carlsbergfondet, Statens humanistiske Forskningsråd og Aarhus Universitets Forskningsfond er det blevet muligt at udsende 2. bind af Aarhus-Syloggen. Dette bind, der ligesom førstebindet er udarbejdet af mag. art. Hans Erik Mathiesen, omfatter professor Knud Fabricius' efterladte samling, af hvis 497 græske mønter de 110

befinder sig på Den kongelige Mønt- og Medaillesamling, resten i Antikmuseet, Aarhus Universitet.

I København har dr. phil. Jan Zahle fortsat arbejdet med at forberede de to supplementbind til Den kongelige Mønt- og Medaillesamlings store Sylloge, og som resultat er mønterne fra Karien, Lydien og Frygien blevet bearbejdet, hvorefter de talrige mønter fra Kappadokien nu står for tur.

Rudi Thomsen

XXVIII. Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, LIMC

Registrering af materialet i Ny Carlsberg Glyptotek og i Antiksamlingen, Nationalmuseet er tilendebragt.

Ny Carlsberg Glyptotek: A-Z 468 nos. afsluttet

Antiksamlingen, Nationalmuseet: A-Z 1240 nos. afsluttet

Thorvaldsens Museum: A-H 599 nos. afsluttet I-Z 240 nos. afsluttet.

Flemming Johansen

XXXI. Atlas Linguarum Europae, ALE

På hovedredaktionsmødet i Moskva i juni måned blev der vedtaget en tiårsplan for udgivelsen af ALE. I.4-10. På mødet diskuteredes de problemer, der er opstået, efter at det hollandske og det vesttyske forskningsråd har standset deres bevillinger til ALE (jf. min beretning for året 1986). I planerne indgår bl.a. en flytning af præsidiet fra Utrecht til Firenze.

Da det på forhånd var kendt, at ingen germanske komiteer ville være repræsenteret på mødet i Moskva, afstod den danske nationalkomite fra at sende en repræsentant til Moskva.

Inger Ejsskjær og Karl-Erich Brink, der p.t. er tilknyttet den danske komite som studentermedhjælp gennem en bevilling fra Carlsbergfondet, deltog i et møde i ALEs germanske departement i Uppsala i september måned. På dette møde diskuteredes situationen i departementet, og der blev fastlagt en arbejdsplan for året 1988. Der var på mødet enighed om, at det germanske departement, sådan som de personelle og økonomiske forhold er for tiden, vil have svært ved at overholde de tidsfrister, der indgår i den på hovedredaktionsmødet i Moskva vedtagne tiårsplan.

Den danske nationalkomite har i årets løb varetaget det løbende arbejde, der er forbundet med udgivelsen af kort- og kommentarbindene i

ALE I. Hertil hørte bl.a. en kritisk læsning af kommentarerne i ALE I.3. Nationalkomiteens bemærkninger er via generalsekretariatet blevet videregivet til de respektive forfattere, således at eventuelle rettelser vil kunne foretages, inden ALE I.3 udkommer.

Inger Ejskjær har færdiggjort en kritisk gennemgang af ALEs »second questionnaire«, som vil blive trykt i »Nordiske Studier« (Oslo 1988).

Inger Ejskjær

XXXV. Jewish Art Index, JAI

Professor Bezalel Narkiss, Center for Jewish Art, Jerusalems Universitet, er projektleder for Jewish Art Index og koordinerer redaktion og edb-programmering af materialet.

På grund af en programmeringsfejl (omtalt i Oversigt 1986-87) kan den oprindelig fastsatte tidstermin for udgivelsen af »The Copenhagen Volume«, 1987/88, ikke overholdes. Mere realistisk er det at regne med 1988/89 for udsendelsen af bindet.

Efter hvad det er blevet oplyst, vil der ikke ske væsentlige ændringer i udgivelsesomkostningerne.

Ulf Haxen

INTERNATIONAL COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS, ICSU

ICSUs medlemmer er dels de internationale unioner, dels nationale akademier eller lignende organisationer. ICSUs formål er at fremme internationalt samarbejde om forskning, og organisationen tager sig dels af generelle problemer, dels af interdisciplinære forskningsprogrammer.

Videnskabernes Selskab er det danske medlem af ICSU, og Danmark er medlem af samtlige unioner under ICSU. For hver union er der en dansk nationalkomite (se disses beretninger). Hver nationalkomite har et medlem i Den danske ICSU-nationalkomite, der varetager den danske tilknytning til ICSU og tillige tager sig af de problemer og forskningsprogrammer, som behandles af ICSU.

Et af ICSUs mest ambitiøse projekter er IGBP (International Geosphere-Biosphere Programme on Global Change). I beretningen for 1985-86 blev der givet en udførlig oversigt over de danske aktiviteter på dette område, ligesom der i beretningen for 1986-87 blev redegjort for forsøgene på at øve indflydelse på planlægningen af IGBP (der varetages af en styringsgruppe nedsat af ICSU). Desværre har det hidtidige sags-

forløb ikke givet anledning til megen optimisme med hensyn til indholdet af IGBP. Hidtil har der ikke været forelagt planer for konkrete samarbejdsprojekter.

I det forløbne år har det været drøftet, om der i Danmark skulle nedsættes en nationalkomite for IGBP. Resultatet er foreløbig blevet, at lektor Claus Hammer har påtaget sig at følge udviklingen, herunder at deltage i IGBP-styringsgruppens informationsmøde i oktober 1988. Claus Hammers arbejde støttes af en baggrundsgruppe fra de interesserede faglige nationalkomiteer. Det forventes, at der i slutningen af 1988 kan tages endelig stilling til, om Danmark skal deltage i IGBP, og hvorledes arbejdet i givet fald skal organiseres. Der er i Danmark især interesse for i IGBP-regi at få igangsat aktiviteter i det arktiske område.

Den næste generalforsamling i ICSU foregår i september 1988. Den danske ICSU-nationalkomite forventes repræsenteret af Eigil Ungstrup og Axel Michelsen.

I beretningen for de foregående år blev omtalt problemerne ved sikring af et frit internationalt samarbejde om forskning. Danmark og de øvrige nordiske lande har i princippet varmt støttet bestræbelserne for at sikre alle forskere fri adgang til kongresser og møder, til samarbejde med andre forskere, samt til at publicere i og erhverve de internationale tidsskrifter. I praksis har den danske og norske boycott af Sydafrika imidlertid modarbejdet denne linie. Den dansk-norske politik har ikke fundet forståelse i andre lande. I det forløbne år har ICSU-nationalkomiteen flere gange måttet forklare den danske politik til internationale unioner og nationale medlemmer af ICSU. Som tidligere forudset bliver Danmark og Norge i de kommende år gradvis udelukket fra det internationale videnskabelige samarbejde. Der kan f.eks. ikke afholdes internationale videnskabelige kongresser i de to lande, så længe vi ikke kan garantere fri deltagelse af alle forskere, uafhængig af nationalt tilhørsforhold. Også udgivelsen af videnskabelige tidsskrifter i Danmark er blevet problematisk.

Axel Michelsen

Committee on Space Research, COSPAR Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics, SCOSTEP

Nationalkomiteen har ingen møder holdt i 1987, men holder løbende danske forskere underrettet om aktiviteten i COSPAR ved udsendelse af »COSPAR Information Bulletin« 3 gange om året. Ligeledes udsendes

løbende relevant informationsmateriale fra såvel COSPAR som SCOSTEP til komiteens medlemmer samt til interesserede institutioner.

Hverken COSPAR eller SCOSTEP har holdt møder i 1987, men COSPAR forbereder det 27. plenarmøde i Espoo udenfor Helsingfors til afholdelse d. 18.-29. juli 1988. I forbindelse med COSPARs plenarmøde organiserer SCOSTEP et symposium om »Solar-Terrestrial Energy Programme« (STEP), som var et af de videnskabelige programmer, der blev vedtaget på SCOSTEPs forrige møde i Toulouse. *Eigil Ungstrup*

International Astronomical Union, IAU

Danske forskere informeres ved hjælp af IAU's Information Bulletin. Året 1987 har været præget af forberedelserne til IAU-generalforsamlingen i Baltimore, august 1988. Som officielle danske repræsentanter er udpeget Leif Kahl Kristensen, Poul Erik Nissen og Herbert W. Schnopper. Desuden har nationalkomiteen, på opfordring fra IAU, informeret offentligheden om den tiltagende forurening af rummet, der er et stærkt stigende problem for den astronomiske forskning.

Poul Erik Nissen

Inter-Union Commission on the Lithosphere, ICL

Den danske nationalkomite for ICL har noteret en lang række af projekt-, kontakt- og formidlingsaktiviteter i 1987 med direkte eller indirekte tilknytning til det internationale lithosfære program (ILP).

Her skal nævnes et møde med deltagelse af geoforskere fra danske institutioner samt Hamburg Universitet for at drøfte mulighederne for fremtidige marin-seismiske undersøgelser udfor den slesvig-holstenske og sønderjyske vestkyst (med airguns og OBS).

Asger Berthelsen

Jørgen Hjelm

International Geographical Union, IGU

Der er i 1987 afholdt 3 møder i Nationalkomiteen.

IGU Bulletin 86 nr. 1-2 er udsendt i 75 eks. til de geografiske institutioner ved højere læreanstalter og til en række videnskabeligt arbejdende geografer.

Temanummer af Geografiske Notiser (1987 nr. 3) omhandler geografi-

en i Norden (resultat af møde i Helsingfors maj 1987) og er omdelt til geografiske institutioner samt videnskabeligt arbejdende geografer. Danske geografer deltager aktivt i følgende kommissioner og study groups inden for IGU: Geographical Education, Mountain Geology, Urban Systems in Transition, the Significance of Periglacial Phenomena, Comparative Research on the Food Systems of the World, samt Marine Geography.

De 5 nordiske nationalkomiteer afholdt 7.-8. maj 1987 et fælles symposium i Helsingfors. Det fulgte umiddelbart efter et nordisk nationalatlas-møde, der var ledsaget af en kortudstilling, som var på turné i de 5 nordiske lande. De nordiske lande har i fællesskab foreslået professor Staffan Helmfrid fra Stockholm som kommende vicepræsident i unionen 1988-92. Endvidere blev der i Helsingfors nedsat en komite med N. Kingo Jacobsen som formand til at udarbejde forslag til en ny kommission i IGU: National Atlases. Nationalkomiteen har på 2 møder diskuteret faget geografi i relation til gymnasireformen, og man har tilstillet undervisningsministeren redegørelser herfor. IGU afholder sin 26. internationale geografkongres i Sydney, Australien, i august 1988.

Niels Kingo Jacobsen

International Mathematical Union, IMU

Nationalkomiteen for IMU informerer danske matematikere om IMUs arbejde gennem Dansk Matematisk Forenings ugeskrift Mat-Nyt.

Lektor Mogens Niss, RUC, er medlem af eksekutivkomiteen for ICMI (International Commission on Mathematical Instruction). Lektor, lic. scient. Bent Hirsberg, Rosborg Gymnasium, Vejle, er fast dansk delegeret til ICMI.

Bent Fuglede

International Union of Biochemistry, IUB

Nationalkomiteen modtager løbende informationer fra IUB, såsom IUB Circulars og IUB News Letters, der videreformidles. Som sædvanlig foregår hovedparten af aktiviteterne (møder m.m.) i de enkelte foreninger og selskaber, som nationalkomiteen repræsenterer. Disse er Dansk Biokemisk Forening med 760 medlemmer, Dansk Biologisk Selskab med 610 medlemmer, Dansk Klinisk Kemi og Jydsk Biologisk Selskab. Nationalkomiteen har via Dansk Biokemisk Forening prøvet at informere en bredere kreds af danske biokemikere om internationale aktiviteter, som for

eksempel the European Molecular Biology Organization (EMBO) og the European Molecular Biology Laboratory (EMBL), og stimuleret danske forskere til at besøge EMBL for kortere og længere perioder og deltage i EMBO kurser og workshops.

Der er et aktivt nordisk samarbejde på biokemi-området. Nordic Molecular Biology Association (NOMBA) fortsætter med at informere medlemmerne via NOMBA Bulletin. Førstkommende IUB kongres afholdes i Prag 10.-15. juli 1988 med Brian Clark og Bjørn Quistorff som Danmarks delegerede.

Brian Clark

International Union of Biological Sciences, IUBS

Den danske nationalkomite består af medlemmer udpeget af bestyrelsen for de større biologiske foreninger. Herved søges skabt en nærmere kontakt med danske forskere i biologiens forskellige discipliner, der herigenem orienteres om unionens arbejde.

Nationalkomiteen har i årets løb på sine møder diskuteret muligheden for en dansk deltagelse i ICSUs videnskabelige program: International Geosphere-Biosphere Programme (IGBP), og da flere danske forskere allerede er impliceret i dette program, har vi anbefalet, at der nedsættes en dansk GBP-komite.

IUBS påtog sig i 1986 at være kontaktorgan for det videnskabelige UNESCO-program Man and the Biosphere (MAB). På vor anbefaling er der nu nedsat en dansk MAB-komite med J. B. Kirkegaard som formand.

I perioden 17.-21. oktober 1988 vil den 23. IUBS-generalforsamling blive afholdt i Canberra, Australien. Vi håber på dansk deltagelse.

J. B. Kirkegaard

International Union of Crystallography, IUCr

Nationalkomiteen har ikke holdt møde i 1987. Komiteens daglige aktiviteter er blevet varetaget af formanden og sekretæren.

Nationalkomiteen udsender meddelelser til den kreds af personer (ca. 150), der er optaget på nationalkomiteens adresseliste. Af økonomiske grunde sendes der dog til de større institutter kun et par eksemplarer til cirkulation.

Nationalkomiteen har nedsat to arbejdsgrupper, en der undersøger mulighederne for at implementere krystallografiske databaser i Dan-

mark, og en der undersøger, hvorledes de faktiske anvendelser af krystallografien kan fremmes. Som resultat af den første gruppes arbejde er »Cambridge Crystallographic Database« blevet implementeret på NEUCC, hvor den har kørt rutinemæssigt i tre år.

Tilladelse til at benytte databasen kan tildeles krystallografer og andre interesserede fra danske forskningsinstitutter, ved henvendelse til nationalkomiteen.

XIV General Assembly of the International Union of Crystallography blev afholdt i Perth, Australien, fra den 12.-20. august 1987. Lektor, dr. pharm. Birthe Jensen deltog som dansk repræsentant i IUCr's generalforsamling og i European Crystallographic Committee's møde. Der er endnu ikke udsendt referater af disse møder.

IUCr udgiver bl.a. to tidsskrifter; Acta Crystallographica og Journal of Applied Crystallography.

IUCr har 14 underudvalg (commissions). Nationalkomiteen tilstræber, at danske krystallografer så vidt muligt er repræsenteret i nogle af IUCr's underudvalg, idet man herved får mulighed for information og indflydelse. For tiden er Danmark repræsenteret i kommissionerne for Neutron Diffraction, Crystal Growth og Journals. *Bente Lebeck*

International Union of Geodesy and Geophysics, IUGG

Nationalkomiteen for IUGG har i beretningsåret afholdt møder den 3. februar og den 19. maj, hvor rapporterne til generalforsamlingen blev gennemdrøftet og de danske delegerede på associations- og unionsniveau blev udpeget.

Ved IUGG-generalforsamlingen i august i Vancouver var der en bred dansk deltagelse, der afspejler den danske interesse i unionens arbejde. Danmark deltager gennem sine faglige repræsentanter i unionens arbejde og er tilsluttet adskillige videnskabelige projekter, som følges af nationalkomiteens associationsrepræsentanter. Afdelingsseismolog, dr. scient. Søren Gregersen afløste statsgeodæt Ole Bedsted Andersen som treasurer og medlem af unionens bureau.

Nationalkomiteen følger fortsat en række igangværende projekter, f.eks. det internationale lithosfære-program (IPL), hvor der er nedsat en dansk nationalkomite (se ovf. ICL). IUGG-nationalkomiteen følger ligeledes interesseret udviklingen vedrørende det nye store geosfære-biosfære-projekt (IGBP, se indl. om ICSU).

Information om nationalkomiteen og IUGGs aktiviteter formidles gen-

nem komiteens associationsrepræsentanter og de øvrige medlemmer til danske forskere i de berørte institutioner. IUGG-Chronicle, som udsendes af unionens generalsekretær fra Publication Office i Paris med 6 numre årligt, udgør en vigtig informationskilde. Endvidere udsender de enkelte associationer og andre unionsinstitutioner Newsletters og andet materiale, som det påhviler associationsrepræsentanterne at distribuere til relevante geodætiske og geofysiske institutioner.

Ole Bedsted Andersen

International Union of Geological Sciences, IUGS

Den danske nationalkomite for geologi har i løbet af 1987 afholdt tre møder.

På årets første møde blev der informeret om en række projekter med relation til geologien, til dels ved indbudte repræsentanter: The European Geotraverse Project og Lithosfære-Programmet, Ocean Drilling Project, Det circumatlantiske Projekt og Geosfære-biosfære-Projektet. Nationalkomiteen blev orienteret om det kommende Nordiske Geologiske Vintermøde under planlægning i København ved Danmarks geologiske Undersøgelse. Man drøftede desuden dansk forskningspolitik og dansk deltagelse i Den internationale Geologkongres i Washington 1989 samt det i foregående årsberetning omtalte debatoplæg om geologiens aktuelle stilling i Danmark, under udformning af en af nationalkomiteen nedsat arbejdsgruppe.

Dette debatoplæg blev hovedemnet for de to følgende møder i nationalkomiteen, hvoraf det sidste forberedte en præsentation af oplægget ved Dansk Geologisk Forenings årsmøde den 12. december. Ved årets udgang er oplægget, som under sin udarbejdelse har vakt en del røre blandt visse af geologerne, under endelig redigering med henblik på publicering i 1988.

Den danske nationalkomite for geologi sendte indbydelse ud til de øvrige nordiske landes nationalkomiteer om et internordisk møde i forbindelse med det 18. Nordiske Geologiske Vintermøde i januar 1988.

Ella Hoch

*International Association of Engineering Geology, IAEG,
affilieret IUGS*

Arbejdet i nationalkomiteen har i den sidste treårsperiode været koncentreret omkring udarbejdelsen af en vejledning i »Klassifikation og beskrivelse af jord- og bjergarter«. Dette arbejde forestås af en arbejdsgruppe, der som medlemmer har et flertal af nationalkomiteens medlemmer suppleret med et par eksperter udefra. Vejledningen vil udkomme som første bind i en ny publikationsserie fra Dansk Geoteknisk Forening i 1988.

Der har ikke været afholdt møder i den danske nationalkomite i 1987.

I IAEG vil den største begivenhed i 1988 blive en stort anlagt kongres i Athen omkring emnet »Engineering Geology as related to the study, preservation and protection of ancient works, monuments and historical sites« i september måned.

Den danske medlemskreds af IAEG under nationalkomiteen er nu på 27 personer. De er blevet orienteret om det internationale samarbejde i en 30-siders Newsletter Bulletin 35.

Gunnar Larsen

John Frederiksen

*International Mineralogical Association, IMA,
affilieret IUGS*

1987 har været præget af forberedelser til 15th General Meeting, 28. juni til 3. juli 1990 i Beijing, Kina.

Arbejdet i IMAs kommissioner og arbejdsgrupper har især været intens i New Mineral and Mineral Names kommissionen. I samarbejde med Museum kommissionen vedtoges i begyndelsen af året »Formal definition of type mineral specimens«. Den ligeledes i begyndelsen af året af Museum kommissionen vedtagne erklæring vedrørende »Mineral curators: Their appointment and duties«, forventes publiceret i relevante fagtidsskrifter i løbet af 1988.

Som medlemmer af IMAs kommissioner fungerer de i *Oversigt 1986-87* nævnte (s. 115) samt lektor, dr. scient. S. Karup-Møller (Applied Mineralogy). Lektor O. Johnsen fungerer som skandinavisk repræsentant i IMAs sub-komite om amphiboler. O. V. Petersen er fortsat national repræsentative og voting delegate.

Ole V. Petersen

*International Union for Quaternary Research, INQUA
affilieret IUGS*

Den danske nationalkomite for INQUA afholdt årsmøde 26. februar 1987. Kredsen af indstillingsberettigede institutioner blev udvidet, så nationalkomiteen nu består af 10 medlemmer.

L. Aa. Rasmussen repræsenterede nationalkomiteen ved INQUAs kongres i Ottawa (Canada) i august 1987. Yderligere tre danske forskere deltog i kongressen, hvor professor N. W. Rutter (Canada) valgtes som ny formand for den følgende interkongres-periode, mens Chr. Schlüchter (Schweiz) genvalgtes som sekretær.

Nationalkomiteens sekretariat orienterer medlemmerne løbende om modtagne information, mens de forskere, der er tilknyttet INQUAs kommissioner og subkommissioner, orienteres direkte fra de respektive sekretariater. Yderligere er nationalkomiteen opmærksom på, om der oprettes eller planlægges aktiviteter, hvori dansk deltagelse er ønskelig, og stiller gerne forslag til udpegning af eventuelle deltagere.

Steen Sjørring

Johannes Krüger

International Union of History and Philosophy of Science, IUHPS

I beretningsåret er udkommet to numre af »Orientering fra den danske nationalkomite for videnskabshistorie og videnskabsfilosofi« under redaktion af David Favrhøldt. »Orientering« har for tiden ca. 80 abonnenter.

8th International Congress of Logic, Methodology and Philosophy of Science afholdtes 17.-22. august i Moskva, arrangeret af IUPHS, Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science. Fra dansk side deltog dr. Finn Collin, der i sin beretning fremhævede et indlæg af nordmanden Niel Roll-Hansen (tidligere RUC) om de politiske og videnssociologiske omstændigheder omkring Lysenkos indflydelse på 30ernes russiske genetik. Det havde med sit kontroversielle indhold vakt stor interesse blandt de russiske deltagere. – I forbindelse med kongressen afholdtes generalforsamling i IUHPS/DLMPS, hvorunder optoges et antal nationalselskaber, heriblandt for første gang et fra den Kinesiske Folkerepublik.

Årsmødet afholdtes den 6.-7. november på Odense Universitet med ca. 30 deltagere. Under årsmødet vistes et videointerview med professor

Mogens Pihl. Et par lignende interviews er optaget på initiativ af Thor A. Bak, med teknisk bistand af Karsten Fledelius, KUA, og faglig medvirken af forskellige, ligeledes fra KUA. På det efterfølgende forretningsmøde gik komiteen ind for, at dette arbejde bør fortsættes og intensiveres.

Forberedelserne til det 7. symposium for nordiske idé- og videnskabs-historikere, som vil blive afholdt 22.-24. april på Sandbjerg Slot, er fort-sat gennem beretningsåret.

Mogens Blegvad

Fritz Saaby Pedersen

International Union of Immunological Societies, IUIS

I lighed med 1986 fortsatte nationalkomiteen i 1987 sine ugentlige offentligt tilgængelige møder på Rigshospitalet, Tagensvej. De hertil inviterede danske immunologer har ved disse møder fremlagt egne forskningsresultater til diskussion. Undertiden er det også de nyeste og mest kontroversielle videnskabelige problemer inden for immunologien, der på basis af den nyeste litteratur er blevet fremlagt til almindelig diskussion.

Arne Svejgaard

International Union of Microbiological Sciences, IUMS

Selskabet har i årets løb holdt fire møder. Den danske nationalkomite for mikrobiologi er identisk med bestyrelsen for Danmarks mikrobiologiske Selskab.

Selskabets rejsелеgat til unge kolleger er uddelt til tre ansøgere.

Selskabets formand har deltaget i det årlige council-møde i FEMS (Federation of European Microbiological Societies) i Amsterdam i september 1987.

Wilhelm Frederiksen

International Union of Nutritional Sciences, IUNS

Nationalkomiteen afholdt i 1987 ét møde, hvor man bl.a. drøftede igangværende initiativer til styrkelse af ernæringsforskningen i Danmark, samt afholdelse af 4. Nordiske Ernæringskongres i Odense i august 1988.

Jørgen Højmark Jensen

International Union of Pure and Applied Biophysics, IUPAB

Den væsentligste aktivitet i IUPAB er afholdelsen af de internationale kongresser i biofysik. I 1987 er den 9. kongres blevet afholdt i dagene 23.-29. august i Jerusalem. Ved IUPABs generalforsamling blev Danmark repræsenteret af dr. Jens G. Nørby. Som nye medlemmer blev Hong Kong, Irak, Chile og Saudiarabien indvalgt. Lee Peachy (USA) blev valgt til præsident. Som værtsbyer for de næste kongresser udpegedes Vancouver (1990) og Budapest (1993).

Gennem deltagelsen i European Biophysical Societies Association (EBSA) har danske biofysikere adgang til nationale møder på samme vilkår som biofysikere i de arrangerende foreninger. I de senere år er en række symposier blevet arrangeret som fællesmøder for flere nationale biofysiske foreninger. Meddelelser om sådanne arrangementer bekendtgøres ved rundskrivelser, som Nationalkomiteens medlemmer bringer til kollegernes kundskab. EBSA er desuden involveret i udgivelsen af *European Biophysics Journal*.

Axel Michelsen

International Union of Pure and Applied Chemistry, IUPAC

Den danske nationalkomite for kemi har i årets løb, gennem meddelelser i »Dansk Kemi«, orienteret danske kemikere om IUPAC aktiviteter, herunder navnlig meddelelser om møder, kongresser m.v., afholdt med IUPAC 'sponsorship'. I dagene 28.-29. august 1987 afholdtes i Boston, USA, IUPACs 34. generalforsamling. Danmark var her repræsenteret ved nationalkomiteens formand. Ved generalforsamlingen behandledes bl.a. en revidering af unionsstrukturen under henvisning til den hastigt fremadskridende nedbrydning af traditionelle faggrænser; mulige initiativer til varetagelse af vigtige, nyere opgaver inden for dataanvendelse i kemien samt i forbindelse med forureningsproblematikken og sikkerhed i kemisk industri. Professor Anders Björkman blev genvalgt til unionens 'treasurer'.

Som en nydannelse åbnede IUPAC for ca. 1½ år siden adgang til at tegne individuelt medlemskab af unionen; 29 danske kemikere har udnyttet dette tilbud for 1988. Også i 1987 har en lang række danske kemikere været aktive i IUPAC-arbejde gennem deres medlemskab af diverse kommissioner og udvalg.

Nationalkomiteen er sindet at forsøge en intensivering af oplysninger

om IUPACs virksomhed, ligesom man vil prøve at finde frem til danske kemikere, der måtte ønske nye aktiviteter indført. *Sven Harnung*

International Union of Pure and Applied Physics, IUPAP

Den nittende generalforsamling i IUPAP blev afholdt i Washington 29.9.-2.10.1987. Fra dansk side deltog undertegnede. Generalforsamlingen faldt sammen med American Institute of Physics' Corporate Associates Meeting, således at de to møder havde fælles videnskabeligt program. Den videnskabelige del af mødet var af høj kvalitet. Som gennemgående tema havde man valgt samspillet mellem teknologi og grundforskning.

Mens den attende generalforsamling (Trieste, 1984) var stærkt præget af udviklingslandenes problemer, spillede disse ikke en fremtrædende rolle ved diskussionerne på denne generalforsamling. Forslaget om at igangsætte et internationalt netværk af centre, hvor eksperimentalfysikere fra udviklingslande kunne videreuddannes, var fortsat under diskussion i Third World Academy, og det er uvist, hvilke organer der kan finansiere projektet. Kommissionen for publikationer blev sat i bero på grund af det lave aktivitetsniveau. Programmet for Global Change blev diskuteret, og det var tydeligt, at der – ligesom i Danmark – ikke er megen viden om de foreløbige planer. Som billedet tegner sig for øjeblikket, vil programmet kun i begrænset omfang involvere IUPAPs fagområder.

Som ny præsident for IUPAP valgtes Larkin Kerwin (Canada). Fra Danmark indvalgtes følgende i kommissionerne: Torkild Andersen i C15 (atomfysik), Jakob Bondorf i C12 (kernefysik), Jørgen Kjems i C9 (magnetisme), samt G. Rasmussen som viceformand i C7 (akustik). Som en nydannelse har kommissionerne siden 1986 haft en viceformand fra industrien i et forsøg på at styrke forbindelsen mellem grundforskning og anvendt forskning. *Henrik Smith*

International Union of Physiological Sciences, IUPS

Der har i 1987 været afholdt et eksekutivmøde i Council for IUPS. Det vedtoges bl.a. at prioritere eksperthjælp til udviklingslande meget højt – bedst i form af udsendelse af fremtrædende fysiologer med henblik på afholdelse af en kortere forelæsningsrække. Der afholdes International Fysiologkongres i Helsinki i 1989. Denne repræsenterer samtidig 100-året for den første kongres inden for faget. Nationalkomiteen har indstillet til

Council, at professor H. H. Ussing holder August Krogh Lecture (sponsoreret af Nordisk Insulinlaboratorium). Herefter går man over til at afholde kongresser hvert 4. år (kongressen i 1991 afholdes i Manchester). C. Crone er fortsat vicepræsident i IUPS.

Niels A. Thorn

Christian Crone

International Union of Psychological Sciences, IUPSyS

Nationalkomiteen har i 1987 afholdt tre møder.

Komiteen har gennem de nordiske psykologforeninger været involveret i forberedelsen af Den Nordiske Kongres for psykologer, der afholdes i Reykjavík i 1989. Desuden har komiteen initieret information om forskningsmetoder blandt praktiserende psykologer gennem kursusvirksomhed om forskningsmetoder.

Komiteen deltager stadig i tilrettelæggelsen og redaktionen af en forskningsspalte i *Psykolog Nyt*.

Lene Berg

International Union of Theoretical and Applied Mechanics, IUTAM

Information om IUTAMs og nationalkomiteens arbejde formidles især gennem Dansk Center for Anvendt Matematik og Mekanik (DCAMM), som tæller ialt 115 danske medlemmer, der enten indgår via deres ansættelsessted (de 7 medlemsinstitutter ved Den Polytekniske Læreanstalt) eller som individuelle medlemmer, der er ansat i industrien, institutioner eller ved andre højere læreanstalter.

Den væsentligste aktivitet inden for IUTAM i 1987 har ligesom i tidligere år været afholdelse af en række symposier dækkende et bredt spektrum af emner fra faststof- og fluidmekanik. Med baggrund i den betydelige aktivitet inden for IUTAMs fagområde, der foregår her i landet, er der danske deltagere i de fleste af disse symposier.

P. Scheel Larsen

Erik B. Hansen

Scientific Committee on Oceanic Research, SCOR

Den danske komite for SCOR udgøres af Dansk Nationalråd for Oceanologi. Dette har 27 medlemmer, som repræsenterer hovedparten af de institutioner, der driver havforskning eller beslægtet videnskab. De dan-

ske medlemmer af SCOR er docent, dr. phil. Torben Wolff, statsbiolog Vagn Hansen og forstander, mag. scient. Arne Nielsen.

SCOR holdt eksekutivkomite-møde i Zürich i oktober. Hovedpunkter var Joint Oceanographic Assembly i Mexico i 1988, etablering af ny SCOR-komite vedr. Joint Global Ocean Flux Study, status for eksisterende arbejdsgrupper samt oprettelse af to nye (Livsprocesser i hydrotermiske vældområder og Nye højteknologiske metoder til udvikling af marinbiologisk prøvetagning). Til sidstnævnte stillede nationalrådet forslag om dansk ekspertdeltagelse.

Nationalrådet har afholdt to møder med diskussion af internationale samarbejdsprojekter samt orientering om anden national og international virksomhed, specielt inden for organisationer, for hvilke Nationalrådet fungerer som kontaktoorgan; disse er, foruden SCOR, Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC), International Council for the Exploration of the Sea (ICES), de internationale foreninger for fysisk og biologisk oceanografi og de nordiske kollegier for marinbiologi og fysisk oceanografi.

Nationalrådet har arbejdet med tilrettelæggelsen af 5. Danske Havforskermøde på Aalborg Universitetscenter i januar 1988 med følgende temaer: Limfjorden og fjordproblematik, Lange tidsserier af observationer inden for klimatologi, oceanografi og marinbiologi samt Processtudier i Skagerrak/Kattegat.

Torben Wolff

International Union of Radio Science, URSI

URSI afholdt i 1987 sin 22. generalforsamling i Tel Aviv. Der var ca. 820 deltagere fra 42 lande. Fra Danmark deltog fire forskere.

URSI gør en særlig indsats for unge forskere. 47 sådanne var inviteret til at deltage i generalforsamlingen. URSI lægger også vægt på aktiviteter, der kan komme udviklingslandene tilgode. I denne forbindelse har der siden forrige generalforsamling i 1984 været afholdt symposier i Argentina, Kina og Indien, og der er udgivet en håndbog om radiobølgers udbredelse i tropiske og subtropiske lande.

Professor J. Bach Andersen, Institut for Elektroniske Systemer, Ålborg Universitetscenter, har været formand for URSIs kommission B (Fields and Waves) fra 1984 til 1987. Han skal medvirke i planlægning af programmet for den næste generalforsamling i 1990 i Prag.

Nationalkomiteen har holdt et møde den 6. november. Danske forskere

inden for URSIs område informeres om unionens aktiviteter gennem URSI Bulletin, der udsendes fire gange om året. *T. Stockflet Jørgensen*

World Climate Research Programme, WCRP

Nationalkomiteen har i beretningsåret drøftet en række internationale og nationale klimaprojekter:

1. Eurocore-projektet vedrørende isdata fra de sidste 1000 år, som er et omfattende internationalt projekt med deltagelse fra Geofysisk Institut (KU).

2. East Greenland Current Project og Greenland Sea Project, som ligeledes er store internationale projekter med deltagelse fra Dansk Hydraulisk Institut (ATV) og Elektromagnetisk Institut (DTH), Danmarks Meteorologiske Institut samt Geofysisk Institut (KU).

3. Analyse af $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ forholdet i cellulose fra højmosetørv til belysning af temperaturudviklingen i de seneste 8000 år i Danmark, et projekt under Danmarks geologiske Undersøgelser.

4. Det igangværende klimamodelleringsprojekt, der udføres i samarbejde mellem Danmarks Meteorologiske Institut og Geofysisk Institut (KU).

Nationalkomiteen holdes fortsat underrettet om EFs klimaprogram. Information om World Climate Programme modtages af nationalkomiteen i form af publikationer og meddelelser, der videresendes til medlemmer og relevante institutioner. *Erik Eliassen*

COUNCIL FOR INTERNATIONAL ORGANIZATIONS OF MEDICAL SCIENCES, CIOMS

CIOMS afholdt den 13. General Assembly i Holland den 1. juni 1987.

I fortsættelse af General Assembly afholdtes den 2. juni en konference om Health Policy, Ethics and Human Values – European and North American Perspectives med professor dr. med. P. Riis som dansk inviteret deltager.

Af CIOMS' aktiviteter kan nævnes International Nomenclature of Diseases, et program fælles med WHO. Her foreligger nu værdifulde og nyttige publikationer om nomenklatur for forskellige sygdomme, og andre er under udarbejdelse. Desuden bør nævnes Drug Development and Use. Dette program, også i samarbejde med WHO, har til formål at forbedre overvågning af nye præparater. Foreløbige resultater kan findes

i rapporten: Monitoring and Assessment of Adverse Drug Reactions. Det er hensigten at udvikle en international terminologi for og klassifikation af bivirkninger.

Endelig skal nævnes Health Manpower Development, der er belyst ved en konference: Health Manpower out of Balance: Conflicts and Prospects.

J. Chr. Siim

International Union of Pharmacology, IUPHAR,
International Union of Toxicology, IUTOX

*Vedtægter for den danske nationalkomite
for farmakologi og toksikologi IUPHAR/IUTOX*

1. Den danske nationalkomite for farmakologi og toksikologi er nedsat i overensstemmelse med Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs forretningsorden, § 15: International Council of Scientific Unions, og har til formål at administrere dansk medlemskab af the International Union of Pharmacology (IUPHAR) og the International Union of Toxicology (IUTOX) og virke inden for nævnte unioner.
2. Nationalkomiteen nedsættes af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab efter samråd med Statens Lægevidenskabelige Forskningsråd og Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd efter indstilling fra bestyrelsen for Dansk Selskab for Farmakologi og Toksikologi.
3. Nationalkomiteen foretager valg af formand, der varetager de løbende forretninger, samt valg af repræsentant til ICSU-komiteen. Forud for generalforsamlingerne i International Union of Pharmacology og International Union of Toxicology vælger nationalkomiteen en dansk delegeret.
4. Der afholdes møde mindst én gang hvert år som oplæg til den årlige rapport til Videnskabernes Selskab.

Per Juul

Bengt Strömberg

Bengt Strömgren

21.1.1908-4.7.1987

Mindeord i Selskabets møde 21.1.1988

I · Af *Mogens Rudkjøbing*. II · Af *Anders Reiz*

I

Bengt Strömgren blev født i Göteborg den 21. januar 1908 og ville altså i dag være blevet 80 år. Hans far, Elis Strömgren, var året i forvejen blevet udnævnt til professor i astronomi ved Københavns Universitet. Hans mor var tandlæge Hedvig Strömgren, som var søster til botanikeren Bengt Lidforss. Bengt Strömgren, der var født i Sverige som barn af svenske forældre, voksede op i København og opfattede sig som dansk livet igennem. Han havde i øvrigt den sjældne evne at kunne tale lige korrekt svensk og dansk. I 1931 ægtede han Sigrid Hartz, datter af grosserer Axel Marius Hartz og hustru Marian, født Schou.

De oplysninger i det følgende om Bengt Strömgrens liv og arbejde, som er andenhånds, er i det væsentlige taget fra selvbiografien: »Scientists I have known and some astronomical problems I have met«, som er trykt i *Annual Review of Astronomy and Astrophysics*, 1983. Den rummer værdifulde oplysninger om hans liv og den udvikling af astronomien, som han selv har givet så væsentlige bidrag til. Bengt Strömgren fortæller her, at hans far benyttede en periode i vinteren 1918-19, i hvilken skolerne var lukket på grund af influenzaepidemien, til at lære ham såvel differential- og integralregning som kunsten at regne med brug af logaritmisk-trigonometriske tabeller. Det følgende år lykkedes det ham at bestemme den geografiske længde og bredde for det astronomiske observatorium i København, hvor han boede, ved hjælp af sekstant og kunstig horisont. I efteråret 1920 fik han lov til at bruge observatoriets passageinstrument til tidsbestemmelser, og et år senere begyndte han et regulært observationsarbejde med dette instrument. Resultaterne blev publiceret af det Svenske Videnskabsakademi i 1925.

Foreløbig arbejdede Bengt Strömgren med emner inden for den klassiske dynamiske astronomi. Den sidste af hans publikationer fra dette felt

var doktorafhandlingen »Formeln und Tafeln zur Bestimmung parabolischer Bahnen« [1]. Han havde i mellemtiden taget studentereksamen i 1925 og magistergraden i 1927. Han deltog i spektroskopisk arbejde på Niels Bohrs institut som 16-årig og fulgte fra 1927 foredrag og kollokvier på dette institut. Det kendskab, han herved fik til kvantemekanikken, som da gennemløb en stærk udvikling, kunne han senere udnytte direkte i sine teoretisk-astrofysiske arbejder, og han forblev nært knyttet til instituttet og til Niels Bohr gennem årene.

Bengt Strömngren publicerede fra omkring 1930 en række afhandlinger, der behandlede emner fra teorien for stjernernes indre. I det følgende skal her omtales de vigtigste af disse arbejder.

A. S. Eddington havde i midten af 1920'erne udviklet sin banebrydende teori for stjernernes indre. Det var derigennem blevet klart, at almindelige stjerner som Solen består af en ideal gas af næsten helt ioniseret stof, hvorigennem den energi, der produceres i det indre, i hovedsagen bliver transporteret ved stråling i røntgenbølgeområdet. For stjerner i ligevægt havde Eddington udledt sin masse-lysstyrke-relation, som indeholdes i et par sammenhørende formeludtryk, hvori foruden de to nævnte størrelser indgår stoffets middelmolekylvægt og dets gennemskinnelighed. Desuden indgår, men med mindre vægt, stjernens radius og den dengang endnu ukendte fordeling af stjernens energikilder. Eddington antog, at stjerne-stoffet bestod af næsten helt ioniserede atomer af tunge grundstoffer, som for eksempel jern, der i ioniseret tilstand har en middelmolekylvægt i nærheden af 2. Han fandt, at der var en faktor af størrelsesordenen 10 til forskel mellem teoriens forudsigelser og observationsresultaterne. Løsningen på problemet måtte vente, til den nye kvantemekanik tillod en nøjagtig beregning af sandsynlighederne for de absorptionsprocesser, hvorved bundne elektroner ved fotoelektrisk effekt fraspaltes de tunge grundstoffers ioner.

Bengt Strömngren gennemførte en sådan beregning. Det viste sig, at der ingen væsentlig forskel var mellem de fremkomne nye og de tidligere resultater, som H. Kramers havde fundet ved anvendelse af det Bohr'ske korrespondensprincip. De nye resultater var opnået gennem detaljerede beregninger under anvendelse af klassiske numeriske metoder. Bengt Strömngren var heri forud for sin tid; men medens man nu til dags lader avancerede elektroniske regnemaskiner foretage det tilsvarende arbejde, måtte han gøre en meget stor regnemæssig indsats, tilmed uden hjælp af medarbejdere.

Resultaterne af undersøgelsen viste definitivt, at man måtte antage et forholdsvis stort indhold af brint i stjernerne, for at overensstemmelse mellem teori og observationer kunne opnås. Den væsentligste faktor, som herved ændredes i masse-lysstyrke-relationen, var middel molekylvægten, ophøjet til en ret høj potens. Dette skyldes, at denne molekylvægt for ioniseret ren brint er $\frac{1}{2}$. Hertil kom en faktor, der skyldes, at brint – ligesom det andet lette grundstof helium – praktisk taget intet bidrag giver til absorptionen i røntgenbølgeområdet.

I virkeligheden er de brintindhold af størrelsesordenen 30 vægtprocent for stjerner som Solen, som bestemtes ved denne tilpasning, blot at opfatte som indexer for den samlede virkning af flere dengang endnu ukendte, men indbyrdes forbundne størrelser vedrørende stjernernes indre, såsom heliumindholdet samt energiproduktionen og stjernernes indre struktur. Resultaterne blev publiceret i afhandlingen: »The opacity of stellar matter and the hydrogen content of the stars« [2]. Det er karakteristisk for den pågældende periode, at flere fysikere samtidig og uafhængigt af hinanden beregnede tilsvarende størrelser. Da Eddington havde læst Bengt Strömgrens afhandling, sendte han ham straks et venligt brev, hvori han fortalte, at han netop havde beregnet sandsynlighederne for de elektronindfangningsprocesser, der er de modsatte af absorptionsprocesserne, med god overensstemmende resultat. Året efter publicerede Bengt Strömgren: »On the interpretation of the Hertzsprung-Russell-diagram« [3], som indeholder resultatet af en undersøgelse af relationerne mellem masse, lysstyrke og radius for 40 komponenter af dobbeltstjernesystemer, for hvilke disse størrelser var kendt med ret god nøjagtighed. Den beregnede molekylvægts-brintindholdsindex viste sig at afhænge systematisk af stjernernes beliggenhed i det såkaldte Hertzsprung-Russell-diagram (som indtil da var blevet kaldt Russell-diagrammet), som giver en todimensional fordeling af stjernerne med hensyn til absolut lysstyrke og spektraltype. Den fundne systematik kunne umiddelbart tydes som et udtryk for fordelingen af stjerner med samme oprindelige grundstofblanding med hensyn til to parametre, masse og alder.

Det viste sig, at stjernernes radier vokser med alderen, det vil sige med aftagende brintindhold, under forudsætning af, at massen er næsten uforandret, hvad man dog dengang ikke vidste med sikkerhed. Det havde da i en årrække været en gængs forestilling, der dog aldrig havde været videnskabeligt underbygget, at stjernerne udviklede sig på den måde, at de fra at have været kæmpestjerner trak sig sammen til dværgstjerner. En slående bekræftelse på den nye opfattelse fik man, da man fandt, at stjernerne i

forskellige åbne stjernehobe har deres punkter i Hertzsprung-Russell-diagrammet fordelt på en for hver hob karakteristisk kurve af den art, som svarer til lige stor alder for stjernerne i hoben. Få år senere blev Bengt Strömngren i stand til at bestemme endnu en parameter for stjernernes stofblanding, nemlig heliumindholdet, da teorien for stjernernes energiproduktion ved omdannelse af brint til helium var blevet skabt af H. Bethe og andre. Samtidig med de ovennævnte arbejder skrev Bengt Strömngren, der i 1933 var blevet lektor i astronomi ved Københavns Universitet, sammen med sin far en lærebog i astronomi, som få år senere udkom i en udvidet, tysksproget udgave. Den fik en vid udbredelse, og den er vistnok den sidste af sin art, karakteriseret ved at rumme både den klassiske og den moderne astronomis metoder og resultater.

I midten af 1930'erne skrev Bengt Strömngren blandt andet flere håndbogsartikler med teoretisk og observationelt astrofysisk indhold. For den, der gennemlæser hans arbejder fra denne periode, virker stofmængden helt overvældende. Forklaringen på omfanget af produktionen ligger ikke alene i hans meget store arbejdsevne, men også i den sikkerhed, der synes at have holdt ham fra at spille tid på at følge vildspor. Disse arbejder demonstrerer såvel hans sunde dømmekraft med hensyn til den relative betydning af detaljer som hans evne til at forene grundighed med klarhed i fremstillingen, egenskaber som bevaredes gennem hele hans forfatter-skab.

Det må have været de ovennævnte banebrydende undersøgelser vedrørende stjernernes indre, der fik Yerkes- og McDonald-Observatoriernes direktør Otto Struve til at tilbyde ham en stilling ved University of Chicago i 1936. Han tog imod tilbudet og kom derved i nær og frugtbar kontakt med en gruppe fremragende astrofysikere, blandt dem den matematiske fysiker S. Chandrasekhar, som i den periode studerede stjernernes indre, og den empirisk arbejdende spektroskopiker W. W. Morgan, som da var i færd med at skabe et todimensionalt klassifikationssystem for stjernespektre i nær relation til Hertzsprung-Russell-diagrammet.

I 1939 publicerede Bengt Strömngren afhandlingen: »The physical state of interstellar hydrogen« [4], hvori han på basis af relativt enkle overvejelser og beregninger viste, at homogent fordelt interstellar atomar brint bliver ioniseret af ultraviolet lys fra især O- og B-stjerner ud til helt skarpt bestemte afstande. Den beregnede intensitet af brintlinieemissioner fra sådanne ioniserede områder fandtes at svare til, hvad Struve netop havde observeret fra McDonald-Observatoriet som kommende fra

udstrakte områder af Mælkevejen, når brinttætheden i det interstellare rum er af størrelsesordenen ét atom pr. kubikcentimeter. Bengt Ström-gren kunne så konkludere, at vor galakse indeholder meget store mængder brint, også udenfor grænserne for de observerbare ioniserede områder.

I 1938 vendte han tilbage til Danmark til et ekstraordinært professorat, og i 1940 efterfulgte han sin far som direktør for Universitetets astronomiske Observatorium.

I 1939 blev han medlem af Videnskabernes Selskab, hvis virke han altid var aktivt interesseret i, og hvis præsident han siden blev.

Bengt Ström-gren havde i løbet af 1930'erne givet betydningsfulde bidrag til teorien for spektrallinieabsorptionen i stjernernes atmosfærer, til den fysiske teori såvel som til udviklingen af metoder til beregning af liniestyrker på basis af modelstjerneatmosfærer. Man stod på denne tid overfor problemet om den observerede styrke af metallinierne i for eksempel solspektret. Deres samlede styrke var generelt mindre end beregnet på basis af forestillingen om, at den kontinuerte baggrundsabsorption skyldtes de samme metalleres ionisering ved fotoelektrisk effekt. Løsningen kom, da Rupert Wildt havde påpeget den negative atomare brintions dominerende bidrag til den kontinuerte absorption i blandt andet solatmosfæren.

I festskriftet til Elis Ström-gren i 1940 [5] bidrog Bengt Ström-gren med en afhandling: »On the chemical composition of the solar atmosphere«. Den indeholder den første realistiske model af solatmosfærens opbygning, det vil sige tabeller over sammenhørende værdier af tryk, temperatur og H^- -absorption. Afhandlingen viser, at det er muligt gennem nøjagtige beregninger af konturer af udvalgte såvel stærke som svage spektrallinier af både ioner og neutrale atomer at bestemme den relative mængde af Na, K, Ca og Mg i forhold til det totale metalindhold samt forholdet mellem dette og brintindholdet, som er det, der bestemmer antallet af negative brintioner pr. brintatom. Bestemmelsen af forholdet mellem antallet af brint- og metalatomer ud fra liniestyrker viste sig at stemme godt med, hvad der alternativt udledtes af de stærke liniers udbredelse ved stød med neutrale brintatomer. Det viste sig, at solatmosfæren i alt væsentligt består af brint, hvori der kun er indblandet en ganske ringe mængde metalatomer. Af natriumatomer er der for eksempel kun ca. ét pr. million brintatomer. Metalatomernes relative blandingsforhold viste sig at svare til, hvad der kendes fra meteoritter. Det totale metalindhold svarede til, hvad man snart fandt for stjernernes

indre. Indholdet af helium som af andre ikke-metaller som kulstof, kvælstof og ilt kan ikke umiddelbart bestemmes ud fra solspektret.

Det må have været Bengt Strömngrens stærke nationalt danske følelser, som fik ham til at afslå et tilbud fra Struves side om direktørstillingen ved Yerkes- og McDonald-Observatorierne. Han ville i USA utvivlsomt have været i stand til at gøre god brug af ressourcer, som var langt bedre end dem, der var til rådighed i Danmark, hvor han ydermere efter landets besættelse kom til at føle sig i, hvad han i sin selvbiografi har kaldt relativ isolation. Han publicerede i disse år blandt andet de tabeller, der lå til grund for afhandlingen om solatmosfærens sammensætning, og beregnede trigonometriske tabeller til brug ved den numeriske gennemregning af strålegangen i optiske systemer. Når han udarbejdede disse sidste tabeller egenhændigt, var det efter hans eget udsagn for at holde sig i form som beregner.

Hans undervisning var meget grundig med hensyn til gennemgang af alle detaljer i metoder og teorier. På denne baggrund virker det forbausende, at han kun stillede små krav til de studerendes præstationer. Hans overbærenhed med de fejl hos hans medmennesker, der med et udtryk fra fejlteorien kan kaldes tilfældige, kunne være meget stor. Ved en afsluttende eksamen har jeg set ham i et relativt ubevogtet øjeblik gribe tavlekluden og slette en af de formler, eksaminanden havde skrevet (den var nemlig forkert). Jeg har som censor ved førstedelseksamen i astronomi oplevet, at han engang foreslog en forholdsvis høj karakter til en student med den begrundelse, at det åbenbart drejede sig om en velbegavet person, som blot ikke havde fået læst på det, han kom op i.

Kort efter krigen genoptog Bengt Strömngren forbindelserne med udenlandske kolleger og medvirkede aktivt for at få det internationale astronomiske samarbejde i gang igen. Han var generalsekretær for den Internationale Astronomiske Union 1948-52 og samtidig medlem af The Executive Committee, International Council of Scientific Unions. Han tilbragte nu en væsentlig del af sin tid i udlandet, blandt andet i USA i 1946-47. Et meget væsentligt arbejde fra denne periode er »On the density distribution and chemical composition of the interstellar gas« [6]. Heri fortsættes undersøgelserne fra 1938. Han betragter her små, relativt tætte skyer af neutral brint, i hvilke den ioniserende stråling fra stjernerne kun trænger ind i overfladelag. De afgørende beregninger i afhandlingen drejer sig om den kvantitative analyse af det interstellare stof på grundlag af den observerede styrke af metalspektrallinier, der frembringes ved stjernelysets passage gennem stoffet. Han viser her, at den meget stærke

afvigelse fra termodynamisk ligevægt, som findes i det interstellare rum, bevirker at forholdene mellem antallene af neutrale og ioniserede atomer af samme stof kan afvige med faktorer på op til størrelsesordenen 1000 fra hvad man ville beregne uden hensyntagen til, at atomerne, som ioniseres af stjernestrålingen, befinder sig i deres grundtilstand, medens elektronindfangningerne finder sted også til exciterede tilstande i indbyrdes forhold, der er bestemt ved elektrongassens temperatur.

Her havde Bengt Strömgren så føjet endnu et bidrag til løsningen af et af de problemer, han var stærkt interesseret i, nemlig det om grundstoffernes relative hyppighed.

II

I slutningen af 1950 forlod Bengt Strömgren og hans familie Danmark, rejsen gik vestpå. Han skulle tiltræde stillingen som direktør for det ansete Yerkes-Observatorium i Wisconsin og McDonald-Observatoriet i Texas, begge institutter knyttet til Chicago-Universitetet. Bengt Strömgren havde allerede i perioden 1936-38 været assistant professor ved Chicago-Universitetet og arbejdet på Yerkes-Observatoriet, hvis meget kvalificerede stab han kendte særdeles godt fra tiden som gæsteprofessor, og der var stor interesse for påny og mere varigt at knytte ham til observatoriet for dermed yderligere at styrke astronomiens allerede stærke stilling der.

Beslutningen om at acceptere tilbuddet havde ikke været let. Bengt Strömgren havde hele sin uddannelse i Danmark, hvor han havde levet størstedelen af sit liv og følte en stærk loyalitet over for Københavns Universitet.

I et brev til universitetets daværende rektor, professor H. M. Hansen, gjorde Bengt Strömgren klart rede for situationen. Et længere ophold i udlandet ville skabe problemer for astronomiens videre udvikling herhjemme; som i de fleste lande forventede videnskabsmændene, at efter de mørke krigsår ville der fra statsmagts side blive gjort store anstrengelser for at forbedre videnskaberens kår også i Danmark. Der var endelig givet grønt lys til at bygge et filialobservatorium på Brorfelde Bakker, og det ville ikke være hensigtsmæssigt at lede opførelsen af dette institut fra USA. Desuden havde Bengt Strömgren i besættelsesårene – som vel de allerfleste danske videnskabsmænd – måttet arbejde i relativ isolation og med meget beskedne ressourcer, det var i en vis forstand fem »tabte« år, og han må med nogen utålmodighed have set frem til at indhente dem. På den anden side måtte Bengt Strömgren tage de storartede muligheder

for at få adgang til et moderne observatorium med fremragende observationsbetingelser i betragtning. Også danske astronomer kunne inviteres til at opholde sig der i længere eller kortere perioder. Vedrørende opbygningen af Brorfelde Observatoriet var Bengt Strömngren optimistisk nok: han ville kunne lede det i de tre måneder han og hans familie agtede at tilbringe hvert år i Danmark. Men det som måske mest af alt fristede Bengt Strömngren til at sige ja til tilbuddet var, at han så en mulighed for at gennemføre det projekt, som han meget tidligt må have formuleret for sig selv, at kortlægge og beskrive vort Mælkevejssystems udviklingshistorie. For at kunne angribe denne usædvanlig store forskningsopgave måtte han have adgang til observationsmæssige ressourcer, som slet ikke fandtes i Danmark, heller ikke i Europa.

Når man ser tilbage på Bengt Strömngrens virksomhed frem til 50ernes begyndelse, så peger meget på, at en sådan formodning er rigtig. Efter i en usædvanlig ung alder, endnu ikke 22 år gammel, at have erhvervet doktorgraden på et emne inden for den klassiske himmelmekanik publicerede han i det følgende ti-år en række afhandlinger inden for den teoretiske astrofysik, som behandlede stjernernes indre struktur, teorien for stjernernes atmosfærer og teorien for stoffet mellem stjernerne, det interstellare stof, arbejder, som både ved resultater og metoder straks blev klassiske. Inden for få år havde Bengt Strömngren placeret sig som en af sin generations førende astrofysikere. Det skal også nævnes, at han i samme periode forfattede de astrofysiske afsnit i Elis og Bengt Strömngrens lærebøger i astronomi fra 1931 og 1933, to kapitler i *Handbuch der Astrophysik* [7,8], et afsnit i *Ergebnisse der exakten Naturwissenschaften* om teorien for stjernernes indre og stjernernes udvikling [9] for ikke at glemme to meget omfattende kapitler om Aufgaben und Probleme der Astrophotometrie og Objektive photometrische Methoden i *Handbuch der Experimentalphysik* [10], de tre sidstnævnte artikler skrevet under opholdet i USA og publiceret i 1937.

Mogens Rudkjøbing har omtalt Bengt Strömngrens epokegørende afhandling fra 1932, hvor han samtidig med A. S. Eddington og uafhængig af ham viste, at den overvejende bestanddel af en stjerne er brint og ikke tungere grundstoffer, som man endnu i slutningen af 20erne antog. Denne opdagelse havde vidtgående konsekvenser; billedet af de fysiske forhold i en stjernes indre måtte revideres radikalt, hvilket igen skabte grundlag for Bethes og von Weizsäckers forklaring af, hvorledes solens og stjernernes energitab gennem milliarder af år bliver dækket ved omdannelse af brint til helium gennem kernereaktioner. Dette var det manglen-

de led, nu kunne man, i hvert tilfælde i princippet, ad *teoretisk vej* beregne en stjernes – bedre udtrykt en idealiseret stjernes, en sfærisk gaskugles – totale lysstyrke og dens radius – og dermed dens effektive temperatur og hele dens indre struktur.

Ifølge en kendt sætning fremsat af Russell og uafhængigt af Vogt, og som nemt kan afledes af de fire ordinære differentiallyigninger, som bestemmer en stjernes opbygning, gælder, at for en stjerne i *sekulær ligevægt* er dens radius og luminositet (dvs. den totale udstråling) samt dens indre struktur entydigt bestemt, når stjernens masse og kemiske sammensætning er kendt. Den graf, der giver sammenhængen mellem stjernens totale lysstyrke L og dens effektive temperatur T_e med masse og kemisk sammensætning som parametre, er det teoretiske Hertzsprung-Russell-diagram.

Begrebet sekulær ligevægt betyder, at den samlede energi, der per sekund produceres i stjernens indre, er lig med stjernens luminositet. Stjernens kemiske sammensætning afhænger af den kemiske sammensætning, stjernen havde i begyndelsen af sit liv som selvstændig stjerne, og af de ændringer i dens sammensætning, der har fundet sted som resultat af kerneomdannelser i stjernens fortsatte liv.

Som en af pionererne på området må Bengt Strömgren straks have indset de umådelig spændende opgaver, der nu lå foran ham. Det, der stadig manglede, var af *praktisk* natur: at udvikle et såvidt muligt perfekt fotometrisk system, der gør det muligt gennem observationer at bestemme stjerners absolutte lysstyrke og deres effektive temperatur. For at kunne gennemføre ovennævnte beregninger i større målestok havde man brug for effektive regnemidler – som først skulle komme langt senere. Men Bengt Strömgren havde allerede som dreng kunnet følge de meget omfattende beregningsarbejder over periodiske baner i det specielle tilfælde af tre-legeme-problemet, som blev udført på og styret fra Østervold. Her var der tale om en – før datamaternes tid – meget stor regneindsats. Bengt Strömgren var selv en fremragende beregner og var klar over, at ressourcer for sådanne beregninger om nogle år ville være til stede. Også her var hans vurdering realistisk.

Studiet af stjernernes kemiske sammensætning går som en rød tråd gennem Bengt Strömgrens videnskabelige virksomhed fra 1950 og fremover; den opgave, han satte sig, var som nævnt at kaste lys over vor galakses udviklingshistorie. For at løse den måtte han mobilisere sin viden inden for både teoretisk og anvendt astrofysik. Han beherskede begge områder.

Vor galakse består af stjerner, interstellart stof samt stråling. Stjernerne udvikling vil spejle galaksens udvikling. Iagttagelser af galaksens *ældste* stjerner viser, at galaksestoffet i overvejende grad bestod af brint og helium, da disse stjerner blev dannet. Opbygningen af tungere grundstoffer i stjernerne gennem kernereaktioner i milliarder af år havde konsekvenser for det interstellare stof: ved den udstrømning af stof fra stjernerne, der finder sted i de sene udviklingsfaser, bliver det interstellare stof gradvis beriget med tunge grundstoffer, og derfor vil stjerner, der er dannet i en *senere* udviklingsfase, have et større indhold af tunge grundstoffer. En sådan vekselvirkning mellem stjerner og interstellart stof præger derfor vor galaksens udvikling.

Hvis man derfor var i stand til at bestemme den kemiske sammensætning af et stort antal stjerner af varierende alder, fordelt over vor galakse, så ville man i princippet kunne studere f.eks., hvorledes stjerner af forskellig kemisk sammensætning er fordelt i rummet.

En beskrivelse af en stjernes udvikling i HR-diagrammet – dens masse og kemiske sammensætning forudsættes kendt – fra det punkt, hvor den nyfødte stjerne begynder sit liv og fremover, ville være uhyre interessant; vi taler om situationen omkring 1950. Selvom mekanismen for energidannelse i en stjerne var kendt, og dens afhængighed af temperatur, tæthed og kemiske sammensætning kunne beskrives explicit, – og det samme var for længst tilfældet for, hvorledes energien blev transporteret udad i stjernen – ved stråling eller konvektion – var der ikke endnu i 50ernes begyndelse blevet gennemført sådanne beregninger, dvs. integration af de fire differentilligninger, der kunne vise *hvorledes* en stjerne af given masse og kemisk sammensætning vil bevæge sig i det teoretiske HR-diagram. Det skulle vare ca. 10 år, før datamaterne blev taget i brug til den slags rutinemæssige beregninger. Også her viste Bengt Strömngren vejen. I en afhandling med det noget neutrale navn »Evolution of Stars« fra 1952 [11] kunne Bengt Strömngren med anvendelse af homologitransformationer, en teknik som han havde brugt tidligere, med god approximation beskrive, hvorledes en ændring i de to parametre, kemisk sammensætning og/eller masse, ville influere på en stjernemodells beliggenhed i HR-diagrammet.

Siden 60ernes begyndelse havde forskellige grupper integreret ovennævnte differentilligninger under forskellige antagelser vedrørende stjernernes masse, kemisk sammensætning m.v. Bengt Strömngren og T. Kellsall publicerede resultater af den slags beregninger i 1962. Dermed kunne anskueliggøres, hvor i det teoretiske HR-diagram en stjerne-

model af given masse og kemisk sammensætning havner, og hvorledes den gradvis udvikles gennem kernereaktioner, dvs. stjernens forflytning i HR-diagrammet kunne beskrives.

Gennem disse beregninger kender man også overfladegravitationen g givet ved udtrykket $g = GM/R^2$ (G gravitationskonstanten), også som funktion af tiden. Med anvendelse af teorien for stjerneatmosfærer kan man så beregne en stjernes *spektrum* som funktion af effektiv temperatur, overfladegravitation og kemisk sammensætning. Når spektret er kendt, kan der beregnes et vilkårligt, vel defineret fotometrisk indeks som funktion af samme parametre, som fastlægger stjernens struktur. Også på dette område havde Bengt Strömngren været en af pionererne. I et arbejde fra 1964 har han bl.a. gjort en sammenligning mellem observerede og teoretisk beregnede intensiteter i det kontinuerte spektrum for B-stjerner på HR-diagrammets hovedserie.

Hvis man nu ved observationer kunne bestemme nøjagtige værdier for stjerners absolutte størrelse L og dens effektive temperatur T_e , så ville man med anvendelse af det teoretiske HR-diagram ved interpolation i kurvesystemet kunne aflede værdier for en stjernes masse, alder og kemiske sammensætning. Anderledes udtrykt: det teoretiske HR-diagram må kalibreres med anvendelse af et hertil egnet fotometrisk system. Størstedelen af perioden 1951-60 brugte Bengt Strömngren og medarbejdere til at gennemføre denne opgave.

Opgavens *observationsmæssige* del kræver til sin løsning udvikling af et todimensionalt klassificeringssystem. Bengt Strömngren havde siden han kom til USA arbejdet med at etablere et sådant system, hvormed intensiteten i velegnede områder i en stjernes spektrum kunne måles med langt større præcision end hvad tidligere havde været muligt.

Et vist forarbejde var blevet gjort, for i 20ernes begyndelse havde Bertil Lindblad i Uppsala udviklet en fotografisk metode til to-dimensional spektralklassificering, således at stjernens spektraltype, som er et mål for den effektive temperatur, og dens absolutte lysstyrke kunne bestemmes med rimelig nøjagtighed. Ved at placere et prisme foran en kikkerts objektiv kunne man på en fotografisk plade optage et betydeligt antal stjerners spektre i lav dispersion; spektrene var korte, dog kunne man måle intensiteten af stærke absorptionslinier, således at opgaven kunne løses ret tilfredsstillende. Dette var et stort fremskridt. For Bengt Strömngren stod det straks klart, at man kunne forøge nøjagtigheden ganske betydeligt ved at måle linieintensiteterne direkte ad fotoelektrisk vej, uden omvejen om den fotografiske plade.

De aktuelle spektralområder kunne isoleres med interferensfiltre, som var ved at komme på markedet i slutningen af 40'erne. Yderligere skete der noget af en revolution i den fotoelektriske måleteknik straks efter, derved at fotomultiplikatoren fra den ene dag til den anden blev den ideale detektor. Bengt Strömgregen havde selvfølgelig fulgt udviklingen også på disse områder og havde gjort de første testobservationer på Østervold.

I 30'erne blev der i USA udviklet en anden teknik til to-dimensional klassificering af stjerners spektre, bl.a. af W. W. Morgan, et skattet medlem af vort Selskab. Stjernerne blev inddelt i grupper, således at stjerner med identiske spektre hørte til samme gruppe. Ved simpelthen at inspicere spektrernes udseende – og her brugte man spektre af udvalgte standardstjerner til sammenligning – kunne man med betydelig sikkerhed klassificere stjerner efter deres absolutte lysstyrker og overfladetemperatur. Denne art af hvad man kunne kalde differentialdiagnose har givet meget gode resultater, dog er der i det astronomiske samfund måske kun en snes specialister, der gennem mangeårig øvelse har opnået mesterskab. Bengt Strömgregens personlige vurdering var, at han ikke havde evnen til at gennemføre en sådan klassifikation, han fandt det langt mere rationelt, ved en objektiv fotoelektrisk måleteknik at etablere et passende system af indekser, at kvantificere de aktuelle spektralområder. Som sædvanlig skabte han et solidt grundlag ved først at prøve og kalibrere metoden ved målinger på standardspektre.

Bengt Strömgregen kunne nu bruge de fremragende observationsbetingelser ved McDonald-Observatoriet. De første observationer stammer fra slutningen af 1951, og resultaterne blev præsenteret ved et kollokvium over spektralklassifikation i Paris i 1953 og vakte umiddelbart opsigt. Her optræder for første gang i en større sammenhæng hans indekser l og c , dvs. styrken hos den grønne brintlinie H-beta og Balmer-diskontinuiteten. Bengt Strömgregen var gennem sine tidligere teoretiske undersøgelser over modelatmosfærer blevet klar over, at sådanne kriterier ville være udmærkede mål for den effektive temperatur T_e og overfladegravitationen g . Dette var tidligere blevet demonstreret af den franske astronom D. Chalonge, der dog anvendte en fotografisk metode. Bengt Strömgregen angreb nu problemet med sin nøjagtigere fotoelektriske teknik og kunne derfor opnå både større nøjagtighed og effektivitet. Han kunne straks vise sin metodes overlegenhed, og i flere afhandlinger, der nu fulgte, etablerede han den fotoelektriske teknik, der tillod at bestemme absolutte lysstyrker og farver med stor nøjagtighed for stjerner hørende til Population I,

dvs. unge stjerner, af spektralklasserne B, A, F og tidlig G type.

Sideløbende med denne aktivitet fulgte Bengt Strömngren udviklingen på nærliggende områder, og ganske særlig var han optaget af at finde en metode, der gjorde det muligt at skelne mellem unge og gamle stjerner i vor galakse, altså en slags populationsindeks. En sådan størrelse med betegnelsen m , et metalindeks, der målte den samlede absorptionsvirkning af absorptionslinier i et smalt område i spektret fra 3980 Å til 4080 Å, viste sig at fungere udmærket; dermed kunne feltstjerner hørende til Population II af F-type isoleres. Det bør nævnes her, at det ved den Morgan'ske klassificeringsteknik også var lykkedes at isolere meget gamle stjerner, således af Population II type, på grundlag af forekomsten af svage metallinier, såkaldte weak line stars. Nu var uvbyHbeta-systemet en realitet, og i et par måneders intens observationsvirksomhed ved Lick-Observatoriet i 1959 blev det testet og fundet at virke efter hensigten.

To år tidligere havde Bengt Strömngren forladt Yerkes-Observatoriet med den belastende administrationsbyrde; fra 1957 var han tilknyttet Institute for Advanced Study i Princeton. Selvom instituttet ikke rådede over egne observationsfaciliteter, kunne Bengt Strömngren fortsætte sit observationsarbejde, ofte i samarbejde med yngre kolleger. Da der i midten af 1950'erne blev fremsat forslag om at oprette et stort fælles nationalt observatorium i USA, det nu så velkendte Kitt Peak National Observatory, var Bengt Strömngren en af de astronomer, der som medlem af planlægningsudvalget kom til at spille en stor rolle ved observatoriets udformning.

I tiden derefter og frem til Bengt Strömngren vendte tilbage til Danmark i 1967, blev størstedelen af observationerne udført ved Kitt Peak National Observatory, hvor David Crawford og Charles Perry var hans nære medarbejdere. Efter hjemkomsten kom Bengt Strömngren til at fortsætte de fotometriske observationer både ved Kitt Peak National Observatory og det Europæiske Sydobservatorium på La Silla i Chile, nu i samarbejde med danske astronomer som Erik Heyn Olsen, Poul Erik Nissen og Jens Knude.

For at kunne løse nogle af de mangfoldige problemer, som indeholdes i dette kompleks, som han arbejdede med på bred front, havde han skabt de nødvendige værktøjer, som har givet så smukke resultater. Når Bengt Strömngren gradvis udviklede dette system, prøvede han dets bærekraft på nogle specielle opgaver. I sin George Darwin-forelæsning i 1962, »Problems of internal constitution and kinematics of main sequence stars« [12], bruger han som tidligere feltstjerner, for hvilke tilstrækkelig nøjagtig-

ge aldersbestemmelser kan gøres. Når man kender disse stjerners rumhastigheder ud fra tangential- og radialhastigheder, kan stjernens dannelsessted let beregnes. Dette kræver, at man kender vor galakses gravitationsfelt med rimelig nøjagtighed; opgaven består i at udføre en integration, på lignende måde som når man beregner en kuglebane; her drejer det sig blot om at regne *tilbage* i tiden, og netop den tid, som er stjernernes alder. Resultatet er, at disse stjerner, som hører til de yngste, dvs. de sidst dannede, med alder mindre end 50 millioner år, er koncentreret i vor galakses spiralarme. De ældre stjerner er derimod jævnt fordelt i vort stjernesystem.

Dette vigtige resultat gælder også for spiralgalakser udenfor vort eget stjernesystem; også her ses de yngste stjerner koncentreret mod spiralarmene.

Arbejdet fra 1966, »Spectral classification through photoelectric narrow-band photometry« [13], er en opsummering af de tidligere undersøgelser, fra 1951 og fremover, en bibel for enhver, der beskæftiger sig med dette område. Afhandlingen er for en stor del koncentreret om den observationsmæssige side og diskuterer i detaljer den optimale to-dimensionale klassificering for stjerner af forskellig spektraltype, spørgsmål vedr. kalibrering af de fotoelektriske index m.v.

Bengt Strömngrens sidste arbejde udkom få måneder før hans død; det havde den lange titel »An investigation of the relations between age, chemical composition and parameters of velocity distribution based on uvbyHbeta photometry of F stars within 100 parsec« [14], (ca. 300 lys-år). Undersøgelsen hviler på materiale indsamlet i nært samarbejde med danske forskere. Det meget store fotometriske materiale – ialt er 14.816 stjerner målt, og det samlede antal enkelte målinger er ca. 34.000 – skyldes Erik Heyn Olsens imponerende observationsindsats. Han har også medvirket i den datamæssige behandling. Endvidere har Johannes Andersen, Birgitta Nordström og Marcel Mayor svaret for bestemmelsen af radialhastighederne.

Den opgave, Bengt Strömngren har sat sig, fremgår klart af titlen: at studere korrelationer mellem stjernens alder, kemiske sammensætning og kinematiske egenskaber, og derved kaste lys over vor galakses dynamiske udvikling. En primær opgave har været at udvælge stjernerne således, at man undgår uønskede selektionseffekter. For de udvalgte objekter beregnes, efter de metoder Bengt Strömngren har udviklet, absolut lysstyrke, effektiv temperatur og et index for kemisk sammensætning, dvs. et index for tunge grundstoffer. Med anvendelse af det teoretiske HR-diagram

beregnes stjernernes alder. Da en stjernes afstand og egenbevægelse er kendt, kan tangentialhastigheden straks beregnes, dvs. hastigheden vinkelret på synslinien. Radialhastigheden var yderligere målt, og dermed kendes stjernens rumhastighed, således at hastighedsdispersionerne kan beregnes. Materialet blev inddelt i klasser, dels med hensyn til alder, dels med hensyn til den kemiske sammensætning, dvs. indholdet af tunge grundstoffer. Ved at studere hastighedsdispersionernes variation med hensyn til de to nævnte argumenter opnår Bengt Strömngren vigtige oplysninger om vor galakses dynamiske udvikling. F.eks. viser analysen meget klart den slående tilvækst i hastighedsdispersionerne, når indholdet af tunge grundstoffer aftager, dvs. når man bevæger sig fra Population I til Population II, fra unge stjerner til ældre.

Det er karakteristisk for denne afhandling som for hele hans produktion – jeg vil betegne den som et testamente til kommende generationers astronomer – hvor nøje han prøver på at vurdere resultaternes pålidelighed og rækkevidde. Han understreger, hvor materialet må styrkes eller forbedres således, at konklusionerne kan blive endnu bedre underbygget. Han formulerer nye problemer og antyder, hvorledes de bør angribes. Som alle Bengt Strömngrens arbejder peger den fremad, den bør læses med stor opmærksomhed.

Jeg skal kort berøre Bengt Strömngrens indsats på et ganske andet område, den geometriske optik, som ligger fjernt fra, hvad teoretiske astrofysikere normalt beskæftiger sig med. I 1932 dukkede der en afhandling på tre sider op, »Ein lichtstarkes komafreies Spiegelteleskop«, hvori den geniale tyske optiker Bernhard Schmidt, der var ansat ved Hamburg-Observatoriet, beskrev et spejlsystem, han havde konstrueret, og som gav billeder af forbavsende god kvalitet over et meget stort felt. Ved at kombinere et sfærisk hulspejl med en næsten planparallel korrektionsplade placeret i spejlets krumningscentrum lykkedes det Bernhard Schmidt at fjerne den sfæriske aberration, koma og astigmatisme var nul; den pris, man måtte betale, var, at billedfeltet var krummet, men dette voldte ingen særlige vanskeligheder, fordi man kunne bruge film eller glasplader, der ved at krummes beskrev fokalladen. Med det nye system kunne man således opnå en praktisk talt perfekt afbildning over et meget stort felt, en Schmidt-plade ville dække et område af himlen, der var måske 25-50 gange større, end hvad man havde kunnet gøre med de hidtil brugte spejlkikkerter. Dette betød en revolution for astrofotografien. Bengt Strömngren så straks betydningen af den nye konstruktion, både som

hovedinstrument til direkte afbildning af himlen og som kamera i et spektrografsystem. I 1935 publicerede han som den første en afhandling, »Das Schmidtsche Spiegelteleskop« [15], hvor han på grundlag af den Seidelske teori for fejl af tredje orden gav en fuldstændig teori for det.

Ti år senere vendte Bengt Strömgren tilbage til samme emne, denne gang i forbindelse med astrometriske problemer. Han spurgte sig selv, om det ville være muligt at modificere, eventuelt at forbedre den klassiske refraktoroptik (der består af en dublet, et såkaldt Fraunhofer-objektiv sat sammen af et kronglas og en flintglaslinse i nær kontakt). Kan den astigmatisme, der for denne optik er til stede ved ret stort åbningsforhold og felt, og som begrænser afbildningens kvalitet, fjernes med anvendelse af en Schmidt-korrektor? Igen viste det sig, at Bengt Strömgrens formodning var rigtig. En Schmidt-korrektor placeret midt mellem objektiv og fokalplan gør, at tredje ordens aberrationer kan gøres lig med nul, og også aberrationer af højere orden er uden betydning for et åbningsforhold $F/10$ og over et felt på $4^\circ \times 4^\circ$, typisk for moderne astrografer; det er således et meget ydedygtigt system [16]. Der blev fremstillet et modelinstrument, der fungerede efter hensigten, men desværre er der ikke konstrueret et fuldt udbygget instrument efter dette princip. Det ville have været idealt i stedet for de nu brugte astrografer med flerlinseobjektiv.

Jeg skal vende tilbage til året 1922, som synes at have været et begivenhedsrigt år for Bengt Strömgren. I det år publicerede han sine første videnskabelige resultater, om Baade's komet [17].

I det nævnte år besøgte han sammen med sin fader observatoriet i Berlin-Babelsberg, hvor Paul Guthnick var direktør og en af Elis Strömgrens nære venner. Guthnick var en af de få europæiske astronomer, der havde arbejdet med fotoelektrisk fotometri, han var pioner på området. Ved besøget blev Bengt Strömgren fascineret af den nye teknik, som jo må ses som umådelig fjern fra nutidens. Guthnick introducerede sin unge gæst i det nye område og gennemgik hele måle- og reduktionsproceduren. Mon ikke Bengt Strömgren ved dette besøg blev stærkt påvirket af disse oplevelser? Han må kort derefter have fundet ud af, hvorledes han kunne anvende en fotoelektrisk teknik til at forbedre nøjagtigheden i sine passageobservationer.

For allerede i 1921 havde Bengt Strömgren i samarbejde med Jens Johannesen begyndt et observationsprogram med observatoriets Repsold passageinstrument, et program der var foreslået ham af den tids grand old man indenfor astrometrien, Friedrich Küstner. I alt blev der med

udmærkede resultater observeret rektascensioner for 131 stjerner nord for deklinationen $+65^\circ$. Arbejdet blev offentliggjort 1925 i Svenska Vetenskapsakademiens handlingar [18]. I disse observationer blev der til registrering af passagetiderne brugt et såkaldt upersonligt mikrometer, der dog blev styret af observatøren. Bengt Strömgren må straks have indset, med den nye viden han havde indhentet ved sit besøg i Berlin-Babelsberg, at en helt upersonlig teknik til tidsregistrering ville være mulig; den ufuldkomne menneskelige observatør bliver omsider erstattet med en automatisk teknik, der bygger på anvendelsen af den fotoelektriske celle.

Bengt Strömgren var ikke blot en af de mest alsidige astronomer, der har levet; hans usædvanlige beherskelse af både den teoretiske og anvendte astrofysik falder umiddelbart i øjnene. Han så straks de centrale problemer og kunne angribe dem med sit imponerende arsenal af værktøj, som han ofte skabte selv. Den teoretiske astrofysik arbejder med modeller, som beskriver f.eks. stjernernes indre struktur ligesom deres yderområder, såkaldte modelatmosfærer. En nødvendig forudsætning for disse arbejder er, at de fysiske love, som vi kender dem fra de jordiske laboratorier, antages at gælde også i den astrofysiske verden. Bengt Strömgren havde en forbløffende evne til at vurdere, hvorvidt de fysiske antagelser var tilladelige; det hjalp ham ofte at forenkle behandlingen af et problem, uden at noget væsentligt af fysikken gik tabt. Selvom han beherskede den matematiske teknik overlegent, ofrede han meget lidt på den matematiske elegance; det afgørende var, at fysikken var i orden.

På den anden side: når det gjaldt observationerne, bestræbte han sig altid på at forøge observationsnøjagtigheden. I det forslag til automatisk registrering af en stjernes meridianpassage ved en fotoelektrisk teknik, som han fremsatte allerede som gymnasiast i 1925 [19], ville man således undgå alvorlige systematiske fejl, som var uundgåelige ved den klassiske teknik. I midten af tyverne var det kun muligt at prøve metoden på de lysstærkeste stjerner, og forstærkerteknikken var ikke tilstrækkeligt udviklet. Efter krigen var den ideelle detektor fotomultiplikatoren til rådighed, og i senere år er Bengt Strömgrens forslag til en upersonlig registrering af en stjernes koordinater blevet til virkelighed. De smukke resultater, som i de sidste få år er opnået med Carlsbergs meridiankreds på La Palma i De Kanariske Øer, har vakt opmærksomhed verden over med hensyn til nøjagtighed, grænsestørrelse og effektivitet. Bengt Strömgrens fotometriske arbejder, dvs. hans fotoelektriske klassificeringssystem, kendetegnes af samme krav på høj nøjagtighed. Planlægningen af program-

merne og gennemførelsen af målingerne var minutios. I den lange »fotometriske« periode blev der gradvis udviklet nye og forbedrede måleinstrumenter, de første fremstillet i Brorfeldeobservatoriets værksted i samarbejde med hans medarbejder gennem mere end 50 år, værkstedsleder Poul Bechmann. I de sidste konstruktioner, der nu findes på flere observatorier verden over, kan man simultant måle en stjernes lysintensitet i de fire spektralområder, betegnet med u, v, b, y. Dette medfører ikke blot en forøgelse af observationsnøjagtigheden; observationstiden nedsættes med en faktor 4 sammenlignet med den tid, der tidligere blev brugt, når stjernernes lys i de fire bølgelængdeområder blev målt successivt. Bengt Strömgren var klar over, at astronomiske kikkerter var dyre, og at observationstid derfor koster penge!

I forbindelse med de astrometriske opgaver, som gennem årene har beskæftiget Bengt Strömgren, vil jeg nævne endnu et projekt i grænseområdet mellem himmelmekanik og astrometri, som han kom til at interessere sig for; han stod for planlægningen af undersøgelsen, men deltog ikke direkte i observations- eller beregningsarbejdet. I en samtale med A. Kopff 1938 – den tids specialist på det fundamentalsystem, som bruges til bestemmelse af stjerners positioner – udtrykte Kopff bekymring: når han sammenlignede bestemmelser af deklinationer for stjerner nær ækvator, var der uoverensstemmelser mellem de resultater, man havde opnået med meridiankredse og med vertikalkredse.

For at gøre en uafhængig kontrol foreslog Bengt Strömgren, at småplaneten med navnet 51 Nemausa skulle observeres. Planeten er stjernelignende og har desuden den gode egenskab, at den ligger ret nær ækvator, ved opposition til solen er 51 Nemausa så lysstærk, at den bekvemt kan observeres med meridiankreds. I det mangeårige og omfattende observations- og beregningsarbejde deltog Ole Møller, Peter Naur og Leif Kahl Kristensen. Resultatet af undersøgelsen blev præsenteret ved det kollokvium, der blev afholdt til Bengt Strömgrens 70-års fødselsdag, og viser at korrektionen til det nye FK4 system i deklination er $0.02 \pm .04$ buesekunder, dvs. at eventuelle systematiske fejl i det nye fundamentalsystems deklinationer i ækvatorzonen er meget små [20].

Bengt Strömgren gjorde varige indsatser inden for klassisk astronomi, herunder også praktisk astronomi, himmelmekanik, indenfor teoretisk og anvendt astrofysik, geometrisk optik, instrumentteori for at nævne de vigtigste. Hans lærdom var encyklopædisk, han blev ved i hele sit liv med at udvide sin kundskab. Som astrofysiker var han som meget ung en af de

førende teoretikere; da han vendte sig mod emnets observationsmæssige side, blev han hurtigt en autoritet også her.

Der var sikkert nogle, der så med beklagelse på Bengt Strömngrens beslutning om at acceptere tilbuddet fra Chicago-Universitetet. Når man imidlertid nu ser på den sjældent rige forskningsvirksomhed, som han udviklede i de 17 år i USA, må man erkende, at hans beslutning var rigtig. Han kom til at berige astronomien på så mange områder, at der er få i hvilke hans indflydelse ikke føles, direkte eller indirekte. Han var dybt involveret både i det amerikanske og europæiske astronomiske samfund, hans indflydelse har takket være hans store videnskabelige autoritet påvirket forskningen på begge kontinenter.

I 1967 vendte Bengt Strömngren tilbage til Danmark, kaldet til et personligt professorat i astrofysik ved Københavns Universitet; samtidig fik han tilkendt Carlsbergfondets æresbolig. I årene 1969-75 var han dette Selskabs præsident. Det var i en overgangstid for Selskabet, fra et traditionsbundet lærd selskab til et akademi, der måtte tilpasses et moderne samfunds behov. Det var en krævende opgave, han blev ansvarlig for ved siden af de mange andre forpligtelser, der hvilede på ham. Som alt, hvad han påtog sig, udførte han også dette hverv på forbilledlig måde. Det var med beklagelse, man måtte acceptere hans ønske om at træde tilbage af helbredshensyn i 1975.

Bengt Strömngren modtog mangfoldige hædersbevisninger: han var æresdoktor ved en række universiteter og medlem af mange akademier i Europa, Nord- og Sydamerika. Han fik Rittenhouse medaljen, Bruce guldmedaljen, Royal Astronomical Society's guldmedalje, Ole Rømer guldmedaljen, H. C. Ørsted guldmedaljen, Juel Janssen guldmedalje, Landsforeningen til kræftens bekæmpelses sølvmedalje, Augustinus og Rosenkjær prisen. Som tidligere nævnt fungerede Bengt Strömngren som generalsekretær i den Internationale Astronomiske Union 1948-52 og som en af unionens mest agtede præsidenter 1970-73. I en periode af det Europæiske Sydobservatoriums tilværelse, der var præget af indre vanskeligheder, accepterede Bengt Strömngren at være organisationens præsident, 1975-77. Hans videnskabelige autoritet og storartede personlighed bidrog til at skabe den harmoni og positive atmosfære, som siden da har kendetegnet organisationen. Han gjorde også sin borgerpligt i det danske samfund; i mere end ti år var han præsident i Landsforeningen til kræftens bekæmpelse. Det var sandelig ikke nogen sinecure at varetage disse pligter, men Bengt Strömngren havde den nødvendige autoritet og administrative evne, han sparede ikke på kræfterne, og han var desuden en

fremragende diplomat. Alle de opgaver, han påtog sig, passede han samvittighedsfuldt.

Bengt Strömgren var ikke alene en af sin tids store astronomer; også uden for sin profession lagde han en sjælden positiv og hensynsfuld holdning for dagen. Han respekterede sine medmennesker og var opmærksom på deres behov. Han behandlede alle ens. I sin vurdering var han positiv; han vidste, at kritik, hvor vel fortjent den var, kunne slå et menneske ud. Han slækkede ikke på kravene, men var venlig og konstruktiv i sin kritik. Ingeninde har jeg hørt en irriteret bemærkning fra ham. Hvis han i grunden tvivlede på en oplysning, dvs. han var fuldt klar over, at man vrøvlede, så ville han meget elskværdigt spørge, om man var helt sikker i sin sag. Han var et lyst menneske med en rig og underfundig humor. På lange togrejser fra Yerkes til McDonald-Observatoriet for at observere fandt han tid og ro til at mindes oplevelser fra eksamination af amerikanske studenter, som er nedfældet i et tyndt maskinskrevet hæfte, der vist nok kun eksisterer i fire eksemplarer med titlen »Astronomy made easy«. Her viser han sig som en fremragende fortæller. Hans bidrag vidner godt om hans humoristiske sans, men også om hans overbærenhed med ukynlige eller dårligt forberedte eksaminander.

For dem, han kom til at stå nær, betød han umådelig meget, og ganske særlig for de astronomer, der havde det held at samarbejde med ham. Bengt var ét af mine universiteter, det mindste, men det der fik størst betydning for min faglige uddannelse. Han kom også og i ikke ringere grad til at præge min menneskelige udvikling. Jeg kendte Bengt fra før krigen. Vort egentlige samarbejde begyndte straks efter. I samtaler med Bengt – og de blev mange i tidens løb – lærte jeg altid noget, jeg havde glæde af, fagligt eller menneskeligt. Det kunne være, når vi fulgtes ad ned ad bakken fra observatoriet, Bengt med sin karakteristiske lidt langsomme gang. Det kunne være, når vi tog til et møde sammen, men ikke mindst var det stunderne hos Bengt og Sigrid i deres hyggelige hjem på observatoriet, eller i æresboligen eller i dem Sigrid skabte rammerne om i det fjerne.

Med sit totale engagement i astronomien skete det ofte – det kunne virke som en tilfældighed – at Bengt kom ind på et emne, der for tiden optog ham, han kunne fortælle om nogle nye resultater, han var nået frem til, eller skitsere en ny tankegang; man opdagede, hvorledes perspektivet pludselig udvidede sig, og et nyt og spændende problem tog

form. For dem, der havde det held at kunne følge Bengt Strömgrens forskning på nært hold, var det slående hvor enkelt, næsten indlysende alt kunne virke, når opgaven først var løst. Dette hang sammen ikke bare med hans totale overblik over sit fag og hans fuldkomne beherskelse af dets tekniske og metodiske hjælpemidler, men også med hans glæde over og evne til at dele ud af sin rige viden.

Bengt Strömgren var stor som videnskabsmand og stor som menneske. Alle der kendte ham, vil mindes ham i dyb beundring og respekt.

Æret være hans minde!

1. Mat.-Fys. Medd. Dan.Vid.Selsk. t. 10, No. 3, 1929.
2. Zeitschrift für Astrophysik, t. 4, p.2, 1932.
3. Zeitschrift für Astrophysik, t. 7, p. 3, 1933.
4. The Astrophysical Journal, t. 89, p. 526, 1939.
5. Festschrift für Elis Strömgren, p. 218, Einar Munksgaard 1940.
6. The Astrophysical Journal, t. 108, p. 242, 1948.
7. Handbuch der Astrophysik, t. 7, p. 21, Springer, 1936.
8. Handbuch der Astrophysik, t. 7, p. 203, Springer, 1936.
9. Ergebnisse d. exakten Naturw., t. 16, p. 465, 1937.
10. Handbuch der Experimentalphysik, t. 26, p. 321 og p. 795, 1937.
11. The Astronomical Journal, t. 57, p. 65, 1952.
12. Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society, t. 4, p. 8, 1963.
13. Annual Review of Astronomy and Astrophysics, t. 4, p. 433, 1966.
14. Proceedings of the NATO Advanced Study Institute on the Galaxy, Cambridge, UK, 4-15 August 1986 (eds. G. Gilmore and R. Carswell) NATO ASI series, Series C: Mathematical and Physical Sciences, Vol. 207, p. 229-246, D. Reidel Publishing Company, Dordrecht.
15. Vierteljahrsschrift der Astronomischen Ges. t. 70, p. 65-86, 1935.
16. Mat.-Fys. Medd. Dan.Vid.Selsk., t. 23, No. 9, 1945.
17. Astronomische Nachrichten, No. 217, p. 245.
18. Kungl. Svenska Vetenskabsakademiens Handlingar, 3. ser. t. 2, No. 2, 1925.
19. Astronomische Nachrichten, No. 5406, 1925.
20. Astronomical Papers dedicated to Bengt Strömgren, p. 355-368, 1978.
21. Astrophysics – Recent Progress and Future Possibilities. Invited reviews at a Symposium in honour of Bengt Strömgren (1908-87). Eds. B. Gustafsson and P.E. Nissen. Forberedes til udgivelse som Mat.Fys. Medd. Dan.Vid. Selsk. 43, 1989, og vil indeholde en Bengt Strömgren-bibliografi.

Summary of the Yearbook 1987-88

Members

In the course of the Academic Year 1987-88 the Academy lost four of its members, two from each Class. Obituaries will be read during the coming Academic Year. Five foreign members died, two members of the Humanities Class, three of the Natural Sciences Class. Their passing is indicated by a † by their names in the list of members on page 6 ff.

In April 1988 seven Danish members and twelve foreign members were elected, all to the Natural Sciences Class. At the end of the year the Academy had 206 Danish members (82 in the Humanities Class and 124 in the Natural Sciences Class) and 270 foreign members (95 in the Humanities Class and 175 in the Natural Sciences Class).

In April 1988 the election term of the president, Jens Lindhard, expired. As its new president the Academy elected Erik Dal of the Humanities Class for a four-year term. Officers of the Academy and members elected to commissions and other Danish international bodies are listed on page 37 ff.

Meetings

The Academy met fourteen times in the course of the past Academic Year, and the following papers were read:

- 15.10. *Kurt Rudolph*: "Mani and Iran". Already in late antiquity Manichaeism was called a "Persian Religion" and up to the present century it has often been treated as part of the history of Iranian religion. The first original texts found in Turfan (about 1905) seemed to confirm this view. A change did not occur until the discovery of the Coptic Manichaica from Medinet Madi (about 1930), with subsequent confirmation by the so-called Cologne Mani Codex (1970): Mani originated in a Christian heretical (gnostic) environment rather than in an Iranian one. Neverthe-

less, the Iranian-Zoroastrian share in the religion of Mani is not to be disregarded and should not be underestimated: its conception of history and of Man's primordial condition and ultimate destiny cannot be understood without recognition of this contribution. It has left several traces on the history of the Iranian-Zoroastrian religion (the establishment of an orthodoxy, the ideology of Mazdakism), as also on later Islamic Iran.

Uffe Haagerup: "The Khintchine inequality – a mathematical inequality and its history". The mathematician Khintchine demonstrated in 1923 that for every even positive number p there are positive constants c_p and d_p so that the inequality

$$c_p(a_1^2 + \dots + a_n^2)^{p/2} \leq E((\pm a_1 \pm \dots \pm a_n)^p) \leq d_p(a_1^2 + \dots + a_n^2)^{p/2}$$

is fulfilled for all finite sets of real numbers a_1, \dots, a_n . E denotes the mean value of all the 2^n possible choices of sign. The inequality has later been generalized to arbitrary real positive numbers p , and the best possible constants c_p and d_p are known. In the case of $p = 1$, the inequality can be given a simple geometric formulation.

- 29.10. *P. J. Riis*: "Once again: P. S. Krøyer's painting 'A meeting of the Academy' and its composition". The composition of Krøyer's large painting from 1897, which now graces the Academy's old meeting-hall, resembles that of several other works by the same artist, in particular the painting in the Carlsberg Museum entitled "The Committee for the French Art Exhibition in Copenhagen 1888", which was completed in 1890. The identical structure of the two paintings was demonstrated. See pp. 70-78.

Axel Wiin Nielsen: "On the wind distribution from pole to pole on the Earth". An historical account of the description of the zonally-averaged wind distribution between the North Pole and the South Pole and of some earlier, not entirely correct, explanations was followed by an analysis of the most recent theories about the wind distribution based on a heuristic description of the interaction between the zonally-averaged wind and the waves. (See *Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.* **42**:2, 1988).

- 12.11. *Tom Fenchel*: "Behaviour of a unicellular organism". Ciliates belonging to the genus *Loxodes* prefer an oxygen tension somewhere between 0 and 5% atmospheric saturation according to the ambient light intensity. The cells only survive for a short time at a pO_2 exceeding 10% when exposed to light. The phenomenon was described and (in part) explained from the view points of cell biology and ecology. *Loxodes* is in some respects a very specialized cell, but the findings also throw light on the mechanisms by which cells in general can orient themselves in chemical gradients.

Søren Sørensen: "Diderich Buxtehude and the Lutheran hymn tunes: Use and processing in his instrumental and vocal music". The 350th anniversary of the birth of Diderich Buxtehude has been commemorated by series of concerts, symposia, publications and international conferences in most of Europe and in the USA and Canada. The present paper was the Academy's contribution to the celebration of the anniversary of this Danish composer. It dealt with one of the fields in which Buxtehude was particularly creative, namely in the richly varied employment of the psalm-tunes of his time, tunes which are still in use in our time.

- 26.11. *Richard V. Kadison*: "Some easy math problems". A discussion of what mathematicians mean by research in mathematics, in the context of some mathematical problems.

Jørgen Rischel: "Rasmus Kristian Rask, one of the founders of comparative linguistics". In his brief life-time (1787-1832), Rasmus Rask managed to make his mark as one of the most significant figures in the field of linguistics. Taking his starting-point in Scandinavian philology – a discipline he himself practically created in Denmark – Rask came in the course of his descriptive and comparative linguistic research to occupy himself with about 50 different languages and to do epoch-making research in an extremely wide range of subjects. In his later years he was also very much concerned with the reformation of Danish orthography. Rask's contribution to the theoretical basis for linguistic research has been analysed from many different points of view and, in some degree, with controversial conclusions.

- 10.12. *Arne Svejgaard*: "AIDS". Acquired Immunity Defect Syndrome (AIDS) is a new epidemic disease, which was first described in 1981 and which has spread over Africa and the western world since the 1970s. It is caused by the so-called Human Immunity Deficiency Virus (HIV), which infects and destroys the so-called helper-cells which occupy a key-position in the immune defense of the organism, with the result that some people infected with the HIV succumb to infection by micro-organisms that would not otherwise be dangerous.

Mogens Herman Hansen: "What is Greek architecture, and why?". In the Archaic and Classical periods, Greek monumental architecture was sacred and not profane. Although the Greeks developed all sorts of political institutions and valued political participation not as a means but as an end, they did not develop a political monumental architecture until the Hellenistic period, by which time all their political institutions had been reduced to insignificance.

- 21.01. *Mogens Rudkjøbing* and *Anders Reiz*: "In memory of Bengt Ström-gren". See pp. 144-165.
- 04.02. *John S. Avery*: "Music of the Spheres: The history of harmonics, from Pythagoras to the present". Pythagoras was the first person to propose the view that nature is fundamentally mathematical. He demonstrated that not only physics and geometry but also harmonics can be understood in terms of the ratios of numbers. This discovery influenced Plato and his followers, as well as Johannes Kepler, who hoped to find Pythagorean harmony in the motions of the planets. In the 1920s, wave mechanics was able to explain atomic and molecular structure in terms of harmonics. Finally, in recent years, hyperspherical harmonics in spaces of high dimension have proved useful in approaching the quantum mechanical many-body problem.

Jan Maegaard: "Pitch class set analysis of music." A method specially adapted for the analysis of atonal music was developed in the USA in the 1950s and 1960s. Since there is no a priori hierarchy between the tones in atonal music, the method preserved

neutrality in this respect. Concepts derived from the theory of sets are employed to a large extent. Some features of the method were explained and its utility discussed and demonstrated.

- 18.02. *Jes Asmussen*: "The camel and the needle's eye". The text about the camel and the eye of the needle, which is found in all the synoptic gospels (Matthew 19:24, Mark 10:25, Luke 18:25), has often in the history of the churches given rise to severe scruples. This is revealed both by the history of transmission of the texts and the history of their exegesis. An attempt was made to show that all efforts to water down and soften the expression by text conjectures or otherwise are superfluous: It is the very *impossibility* of the act that is to be emphasized. This is shown clearly by, for example, the Aramaic, Middle Persian, Persian and Gothic versions of the text mentioning an elephant or a similarly large animal instead of a camel, and, not least, by the context, that most immediate and obvious but nevertheless completely overlooked source of information: the spontaneous reaction of the disciples, who understand the impossibility of the task.

P. Gregers Hansen: "The mass of the electron neutrino – an open experimental problem". The neutrino, which is considered to be one of the fundamental elementary particles, has been studied by many physicists in recent years. It is known that it is uncharged and very light and that it has so little interaction with matter that it can penetrate the earth without being absorbed to any appreciable degree. It is therefore very difficult to carry out experiments on neutrinos. A survey was given of recent attempts to determine the mass of the neutrino.

- 03.03. *Jan Mohr*: "Genetic cartography in man: Some recent advances". Genetic cartography in man, which until a few years ago was a rather exotic field of specialization for the student of human genetics, is today in the mainstream of the study of the biology of man and medicine. The field of research has also attracted the interest of politicians, particularly in the USA, where to judge from the deliberations of the administration and Congress committees, a mega-project is being contemplated, a project in the same class as, for example, "a man on the moon" and with a corresponding

investment of billions of dollars. The aim may be “a complete genetic mapping of the genome of man and a similarly complete DNA-sequencing before the year 2000”.

A survey was given of the progress of research in this field in recent years. The technical advances that have made possible this swift development were described briefly. Some results of mapping were demonstrated, an account was given of the status enjoyed by the genetic map today and there was a discussion of the implications of a “complete” mapping.

Ole Feldbæk: “The Danish agrarian reforms: Two centuries of interpretation”. The abolition of adscription on 20th June 1788 was for contemporaries, and has continued to be, the unifying symbol for the agrarian reforms that transformed Danish society and the Danish landscape in the decades around 1800. The paper described the development of the myth about the agrarian reforms – one of the most well-loved and dogged of our national myths – and the ways in which it has been treated by successive generations of scholars on the basis of valuations and priorities that reflected their own time rather than the period of reform.

- 17.03. *Bent Fuglede*: “Stability in the classic isoperimetric problem in higher dimensions”. Of all the plane figures with a given perimeter, the circle is the one with the largest area. This classic theorem is expressed by the so-called isoperimetric inequality $L^2 = 4\pi A$, where A and L denote the area and perimeter respectively of an arbitrary plane figure and where the equal-sign only occurs for a circle. A corresponding result is known for figures in three- or higher-dimensional space. In the 1920s T. Bonnesen discovered some sharpenings of the isoperimetric inequality in the plane which show that there is stability in the isoperimetric problem in the following sense: If a plane figure has a sufficiently small “isoperimetric defect” $L^2/(4\pi a) - 1$, then the figure diverges just as little as is desired from a circle. Mention was made of a recent generalisation to higher dimensions, particularly in the case of convex figures.

Jørgen Raasted: “A codicological problem: The structure of the Arnarnaganean manuscript AM 76,8° (15th Cent.)”. In his edition

of the manuscript AM 76,8° (*En Klosterbog fra Middelalderens Slutning*, København 1928), Marius Kristensen wrote: In addition to the 9 (8?) main hands, there are also entries in the manuscript in more than half a score contemporary or more or less contemporary hands, as well as some later additions. In the course of preparing a projected new edition, it has proved to be more fruitful to operate with "writing situations" and their relative chronology.

With the aid of photographs of selected pages of the manuscript, the method employed was demonstrated and some of the main observations were discussed. It would seem that Marius Kristensen's view of the manuscript as "a common note-book for a whole series of men" must be abandoned.

07.04. *Helge Holstener-Jørgensen*: "Forestry and 'Pollution Environment'".

Once upon a time the land was covered in forest and woodland is the mother of all agriculture – pure and beautiful. Our woods produce pure ground-water for the benefit of us all.

The woods are threatened by anthropogenic air-pollution, which acidifies the woodland ecosystems so that their very existence is endangered.

This is what is said and written.

With reference to recent Danish studies, an attempt was made to moderate the opinions generated by strident headlines and to revive ecological patience and a healthy, natural-historical scepticism.

John Bergsagel: "Recently-discovered fragments of a hitherto unknown copy (c. 1280?) of the Parisian 'Magnus Liber Organi' attributed to Magister Leoninus, in the Royal Library, Copenhagen". Some parchment leaves with music, which had been used in the binding of a manuscript from the 14th century in the Royal Library, comprise substantial sections of three successive bifolios (= 12 pages) from a manuscript which, to judge from these fragments, contained the repertory of liturgical music, associated with the Cathedral of Notre Dame in Paris, that was referred to by an English observer about 1270 under the name *Magnus liber organi*. In spite of their fate, these fragments can still make impor-

tant contributions to our knowledge of the early development of polyphony.

- 21.04. *David Bridgwater*: "Interaction between the Earth's mantle and the earliest continents. 15 years' Danish research on the oldest rocks". International Sr, Nd and Pb isotopic research suggests the continents grew gradually by separation from the underlying denser mantle. Danish research on the petrological and geochemical effects of fluid transport on the isotope systems in very old rocks shows that secondary effects modify original isotopic signatures. Geological controls are essential before simple isotope models are applied to deep crustal rocks with a complex history.

Ditlev Tamm: "Danish Law and European Legal Tradition". An important field of research for legal historians is the relationship between national legal traditions and developments in the law which are common to the European countries. There was a discussion of the commonly held view that Danish law distinguishes itself in some way from the legal development that has taken place in the rest of Europe. Examples were given of the influence exerted on Danish law by European law in the Middle Ages and more recent times, and the question was raised as to whether a specific legal tradition exists which can be called European law.

- 05.05. *Jens Rehfeld*: "The significance of peptide maturation". Biologically active peptides are tiny molecules which coordinate the functions of multi-cellular organisms as hormones, neuro-transmitters and growth-factors. The peptides are synthesized in specialized cells by means of a series of modifications of lengthy polypeptide preliminary stages (the post-translatory maturation). There was a discussion of the physiological and clinical significance of variations in the maturation.

Rüdiger Schmitt: "Greek accounts of inscriptions at the tomb of Cyrus". When compiling a complete collection of the historical texts known from the period of the Achaemenid Empire (6th to 4th centuries B.C.), it is necessary also to examine accounts of such Achaemenid texts preserved in Greek literary tradition, with respect to their authenticity and originality. There was a discus-

sion of the alleged inscriptions at the tomb of Cyrus II in Pasargadae, about which information can be derived from quotations in the writings of the historiographers Aristobolus and Onesicritus, who had both taken part in Alexander's expedition and had seen Pasargadae with their own eyes.

- 19.05. *Ole E. Barndorff-Nielsen*: "Sand, wind, and statistics". The study of the erosion, transport, sorting and deposition of sand by the wind is of a highly interdisciplinary nature, since it demands a knowledge of geomorphology, mineralogy, micrometeorology, physics – particularly fluid dynamics –, mathematics and statistics. From the point of view of pure research, the aim of this study is the formulation of mathematical-physical models which on the one hand can explain the regular and stable patterns brought about by the interaction of wind and sand, from the microscopic scale to the macroscopic one (e.g. the shape of the grains of sand, the size distributions of the particles, ripples, and various typical dune-shapes such as barchans and seifs), and on the other hand make it possible to calculate the transfer and distribution of energy arising from the interaction. Although our insight into these subjects has grown considerably in the last ten years, we are still far from possessing a comprehensive and integrated understanding of the crucial processes involved.

Else Marie Bukdahl: "Diderot". Diderot was writing his art criticism, *Les Salons*, in the period from 1759 to 1781, the very period in which the genre of art criticism was founded and developed. It was first and foremost the exhibitions in the *Louvre* which were subjected to public criticism in contemporary periodicals. Not only art and its institutions but also political conditions were discussed with a constantly increasing acerbity and passion. Special attention was paid in the paper to Diderot's voluminous art reviews from 1767. His solutions of the problems of method and aesthetics and of a more general cultural nature that were raised by the genre of art criticism were illustrated by means of an analysis of selected paintings. Particular attention was paid to his verdicts on the first phases of development of Neo-Classicism and Pre-Romanticism. The views presented were based on work done

in preparation for an edition of *Les Salons*, which is to be published by Hermann in Paris.

The Danish versions of the summaries are printed on pp. 60-69.

In the course of the Academic year 1987-88 the Committee for External Activities in Denmark arranged a series of lectures. The working title for the series was "Research of Topical Interest" and the titles of the lectures were as follows:

- 12.10. Klaus Bechgaard: "High-temperature Super Conductors, a Technological Break-through?"
- 26.10. Research Assistant, Leon Dalgas Jensen, M. A.: "Denmark and the Marshall Plan".
- 09.11. Associate Professor, G. Høpner Pedersen, Ph.D.: "Facts and Theories concerning Polar Ecosystems".
- 23.11. Associate Professor, Erik Helmer Pedersen, Ph.D.: "Danish Emigration History".
- 07.12. Jan Maegaard: "Vienna and Viennese Musical Life at the Turn of the Century".
- 25.01. Sven Bjørnholm: "Clusters of Waves and Particles. New Light on the Principles governing Order in Nature".
- 08.02. Sven-Aage Jørgensen: "To Feel and to Perceive. Copenhagen as a Centre of German Enlightenment".
- 22.02. Professor, Ole P. Kristensen, D.Sc.pol.: "The Growth of the Public Sector".
- 07.03. Jesper Trier, Ph. D.: "In Search of the Autochthonous Hunters and Gatherers of Indochina".
- 21.03. Engineer Erik D. Laursen: "Industrial Application of Genetic Engineering".

On 5th November a joint meeting was arranged with the Society for Scandinavian Philology. Dr. philos. Sigurd Aa. Aarnes read a paper: "*Danish-Norwegian Literature as an Historical Problem – some Norwegian Considerations*".

On 30th May the Academy held a joint meeting with The International Numismatic Commission. Dr. John Kent, Keeper of Coins, British

Museum, read the paper "*Portraits of Power. The Representation of Rulers from Antiquity to Modern Times*".

International Representation

On 5th and 6th November 1987 Niels Steensgaard represented the Academy at a meeting in the Academy of Lissabon concerning the establishment of an 'Atlantic Association'.

On 14th and 15th April 1988 Mogens Blegvad and Niels Thomsen participated in the symposium 'The Perception of Man in Today's Society' held at Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien in Stockholm.

On 29th April 1988 the newly-elected president represented the Academy at the 150th anniversary of the Finska Vetenskaps-Societeten in Helsinki.

On 19th May 1988 Erik Dal and Axel Michelsen participated in the 11th meeting of the Scandinavian Academies, held in Oslo at the Norske Videnskaps-Akademi.

On 23rd to 25th June 1988 Ove Nathan participated in the workshop 'International Security and Disarmament: The Role of the Scientific Academies', arranged by Accademia Nazionale dei Lincei.

Rudi Thomsen and Jørgen Raasted participated in the UAI General Assembly held in Bruxelles from 12th to 18th June 1988.

Axel Michelsen will participate in the ICSU General Assembly in Beijing in September 1988 (See p. 88).

Reports concerning International Bodies

European Science Foundation (ESF)

The General Assembly in 1987 approved the setting up of three 'Additional Activities'.

1. Palaeoclimatology. A small drafting panel has been given the task of elaborating a programme of co-ordinated research to deal with "Climate across Europe since the Last Glaciation".
2. Environmental Toxicology – an analysis of the influence of chemicals on the ecological system. 1988 is to be a preparatory year. A proposal for a scientific programme will be submitted to the 1988 General Assembly.
3. The Origins of the Modern State – an historical programme whose main purpose is to characterize the European conceptions of the state

and its importance as well as to describe the realization of political systems in different European countries. This project has already been launched.

In the period covered by the present report, two new network-programmes have been set in motion (phase 1 to run over 2 years). These deal with Surface Crystallography and Volcanology respectively. Two other network-programmes (Longitudinal Studies on Individual Development and Earth Science/Study Centres) came to the end of their phase 1 and received sufficiently strong backing from the member-organizations involved to be able to continue with phase 2. This phase will not be financed from a joint-fund but individually by the interested member-organizations.

The Humanities Standing Committee elected as its new chairman the Austrian art historian *Hermann Fillitz*, while the Medical Standing Committee elected as chairman the Swede *Henry Danielsson*.

A survey of ESF-publications in 1987 is to be found in ESF's Annual Report on page 88.

Bengt Algot Sørensen

International Council of Scientific Unions, ICSU

The members of ICSU include both international unions and national academies or societies. The aim of ICSU is to promote international cooperation in research, and the organization concerns itself both with general problems and with interdisciplinary research programmes.

The Royal Danish Academy is the Danish member of ICSU and Denmark belongs to every one of the individual unions under ICSU. Every union has a Danish national committee (cf. the reports from these). Each national committee has a member in the Danish national committee for ICSU, which looks after the Danish affiliation to ICSU and also concerns itself with the problems and research programmes which are dealt with by ICSU.

One of ICSU's most ambitious projects is IGBP (International Geosphere-Biosphere Programme on Global Change). In the report for 1985-86 a full survey was given of the Danish activities in this field, while the report for 1986-87 included an account of the attempts that have been made to influence the planning of IGBP (which is carried out by a steering committee appointed by ICSU). Unfortunately the progress made hitherto does not conduce to optimism with respect to the content of IGBP. So far, no plans have been presented for concrete cooperative projects.

In the past year there has been discussion as to whether or not Denmark should appoint a national committee for IGBP. This has resulted in Associate Professor Claus Hammer's agreeing to keep an eye on progress and to attend IGBP's steering committee's information meeting in October 1988. Claus Hammer will be given support by a background-group consisting of representatives of the interested specialist national committees. It is expected that it will be possible to come to a decision at the end of 1988 as to whether Denmark should take part in IGBP and, if so, as to how the work should be organized. Within Denmark, there is particular interest in the possibility of starting activities in the arctic region under the auspices of IGBP.

The next General Assembly in ICSU will take place in September 1988. It is expected that the Danish national committee for ICSU will be represented by Eigil Ungstrup and Axel Michelsen.

In the report for the previous year mention was made of the problems involved in ensuring free international cooperation in research. Denmark and the other Scandinavian countries have in principle been enthusiastic supporters of attempts to ensure all scholars free access to congresses and meetings, to cooperation with other scholars, and to publication in, and the purchase of, international journals. In practice, the Danish and Norwegian boycott of South Africa has tended to counteract these efforts. Other countries have not been sympathetic to the Danish-Norwegian policy. In the past year the national committee for ICSU has several times been called upon to explain the Danish policy to international unions and national members of ICSU. As earlier anticipated, in the years to come Denmark and Norway will be gradually excluded from international scientific cooperation. It will be impossible, for example, to hold international scientific congresses in the two countries as long as we cannot guarantee free participation to all scholars, irrespective of nationality. Problems have also arisen in connection with the publication of scholarly journals in Denmark.

Axel Michelsen

Union Académique Internationale, UAI
62nd General Assembly, Brussels, 12-18th June 1988

Just as last year, 26 member-countries were represented, including once again the new Asian members China and South Korea, but not, however, Ghana and Mexico. As delegates from the Academy, the undersigned members attended not only the plenary meetings of the General Assembly but also meetings in the 36 commissions of the Union, at which the

various publication projects were discussed, including the following nine projects in which Denmark is directly involved: I. Corpus Vasorum Antiquorum, V. Novum Glossarium Mediae Latinitatis, XII. Monumenta Musicae Byzantinae, XVIII. A Critical Pāli Dictionary, XXII. Fontes Historiae Africanae, XXVI. Sylloge Nummorum Graecorum, XXVIII. Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, XXXI. Atlas Linguarum Europae and XXXV. Jewish Art Index. While all the other publishing projects of these commissions are in a generally healthy state, there are still grounds for concern about Atlas Linguarum Europae (ALE). The director of the project, the Italian professor M. Alinei, announced that he had been able to arrange for its central secretariat to be based at the University of Florence but that it had not been possible to find an Academy to assume responsibility for the project in place of the Netherlands Academy. It was therefore decided after a lengthy discussion to suspend ALE as a UAI-project until the next General Assembly. In the coming year an attempt will be made to find a team of academies which would be willing to assume responsibility for individual European linguistic areas.

At the General Assembly a special committee discussed an Italian proposal for a new project under the auspices of UAI, namely a Corpus of Phoenician and Punic Antiquities. The project, which has also aroused interest in Spain, the Maghrib-lands and Cyprus, was received sympathetically and it was agreed that it was desirable to expand the circle of participants to include several other countries.

Jørgen Raasted was secretary for commission XII, which was given the grant it had applied for, namely 50.000 BF. Rudi Thomsen acted as secretary for commissions XVIII and XXVI and was also elected, as last year, a member of the Finance and Accounts Committee of the General Assembly. This committee appointed him internal auditor of the Union's accounts.

At the concluding meeting P. Oliva of Czechoslovakia was newly elected as Vice-President, while the retiring Vice-President, A. Roncaglia of Italy, was elected to replace Oliva as an ordinary member of the executive committee.

Next year's General Assembly will be held in Paris, 11th-17th June, to mark the 200th anniversary of the French Revolution, while Stockholm will be the venue for the meeting in 1991.

Jørgen Raasted

Rudi Thomsen

*Meetings held at the Academy**Excerpts from the Academy diary*

The Alfred Benzon Foundation held its 26th symposium, "NMR Spectroscopy and Drug Development" from 16th to 20th August.

The Danish Research Administration, in cooperation with the Ministry of Foreign Affairs, held a CREST meeting on 11th and 12th September.

In celebration of the 25th anniversary of the European Southern Observatory, a Danish translation of the book "The Southern Stars" was presented at a reception on 21st September.

The European Science Foundation met at the Academy on 20th May.

On 27th May the Danish Research Administration arranged an information meeting on the EC Research Programme.

The International Numismatic Commission met on 30th and 31st May.

A joint meeting of The International Numismatic Commission and the Academy was held on 30th May.

The Alfred Benzon Foundation held its 27th symposium, "Outflow of the Cerebrospinal Fluid", from 5th to 9th June.

In the course of the Academic Year 1987-88 a number of ICSU and UAI meetings have taken place at the Academy. In addition there have been several meetings held at the instigation of the members.

The Academy has issued the following publications during the past Academic year (see back cover):

Hist.Fil.Medd. 54, 55, 56; Biol.Skr. 29, 30; Mat.fys.Medd. 42:2.

A Critical Pāli Dictionary. Begun by V. Trenckner. Vol. II, fasc. 14: ekato-ekāyana. Editor-in-chief K. R. Norman.

The running costs of the Academy have been provided in part by:

The Carlsberg Foundation	1,176,000 DKK
A Government grant	600,000 DKK
The Danish Research Administration	378,496 DKK
Other grants	124,324 DKK

We greatly appreciate this generous support.

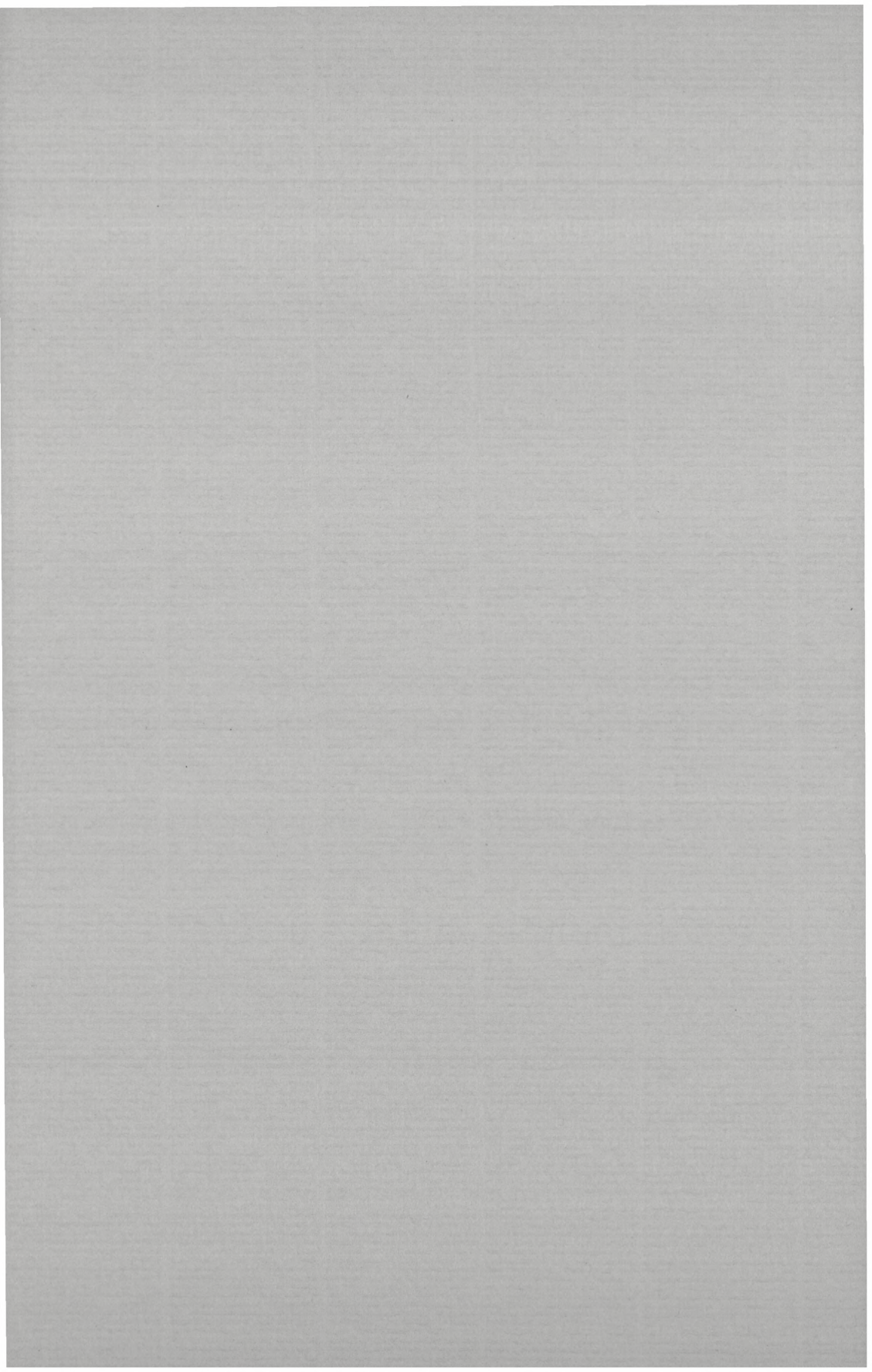
Translated by Gillian Fellows-Jensen

HENVISNINGER

Selskabets publikationer 1742-1930, Oversigt 1929-30, s. 175-365.
 Oversigt 1935-36, s. 291-302; femårige lister: 1940-41, s. 235-250; 1945-46, s. 123-139; 1950-51, s. 140-153.
 Selskabets publikationer 1917-1956, særpubl. s. 1-98.
 Femårige lister: 1961-62, s. 226-242; 1967-68, s. 199-214; 1973-74, s. 171-185.
 Prislister 1966, Oversigt 1966-67, s. 179-213.
 Biol.Skr. & Medd., prislister 1919-77, særpubl. s. 1-18.
 Mat.Fys.Medd. & Skr., prislister 1917-78, særpubl. s. 1-28.
 The Humanities, prislister 1917-81, særpubl. s. 1-20.
 Legat og dotationsbestemmelser, Oversigt 1939-40, s. 121-153.

Fundatser:

Niels Bohr Legatet, Oversigt 1945-46, s. 39-40.
 Mag. art. Marcus Lorenzens Legat, Oversigt 1946-47, s. 41-43.
 Professor Knud Sands Legat, Oversigt 1969-70, s. 53-56; forretningsorden, sst. s. 65-68.
 Selskabets Bidragsfond, Oversigt 1974-75, s. 56-59.
 Julie von Müllens Fond + tillæg, Oversigt 1985-86, s. 159-161.
 Arne og Doris Truelsens Legat, Oversigt 1985-86, s. 162.
 Aksel Tovborg Jensens Legat, Oversigt 1985-86, s. 163-165.
 Inge Lehmann's Legat af 1983, Oversigt 1985-86, s. 165-168.
 Grundforskningsfonden, Oversigt 1985-86, s. 169-171.
 Lillian og Dan Finks Fond, Oversigt 1986-87, s. 120-122.
 Beslutninger vedr. Niels Bohr Legatet, Oversigt 1955-56, s. 50; 1962-63, s. 61; 1964-65, s. 75; 1965-66, s. 64-65.
 Fundatstillæg 1955 for Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk videnskabsmand, Oversigt 1954-55, s. 41-42; 1965-66, s. 62; 1972-73, s. 64-65.
 Tillæg 1965 vedr. J. P. Suhr & Søns Legat, Oversigt 1964-65, s. 75-76.
 Selskabets Vedtægter og Forretningsorden, særpubl. s. 1-31.
 Ændring af Vedtægter, §§ 9 og 21, Oversigt 1982-83, s. 75.
 Ændring til Forretningsorden § 5, 1977-78, s. 60; § 2, 1980-81, s. 66; §§ 2, 6, 8, 1981-82, s. 65.
 Selskabets bytteforbindelser, Oversigt 1978-79, s. 227-255.

UDGIVNE PUBLIKATIONER

	DDK excl. moms
Oversigt over Selskabets virksomhed 1986-87. Annual Report with an English Summary. 176 s., 3 portrætter	100,-
<i>Historisk-filosofiske Meddelelser</i>	
54 <i>Petersen, Arne Friemuth</i> : Why Children and Young Animals Play: A New Theory of Play and its Role in Problem Solving. 1988. 58 pp. incl. 2 ill. .	120,-
55 <i>Olsen, Birgit Anette</i> : The Proto-Indo-European Instrument Noun Suffix *-tlom and its Variants. 1988. 48 pp.	100,-
56 <i>Hansen, Mogens Herman</i> : Three Studies in Athenian Demography. 1988. 48 pp.	50,-
<i>Biologiske Skrifter</i>	
29 <i>Jensen, Hans Arne</i> : Macrofossils and their Contribution to the History of the Spermatophyte Flora in Southern Scandinavia from 13000 BC to 1536 AD. 1987. 74 pp. incl. 6 ill.	200,-
30 <i>Dyck, Jan</i> : Structure of Light Reflection of Green Feathers of Fruit Doves (<i>Ptilinopus spp.</i>) and an Imperial Pigeon (<i>Ducula concinna</i>). 1987. 42 pp. incl. 24 ill.	100,-
<i>Matematisk-fysiske Meddelelser</i>	
42:2 <i>Nielsen, Axel Wiin</i> : A Heuristic Theory of the Zonally-Averaged State of the Atmosphere. 1988. 48 pp. incl. 15 ill.	60,-
<i>Særpublikationer:</i>	
<i>A Critical Pāli Dictionary</i> . Begun by V. Trenckner. Vol. II, fasc. 14: ekato-ekāyana. Editor-in-chief K. R. Norman. 1987 (i.e. 1988) pp. 593-632 . .	150,-

Pris 100 kr.

Printed in Denmark by Special-Trykkeriet Viborg a-s
ISSN 0368-7201. ISBN 87-7304-190-4